

PULSUL GEOSTRATEGIC

Publicație lunară-bilingvă de analiză geopolitică

Moto: "Opiniile sunt libere, dar nu și obligatorii" I. L. Caragiale

China. Noi direcții și instituții pentru dezvoltare

Suveranul Pontif pe "pământul Islamului"

"America first" și noua strategie de informații a SUA

Armata privată a lui Putin

Vă recomandăm să citiți:

FOC ȘI FURIE: ÎN INTERIORUL
ADMINISTRAȚIEI TRUMP

Bordul Pulsului Geostrategic

CORNELIU PIVARIU

Director onorific al Pulsului Geostrategic

CEO al INGEPO Consulting de la înființare și până în 2019, fondator și Director al Pulsului Geostrategic în perioada martie 2006 - martie 2019. Membru al Institutului Internațional de Studii Strategice - Londra și Chat-ham House, stagi de securitate regională la Harvard University - Kennedy School of Government. Specialist în intelligence. Autor a șapte cărți privind informațiile strategice, terorism și geopolitică, numeroase articole și participări la conferințe internaționale, emisiuni TV. A realizat interviuri cu numeroase personalități politice internaționale din Europa, SUA și Orientul Mijlociu, inclusiv la nivel de șef de stat. Ultima sa carte, *Mutări importante pe tabla de șah a geopoliticii 2014-2017*. Este general maior (cu două stele) în retragere.

Adrian CONSTANTINESCU

Doctor în economie internațională și master în drept internațional public

Cercetător științific și șef de sector la Institutul de Economie Mondială, reprezentant permanent adjunct și negociator șef rezident al României la GATT/OMC, apoi diferite funcții în diplomatie până la Ambasador în Regatul Suediei și Republica Macedonia. Autor și co-autor a circa 20 de cărți.

Andrei KORTUNOV

Director General al Consiliului pentru Afaceri Externe al Rusiei (RIAC)

Este doctor în istorie. A fost Director Adjunct al Institutului pentru studii SUA și Canada. Fondator și prim președinte al Fundației pentru Științe Publice din Moscova.

A predat politica externă a Rusiei la Universitatea din Miami (SUA) și la Colegiul Lewis&Clark din Portland (Universitatea California).

Autor a peste 120 de publicații dedicate analizei relațiilor Sovieto/Ruse – Americane, securitate globală și politica externă și internă a URSS și Rusia.

ALBA IULIA CATRINEL POPESCU

Alba Popescu este doctor în securitate națională și informații al Universității Naționale de Apărare "Carol I", profesor de geopolitică la Universității Romano-Americane din București, analist în cadrul Israel – USA Intelligence International Agency / Counterintelligence and Defense against Terrorism - SECINDEF și vicepreședinte al Asociației Române pentru Politică Externă – ARPE. De asemenea, este membru al Comitetului Român pentru Istoria și Filozofia Științei și Tehnologiei din cadrul Academiei Române. A scris două cărți precum și numeroase articole și studii publicate în reviste de analiza strategică și de geopolitică din țară și din străinătate. Începând cu luna octombrie 2017, realizează emisiunea TV săptămânală "Un veac de la Marea Unire".

Adrian SEVERIN

Născut în martie 1954, a avut o evoluție politică deosebită după 1989. Astfel a fost ministru al afacerilor externe 1996-1997, deputat în Parlamentul României în 1990, apoi între 1992-2007. De la 1 ianuarie 2007 a fost ales membru ale Parlamentului UE. Raportor special ONU pentru drepturile omului în Belarus și membru PACE între 1993-2007 și 2003-2007. Un politician de talent, care probabil nu a găsit cea mai bună conjunctură pentru a progresa mai mult la nivel național și european.

Iulian FOTA

Născut în 1965, fost Consilier pentru Securitate Națională a Președintelui României. A fost de asemenea adjunct al Secretarului de Stat pentru politica de apărare în Ministerul Apărării, șeful secției de apărare în cadrul misiunii României la NATO și WEU, la cartierul general NATO de la Bruxelles. În 2005 a fost numit Director al Colegiului Național de Apărare al României. Este doctor în științe politice la SNSPA - București, a mai absolvit Colegiul de apărarea NATO – Roma, și Colegiul Național de Apărare – România. Membru al consiliului Centrului European pentru Analize Politice (CEPA) și alte numeroase fundații și instituții internaționale.

Anis. H. BAJREKTAREVIĆ

Prof. (FH) Dr. Anis Bajrektarevic, Acting Deputy Director of Studies EXPORT EU-ASEAN-NAFTA Professor and Chairperson International Law and Global Political Studies University of Applied Sciences IMC-Krems AUSTRIA

Fost diplomat de carieră în Bosnia Herțegovina (la începutul anilor '90), este membru al Institutului Internațional IFIMES, autor a zeci de prezentări, discursuri, seminarii, colocvii, ca și a numeroase evenimente publice (mese rotunde, excursii de studiu etc).

Dan DUNGACIU

Director - Institutul de Științe Politice și Relații Internaționale al Academiei Române

Master în politologie, doctorat în sociologie, cu numeroase stagii în străinătate la instituții prestigioase din Marea Britanie, SUA, Austria, Grecia, Italia. Fost secretar de stat în MAE Romania și consilier al președintelui Republicii Moldova pentru integrare europeană. Autor și coautor a numeroase articole, studii și cărți. Președintele Fundației Universitare a Mării Negre.

Dorian VLĂDEANU

Cercetător științific principal gr.I în cadrul Academiei Române. Profesor universitar asociat.

Licențiat în economie și automatizări și calculatoare, doctor în economie, autor a peste 100 de lucrări în domeniul macroeconomiei. A elaborat prima strategie în domeniul serviciilor publice comunitare la nivel național. Autor, coautor și coordonator a primei generații de legislație realizate de Guvernul României în serviciile publice (2002-2004).

Dieter FARWICK

Senior Vice-Președinte World Security Network Foundation

General de brigadă (ret), fost consilier al lui Manfred Woerner, fost Șef al Operațiilor la Cartierul general NATO și al serviciului de informații al armatei germane. Este membru al Institutului Internațional de Studii Strategice (IISS) - Londra. Autor a șase cărți de geopolitică și securitate, numeroase articole și analize.

Liliana POPESCU

Conferențiar universitar la SNSPA București. A studiat la Universitatea București, Facultatea de Istorie-Filosofie (1982-1986) și în Marea Britanie între 1991 – 1996. A obținut un M.A. (Econ) și un Ph.D. (cu grad A) de la Universitatea din Manchester. A fost consilier al Ministrului Afacerilor Externe și Director (Direcția de Planificare Politică, 1998 – 1999). Actualmente este Prorector al Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative (SNSPA) București, cu responsabilități în domeniul relațiilor internaționale. Cea mai recentă carte de autor: *Construcția Uniunii Europene*, București, Ed.C.H.Beck, 2009. Liliana Popescu este editor șef al revistei românești de limbă engleză, *The Romanian Journal of Political Science*.

Bordul Pulsului Geostrategic

Paul SĂNDULESCU

Om de afaceri și investitor în instrumente financiare speculative. Licențiat în comerț internațional, cu experiență vastă în activitățile de import-export, comerț, turism și speculații financiare. Pasionat de analiză investițională și geo-strategică.

Mihaiu MĂRGĂRIT

Analist politico-militar, director de proiect în Fundația EURISC - Institutul European pentru Managementul Riscului, Securității și Comunicării

Analist politico-militar de finețe, autor al mai multor studii și articole apărute în presa de specialitate și presa civilă privind armata, cercetarea strategică, strategia de securitate națională, serviciile de informații și democrația, integrarea în NATO, etc.

Giles MERRITT

Fondator și Director al Think-tank-ului Prietenii Europei

Fost corespondent, timp de 15 de ani, la Bruxelles, al Financial Times. Influent comentator la Uniunea Europeană, autor a numeroase articole și analize și corespondent 25 de ani la Op-Ed în Financial Times. Ultima sa carte este "Slippery Slope: Europe's Troubled Future" (Oxford University Press, 2016).

Sergiu MEDAR

Atașat militar la Washington, Șef al Direcției Informații Militare, apoi al Direcției Generale de Informații din Ministerul Apărării, pentru ca, în finalul carierei, să fie Consilier Prezidențial pentru Securitate Națională la Președinția României. În calitate de profesor universitar, se preocupă în continuare de problematica securității naționale și a serviciilor de informații. Autor al numeroase studii și comunicări pe probleme de securitate națională, al cărții "Diplomația apărării" și coordonator al volumului "Informațiile militare în contextul de securitate actual" -2006. În prezent abordează aspecte legate de "Managementul securității companiilor".

Vladimir SOCOR

Senior fellow la The Jamestown Foundation și Eurasia Daily Monitor

Analist politic pe probleme europene, îndeosebi ale fostelor republici ale URSS și actualul spațiu al CSI, specializat pe probleme politice, conflicte etnice și resurse energetice. Senior fellow la Institutul de Studii Strategice și Politice Washington, autor a numeroase articole și comunicări publicate în Wall Street Journal, alte publicații prestigioase. Este frecvent guest lecturer la Harvard University - National Security Program la Kennedy School of Government și membru al Euro-Atlantic Security Study Group.

Felix STROE

Absolvent al Academiei Navale Mircea cel Bătrân și al Academiei de Înalte Studii Militare - Facultatea de Comandă, a fost ofițer activ al Marinei Militare în perioada 1978-1991, după care a trecut în rezervă și a activat în mediul privat. Din 2003 este Director General al Regiei de apă Constanța (RAJA). Fost ministru al transporturilor.

Marian RIZEA

Ofițer de contra-informații economice (colonel în rezervă), este prof.univ.dr.ing. la Universitatea Ecologică din București, cadru didactic asociat al Universității de Petrol și Gaze Ploiești, membru titular al DIS-CRIFST Academia Română, are expertiza în domeniul asigurării securității informațiilor clasificate, a infrastructurilor critice energetice și a protecției mediului, analizei de risc și studiilor geopolitice, este autor/coautor, a 17 carti și peste 250 articole de specialitate publicate în reviste din țara și străinătate.

Cristian UNTEANU

Ziarist începând cu 1973, a lucrat la Radio televiziunea Română apoi, din 1998, este acreditat pe lângă instituțiile europene și NATO din partea mai multor ziare sau televiziuni românești.

A fost editorialist pe probleme europene al ziarului ZIUA, a realizat sute de emisiuni de televiziune printre care ciclul MILLENNIUM sub egida Clubului de la Roma, Academiei Franceze și a Academiei Române.

Simion COSTEA

Conferențiar universitar doctor la Universitatea de stat "Petru Maior" Târgu Mureș

Doctor în istorie, "Profesor Jean Monnet" de integrare europeană acreditat de UE, laureat al Premiului Academiei Române pentru opera de istoric al integrării europene. Redactor șef al revistei "L'Europe unie" din Paris, autor și coautor a numeroase cărți, studii și articole.

Vasile DÂNCU

Născut 25 noiembrie 1961, este un politician român, de profesie sociolog. Profesor la Facultatea de Sociologie a Universității București, dar și la Facultatea de Sociologie și la Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării din cadrul Universității Babeș-Bolyai Cluj-Napoca. Este fondator al Revistei SINTEZA – revistă de cultură și gândire strategică. Este președintele și proprietarul Institutului Roman pentru Evaluare și Strategie (IRES) A publicat peste 10 cărți de autor și numeroase alte articole.

Vasile PUȘCAS

Profesor universitar dr. la Universitatea Babeș Bolyai Cluj-Napoca

Predă cursuri de istorie contemporană, relații internaționale și negocieri. A lucrat în diplomatie la New York și Washington D.C, apoi a fost membru al Guvernului și negociator șef pentru aderarea României la Uniunea Europeană, Șef al Departamentului pentru Afaceri Europene în Guvernul României, membru al parlamentului. Consultant pentru numeroase societăți române și străine, autor a numeroase cărți. Membru în conducerea mai multor organizații profesionale internaționale, predă la prestigioase instituții de învățământ superior din străinătate.

I. EDITORIAL

5 Introducere

- **Constantin IACOBÎĂ**

II. Actualitatea geostrategică mondială

6 Washington – Tel Aviv - Teheran: de ce atâta ură?

- **Reza SHAHRESTANI**

11 China. Noi direcții și instituții pentru dezvoltare

- **Emilian M. DOBRESCU**

18 Afghanistan: „să mai lupte și alții!”

- **Reza SHAHRESTANI**

19 Cele două Corei. Jocul tratativelor în chinga SUA

- **Emilian M. DOBRESCU**

25 Competiția pentru Libia: un măr al discordiei cu miros de petrol

- **Dinu COSTESCU**

III. Principalele elemente ale situației din Orientul Mijlociu

27 Suveranul Pontif pe “pământul islamului” sau anevoiosul drum către “frăția umană”

- **Dumitru CHICAN**

30 NATO și „flancul arab de sud”

- **Dinu COSTESCU**

32 Dosarul palestinian, încotro?

- **Munir SALAMEH**

34 Siria și centura ei de securitate: de la Rojava la Adana

- **Dumitru CHICAN**

37 Întoarcerea Siriei la „casa arabă”. Dar cum a fost plecarea?

- **Maher NABOULSI**

40 Sahel: „curtea din spate” a jihadismului terorist

- **Dinu COSTESCU**

IV. Serviciile de informații în secolul XXI și problemele de securitate

44 „America first” și noua strategie națională de informații a SUA

- **Mihaiu MĂRGĂRIT**

51 Armata Privată a lui Putin. Grupul Wagner în Ucraina, Siria și Venezuela

- **Stan PETRESCU**

V. Tehnologii și echipamente cu întrebuințare militară, noi sisteme de arme

59 Vehicule terestre fără pilot. Partea a II-a (ISRAEL)

- **Cornel VAIDA**

60 Vehicule terestre fără pilot. (Partea a III-a - Rusia)

- **Cornel VAIDA**

VI. Apariții editoriale, studii, materiale noi

61 Foc și Furie: în interiorul administrației Trump, autor **Michael WOLFF**, prezentată de **Cornel VAIDA**62 Loialitate pusă la încercare: adevăr, minciuni și etica puterii, autor **James COMEY**, prezentată de **Cornel VAIDA**

Motto: "Opiniile sunt libere, dar nu și obligatorii"—I.L.Caragiale

EDITORIAL

INTRODUCERE

Constantin IACOBIȚĂ

Acest editorial este dedicat, în principal și în primul rând, recunoașterii inițiativei, eforturilor complexe și de durată din spatele acestei inițiative, precum și dedicației și devotamentului neclintite ale domnului Corneliu Pivariu față de ceea ce înseamnă Pulsul Geostrategic.

Am fost foarte onorat de propunerea de a prelua Ingepo Consulting și Pulsul Geostrategic și mărturisesc faptul că, în parte, am acceptat-o mizând nu atât pe anii în care am servit ca diplomat în țări și regiuni relevante pentru afacerile și securitatea internațională, cât pe contactele și relațiile de prietenie dezvoltate în acest timp. Profund conștient de bogăția și complexitatea moștenirii cu care am fost onorat, sper că voi reuși să o păstrez și sporesc pe măsura așteptărilor.

Cred, cu tărie, că aceasta va fi posibil prin dăruire și eforturi deosebite din partea mea, prin contribuția distinșilor colaboratori și contribuitori actuali și a celor care vor accepta să onoreze revista cu articole, analize și prognoze acoperind temele de interes regional și internațional.

Sunteți invitați și bineveniți, stimați colaboratori, contribuitori și cititori ai Pulsului Geostrategic, să propuneți idei și direcții de dezvoltare a revistei.

Totodată, vor fi extrem de apreciate contribuțiile dumneavoastră din perspectiva orizontului și evoluțiilor majore curente, însă cu efecte și implicații semnificative pentru Europa, relația transatlantică și mediul internațional în anii care urmează. Aici aș îndrăzni să enumăr:

- alegerile pentru Parlamentul European și naționale. Parlamentul European urmează să fie reales în mai 2019, iar la nivel național sunt planificate zece alegeri parlamentare și opt prezidențiale. Rezultatele acestor alegeri vor oferi, printre altele, o imagine în privința direcției/ direcțiilor de evoluție a integrării și securității europene, politicilor privind imigrația, etc.;

- Brexitul, marcat de incertitudini care afectează atât calendarele politice ale Londrei și celorlalte capitale europene, cât și calendarul apărării comune;

- marcarea celei de a 70-a aniversări a NATO, în aprilie 2019, care este de așteptat să prilejuiască o testare a unității și direcției strategice a Alianței, în contextul celor de mai sus și al altor factori relevanți, printre care pot fi enumerați: negocierile din 2019 asupra bugetului următor al Uniunii Europene (perioada 2021-2027), care va fi primul buget alocând direct finanțare UE pentru apărare; dialogul comercial SUA-UE, care va continua în 2019;

- decizia recentă a președintelui Vladimir Putin de a suspenda participarea Rusiei la Tratatul Forțelor Nucleare Intermediare (INF). În timp ce decizia era așteptată (fiind citat demersul similar al SUA), Kremlinul a anunțat, în data de 05.03.2019, planurile Rusiei de a dezvolta rachete cu lansare terestră prin adaptarea rachetelor cu rază de acțiune intermediară care există deja (Kalibr);

- eșecul summitului de la Hanoi dintre președintele Donald Trump și liderul nord coreean Kim Jong Un. Ambele părți au ținut să sublinieze, în zilele urmând evenimentului, ca diplomația continuă, însă diverse media occidentale au publicat, la începutul săptămânii 11 martie, date indicând posibile pregătiri nord coreene pentru o lansare la facilitatea Sohae. Și, pentru ca situația să devină și mai complicată, la câteva zile după summitul din 27 februarie 2019 Kremlinul a anunțat pregătirea unei vizite la Moscova a lui Kim Jong Un, pentru un summit cu V. Putin;

- nu în ultimul rând, evoluțiile din zonele de conflict/ criză din imediata vecinătate a României.

WASHINGTON - TEL AVIV - TEHERAN: DE CE ATÂTA URĂ?

Reza SHAHRESTANI

De la Potomac la Golf

Un preambul

Până la „revoluția islamică iraniană” din 1979, gândită, dirijată și condusă de ayatollahul Ruhollah Mussavi Khomeyni, relațiile dintre fosta monarhie persană, pe de o parte, și Statele Unite, Israel și vecinătatea regională arabă pe de altă parte au fost caracterizate predominant de spiritul cooperării, din care, însă, nu au lipsit situațiile și turbulențele politice periodice, fără ca acestea să degenereze în confruntări și conflicte majore. Încă din 1830, când primii americani au pus piciorul pe pământul persan, veniți cu intenții de prozelitism și evanghelizare a „necredincioșilor” persani și până în contemporaneitate, traiectoria parcursă de relaționarea americano-iraniană oferă nu puține date de cercetare care, în același timp, permit și o înțelegere mai nuanțată a rațiunilor care au făcut ca, vreme de aproape 200 de ani, aceste raporturi să evolueze de la congruență la ruptură și de de la prietenie la ură.

Oscilând între acordarea de asistență de dezvoltare socială pentru iranieni, admirație față de spiritul dinamic al urmașilor lui Darius și repulsia față de religia și identitatea cutumiară a acestora, legăturile dintre America și Iran, de la începuturile acestora și până la cel de-al doilea Război Mondial, nu au excelat printr-o dinamică oficială, situație pe care mărturiile istoriografice o pun atât pe seama dificultății de adaptare a spiritului oriental persan la valorile promovate de americani, cât și a abordării de către aceștia a raporturilor lor cu orientalismul tradiționalist persan privite de pe o poziție care îmbină spiritul umanist cu o atitudine etnocentrică, de superioaritate, paternalism și prozelitism, față de care urmașii unui mare imperiu și ai unei culturi milenare păstrează o rezervă orgolioasă.

Lucrurile se schimbă radical odată cu încheierea războiului. Politica americană, îngrijorată de posibilitatea unei alunecări a Iranului către sfera de influență a Rusiei sovietice, se orientează către o implicare mai dinamică și pragmatică în Iran și în raporturile bilaterale cu această țară, realizând și încurajând, cu deosebire, relații profesionale și personale strânse cu suveranul pe-

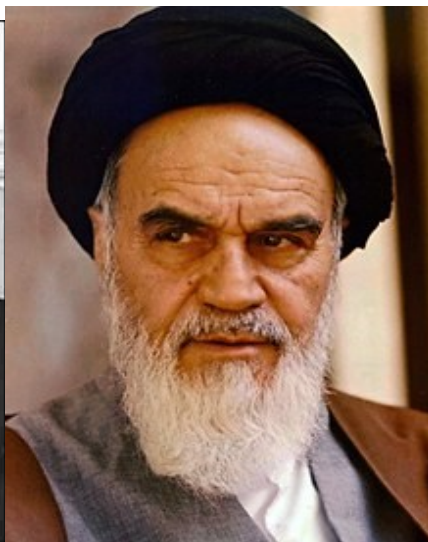
hlevit Mohammad Reza Aryamehr, astfel încât, pentru americani, Iranul devine, progresiv, un scut de apărare împotriva expansiunii comuniste în zonele de influență și interes ale Occidentului în sensibila și bogata regiune.

Șahinșahul Reza Pahlavi

Mohammed Mossadegh

Ruhollah Khomey

ne a Orientului Mijlociu.

În 1953, popularul prim ministru Mohammed Mossadegh, un socialist cu o largă susținere populară, impune abrogarea monopolurilor acordate unor mari concerne americane în economia iraniană, fapt în urma căruia Cabinetul este desființat și Mossadegh arestat printr-un puci despre care se știe că a fost regizat de către serviciile americane și britanice de spionaj, CIA și M1. Șahinșahul, devenit un fidel aliat al Statelor Unite, își consolidează poziția autocratică și instituie în țară un regim de represii și de lichidare brutală a numeroși opozanți reali sau doar suspecti de atitudini anti-monarhice. A fost momentul în urma căruia Statele Unite înregistrează o severă scădere a simpatiei în societatea iraniană, un sentiment care avea să fie aprofundat și extins prin retorica și sloganurile revoluției islamice „anti-imperialiste” condusă de ayatollahul Khomeyni. În egală măsură, dreptul de exteritorialitate acordat de șahinșahul Reza Pahlavi americanilor și politicilor de susținere nelimitată a dictaturii pahlavite în perioada mandatelor prezidențiale ale președinților Nixon și Johnson au contribuit la o deteriorare și mai accentuată a imaginii „marelui aliat de peste Ocean” și la o subrezire a poziției suveranului la nivelul mentalului colectiv social din Iran, toate acestea fiind cu abilitate exploatate de opoziție pentru accelerarea procesului care avea să se concretizeze prin revoluție și încheierea istoriei monarhice a Iranului. Antiamericanismul a devenit, deschis, sloganul de căpetenie al regimului teocratic instalat la Teheran - un antiamericanism a cărui primă manifestare a fost reflectată de ocuparea de către demonstrații a ambasadei SUA în Iran și luarea ca ostatici a întregului personal al misiunii americane, episod care avea să rămână cunoscut sub numele de „criza ostaticilor”, sau „criza celor 444 de zile”. Iar încurajarea și susținerea de care regimul irakian al lui Saddam Hussein a beneficiat din partea Statelor Unite în războiul cu Iranul din anii 1980-1988 a fost încă o lovitură dată relațiilor dintre Teheranul islamic și Washington, inclusiv prin lansarea politicii de „dublă încercuire” promovată, în reacție, de Statele Unite, cu începere din 1993, cu scopul declarat de izolare regională și internațională a regimului teocratic

iranian.

Acesta a fost contextul în care dezvoltarea, în 2002, a faptului că Iranul dezvoltă un intens program militar cu dublă finalitate civilă și militară a fost factorul decisiv care a proiectat relațiile americano-iraniene pe panta unei logici a conflictului și ostilității nedismulate.

Ar fi, însă, o naivitate să se creadă că preocupările nucleare iraniene, considerate strico sensu, sunt alfa și omega pentru rațiunile care determină, exclusiv, hiperostilitatea care înveninează biunivoc relaționarea dintre Statele Unite și Iran. Realitatea arată că instaurarea regimului „revoluționar islamic” prin răsturnarea anti-monarhică de acum 40 de ani a însemnat nu doar apariția unui regim construit pe ideologia expansiunii religioase și politico-militare în ambianța regională, ci și, drept consecință, nașterea unui concurent strategic și o sfidare majoră la adresa hegemoniei americane într-o regiune de o extremă importanță strategică și energetică a geografiei globale - o sfidare absolut inacceptabilă din perspectiva unipolarismului american în contextul lumii globale. Acuzațiile de sponsorizare a terorismului pe care Administrațiile de la Washington le-au adus noilor lideri clerici iranieni au fost incluse în panoplia confruntării nu atât pentru că Iranul „terorist” ar constitui o amenințare existențială la adresa celei mai mari puteri economico-militare a lumii, cât, mai degrabă, ca argument de acoperire și justificare a politicii americane de ingerință și control asupra regiunilor de interes pentru doctrina americană a relațiilor externe. Din acest punct de vedere, pușeele iraniene încurajatoare ale activismului terorist nu au fost, în definitiv, și nu sunt cu nimic mai dăunătoare decât expansionismul și politica de susținere a curentelor radical extremiste practicate de monarhiile arabe sunnite, în frunte cu Arabia Saudită, care a devenit vârful de lance, alături de Statele Unite, al conflictului cu șiismul iranian și de competiție între expansionismul arab și cel persan.

Astăzi, ostilitatea americano-iraniană pare a se apropia de un apogeu, odată cu venirea la Casa Albă și în Biroul Oval a miliardarului republican Donald Trump. Și, așa cum sublinia ediția din 20

ianuarie a cotidianului „New York Times” sub semnătura editorialistei Carroll Giacomo, este vorba de o stare de lucruri care nu are, cel puțin în lumina realităților prezente, nici o perspectivă de diminuare sau de reorientare către logica diplomației și a dialogului. Mai mult, prin vocea ministrului de Externe Mike Pompeo, Administrația Trump își făcea cunoscută, tot în tot la începutul acestui an, intenția de a organiza, la jumătatea lunii martie, un summit „universal” anti-iranian. Prevăzut a se desfășura în capitala poloneză Varșovia, acesta urma să se finalizeze prin crearea unei alianțe, sau pact global cu participarea, estimată la Washington, de cel puțin șaptezeci de state alăturate într-un pact sui-generis pe care, cu ironie, presa arabofonă l-a numit „noul Tratat de la Varșovia” condus, de data aceasta nu de Nikita Hrușciiov și de Leonid Brejnev, ci de Donald Trump și orientat nu împotriva NATO, ci a „Axei Răului” (George W.Bush dixit!), condusă de Marele Ghid Spiritual Ali Khameney.

Politica americană, inclusiv în ceea ce privește „dosarul iranian”, este influențată de „masculinitatea” manifestată de președintele Donald Trump și de oscilațiile decizionale ale acestuia. Și nu trebuie să uităm că întreaga campanie electorală a prezidențiabilului Donald Trump a fost copios punctată cu considerații negative și virulente la adresa Iranului musulman, astfel în-

cât, într-un fel, se poate spune că, în poziționările sale actuale, președintele Trump nu face decât să-și pună în practică aserțiunile și promisiunile făcute în cursul competiției pentru Casa Albă, din acestea nefiind absente nici intențiile de revizuire a Planului de Acțiune Globală Comună cunoscut, în mod curent, drept „Acordul nuclear 5+1” (adoptat la Viena, la 14 iulie 2015).

Avatarurile acordului în discuție sunt cunoscute și nu vom insista asupra acestora. Trebuie să se recunoască, în definitiv, că toată seria de sancțiuni aplicate Iranului înainte și după semnarea „Acordului nuclear” au avut ca punct de plecare descoperirea faptului că Iranul a fost angajat în dezvoltarea unui program clandestin de dezvoltare nucleară. Astăzi nu se poate spune cu exactitate care a fost bilanțul semnării acestui acord, după cum nu se știe cu exactitate nici rațiunea care a determinat regimul de la Teheran să accepte negocierile și semnarea documentului respectiv. Se poate considera că, la vremea respectivă, regimul teocratic a văzut în convenirea acordului o oportunitate exploatabilă pentru depășirea sau diminuarea dezastruoasei crize economice în care se afla țara, amenințând stabilitatea internă și credibilitatea regimului religios islamic. Semnarea acordului a fost văzută la Teheran și ca o cale de ieșire a Iranului din izolarea externă și de refacere a vizibilității iraniene în ambientul regional și global. Ceea ce nu s-a întâmplat, contribuind, dimpotrivă, la evaporarea rapidă a avantajelor imediate obținute în plan economic și financiar prin „semnarea acordului nuclear”.

Iran-Israel: de la iubire la prima vedere la divorț ireconciliabil

Iranul a fost, în 1948, al doilea stat musulman care a recunoscut statul Israel, iar relațiile dintre cele două țări au fost, în

perioada de început, cel puțin la fel de active și productive ca și cele existente între Iranul monarhic și America din perioada epocii lor de aur de după ultimul Război Mondial și până la revoluția khomeynistă din 1979, cu mai multe sincope conjuncturale (în 1947, când Teheranul a votat împotriva rezoluției internaționale de partajare a Palestinei, în 1949, când Iranul a votat împotriva primirii nou-creatului stat evreu ca membru al Organizației Națiunilor Unite, sau în 1975 când Iranul șahinșahului Pahlavi și-a pus semnătura pe o rezoluție a Națiunilor Unite prin care se punea semnul egalității între sionism și rasism).

Odată cu reușita revoluției khomeyniste, relațiile iraniano-israeliene se înscriu pe o traiectorie deschis conflictuală, în condițiile în care noul regim teocratic de la Teheran, auto-declarat susținător și protector al rezistenței palestinienilor și, în acest context, al islamismului politic palestinian reprezentat de mișcarea Hamas, revine asupra recunoașterii statului Israel și declanșează o susținută propagandă anti-israeliană, ajunșă la paroxism sub mandatul fostului președinte ultraconservator Mahmud Ahmadinejad (2005-2013), cunoscut pentru declarațiile sale și prin retorica amenințătoare a distrugerii Israelului de pe harta Orientului Mijlociu. Din acest moment, Iranul islamic devenea, pentru Israel, o amenințare existențială, cu atât mai primejdioasă cu cât ea venea din partea unui stat angajat în dezvoltarea și accesul la un arsenal militar nuclear și cu o prezență și influență, inclusiv militară (pe care războaiele civile din Irak și Siria, precum și activismul formațiunii politico-militare libaneze Hezbollah au apropiat-o), în geografia regională, de frontierele statului evreu. Oficialii iranieni nu conținut a-și proclama obiectivele de expansiune „de la Golf până la Marea Mediterană” - o expansiune care se întinde, în prezent, din Yemen și Kurdistanul irakian până în vestul mediteranean al Siriei și Libanu-

lui și care, prin prisma intereselor de securitate ale Israelului, este intolerabilă.

Maniera în care climatul existent între statul evreu și Iran, precum și războiul nedeclarat dintre cele două țări (prin raidurile de bombardament aerian, devenite aproape cotidiene, executate de aviația israeliană asupra amplasamentelor militare iraniene din Siria) permit aprecierea că, asemenea lui Donald Trump, premierul Benjamin Netanyahu are în vedere o schimbare de regim la Teheran. Aceasta este considerată a fi realizabilă atât prin presiuni de natură economică, financiară, bancară, energetică, cât și prin acțiuni de accentuare a izolării iraniene pe plan regional și internațional, iar strategia de materializare circumscrie și intensă campanie de apropiere discretă și de normalizare a relațiilor dintre Israel și lumea arabă sau, mai exact, de Arabia Saudită și monarhiile de pe malul vestic al Golfului având în comun cu Israelul abordarea potrivit căreia Iranul este un inamic comun și în egală măsură primejdios.

Israelul nu mai face un secret din operațiunile sale militare împotriva locațiilor de care Pasdaranii iranieni dispun pe teritoriul sirian. Acest acces de transparență a coincis cu preluarea, la 15 ianuarie, a funcției de comandant al armatei israeliene de către generalul Aviv Kochavi, prilej folosit de premierul Benjamin Netanyahu pentru a reitera avertismentele adresate regimului iranian și formațiunilor finanțate de acesta pe frontul din Siria. „Le sugerez (iranienilor) să evacueze cât mai curând pozițiile din Siria și, îndeosebi,

În proximitatea frontierei cu Israelul, pentru că noi vom continua politica noastră ofensivă”, spunea șeful Executivului de la Tel Aviv. Observatorii rețin, totuși, faptul că, cele câteva sute de tiruri de rachete lansate de Tzahal împotriva pozițiilor iraniene de pe frontul Sirian au evitat sistematic să țintească avioanele cargo care, într-un ritm destul de susținut, transportă oameni și material militar către Siria. Aceiași comentatori își pun întrebări firești în legătură cu abținerea de care dă

dovadă Iranul care nu a reacționat, practic, la nici unul din atacurile executate de aviația sau de bateriile de rachete israeliene. Potrivit „Nezavisimaya Gazeta” și agenției Interfax, ambele din Federația Rusă, evitarea producerii de victime umane iraniene în cursul raidurilor și tirurilor de rachete este una din condițiile agreementului în baza căruia armata israeliană se angajează să-și limiteze atacurile numai la obiective de infrastructură și logistică deținute de Gardienii Revoluției Iraniene. După una din cele mai violente asemenea acțiuni, executată în dimineața zilei de 20 ianuarie împotriva unui depozit iranian de muniții amplasat pe aeroportul internațional din Damasc și a unor amplasamente iraniene din districtul sudic Deraa, generalul Aziz Nosseir Zadeh, comandantul forțelor aeriene iraniene, declara, pentru agenția rusească „Sputnik”, că „țara sa este gata pentru o confruntare decisivă cu Israelul și pentru ștergerea acestuia de pe hartă”.

Situația conflictuală este aproape de punctul de ebuliție. Iar evoluțiile în teren sunt condiționate, deocamdată, de două elemente nu lipsite de importanță: maniera în care și când se va finaliza promisa retragere a efectivelor americane din Siria, pe de o parte; rezultatele cu care se vor încheia alegerile israeliene anticipate din luna aprilie. Până atunci, cerul de noapte al Siriei va continua să fie luminat de exploziile rachetelor

israeliene.

Teheran, februarie 1979 - Varșovia, februarie 2019 - 40 de ani de revoluție islamică și conflict

Repere cronologice

1979, 11 februarie : La 10 zile de la întoarcerea din exil, Ayatollahul Ruhollah Khomeyni anunță căderea monarhiei, victoria revoluției și transformarea Iranului în Republică Islamică, guvernată după principiul velayet –fakih.

4 noiembrie: „Criza ostaticilor”. Susținători ai noului regim ocupă ambasada SUA la Teheran, luând ostatici 52 de americani, lucrători ai misiunii diplomatice. După o tentativă eșuată de eliberare prin forță a acestora de către un comando american, criza se încheie, după 444 de zile, ca urmare a unei medieri algeriene.

1980: Începe războiul iraniano-irakian care se va încheia după opt ani, lăsând în urmă cca. 500.000 de morți, din ambele tabere.

1983, octombrie: La Beirut, un atentat cu mașină capcană lovește cartierul general al trupelor SUA din Beirut, făcând 241 victime în rândurile soldaților americani.

1991: Ultimul premier iranian sub regimul monarhic, Shahpur Bakhtiar, este asasinat de

către „Gardienii Revoluției Iraniene” (Pasadran).

1994 : La Buenos Aires, agenți ai serviciilor iranene execută mai multe atacuri cu explozivi, împotriva unor opozanți ai guvernului islamist. 85 de persoane au fost ucise, iar alte 300 au fost rănite.

1995 : Președintele SUA, Bill Clinton ordonă impunerea unui complex de sancțiuni financiare și comerciale împotriva regimului iranian, acuzat de susținerea terorismului.

1996, iunie: 19 americani sunt uciși în aten-tate împotriva unui cartier rezidențial al aviației SUA de la baza aeriană din Dhahran, Arabia Sau-dită.

2002: Președintele SUA, George W. Bush or-donă înscrierea Iranului pe lista statelor din așa-numita „axă a răului”, alături de Irak și Coreea de Nord, sub acuzația de diseminare a terorismului și de dezvoltare a programelor nucleare cu fina-lități militare.

2005-2013: Președinția Iranului este deținu-tă de Mahmud Ahmadinejad, a cărui politică de înarmare nucleară și de ostilitate împotriva Isra-elului a condus la Adoptarea de către ONU a unor noi sancțiuni și penalități internaționale împotriva Iranului.

2011: Primele eșaloane combatante ale Gar-dienilor Revoluției iranene sunt desfășurate în Siria, alături de armata guvernamentală a regi-mului Bashar Al-Assad. Un an mai târziu, în 2012, milițiile Hezbollahului libanez proiranian sunt desfășurate pe frontul războiului civil siri-an, alături de armata loialistă.

2015: Puterile nucleare și Iranul semnează „Acordul 5+1”. Sancțiunile internaționale cunosc o perioadă de reducere parțială.

2018: Noul președinte american Donald Trump anunță retragerea unilaterală a SUA din „tratatul nuclear” cu Iranul. Teheranul reia și in-tensifică producția de rachete balistice.

2019, 12 februarie: Din inițiativa și la apelul Administrației Trump, la Varșovia se desfășoară „Summitul pentru Pace și Securitate în Orientul

Mijlociu”, cu participarea a 74 de țări și a 3 orga-nizații internaționale. Summitul a avut drept punct principal pe agenda lucrărilor măsuri de izolare a Iranului și de descurajare a „politicii militariste, teroriste și expansioniste” a regimu-lui de la Teheran.

CHINA. NOI DIRECȚII ȘI INSTITUȚII PENTRU DEZVOLTARE

Emilian M. DOBRESCU

În perioada incertă care a urmat decesului lui Mao, cu mult înainte ca națiunea chineză să devi-nă o forță industrială și ca Partidul Comunist să găsească o soluție pentru remodelarea lumii, un grup de studenți la facultăți de economie s-au adunat într-o stațiune montană situată lângă Shanghai¹. ”Acolo, în pădurile de bambus din Moganshan, studenții aveau o întrebare presan-tă: Cum va putea China să ajungă din urmă Occi-dentul? Era în toamna anului 1984, China tocmai își revenea după decenii de crize politice și eco-nomice. Se înregistraseră progrese în zonele ru-rale, dar peste trei sferturi din locuitori încă tră-iau în sărăcie extremă. Statul stabilea unde lucra fiecare om, ce producea fiecare fabrică și care erau prețurile produselor...

În prezent, China este pe primul loc în lume la numărul mare de proprietari de locuințe, la nu-mărul utilizatorilor de Internet, al absolvenților de colegii și, după unele criterii, al miliardarilor. Sărăcia extremă a scăzut sub 1%. ”O națiune ca-re era izolată și săracă a devenit cel mai impor-tant rival al Statelor Unite după destrămarea Uniunii Sovietice”, comentează editorialistul Phi-lip Pan, într-un articol publicat în cotidianul The New York Times sub titlul ”Țara care nu a eșuat / Occidentul era sigur că abordarea Chinei nu va funcționa. A trebuit doar să aștepte. Și încă așteaptă”...

Dezvoltarea infrastructurii

În perioada 2012 - august 2018, China a apro-bat 152 de mari proiecte de infrastructură²; va-

1. A.Z., *The New York Times*: ”Țara care nu a eșuat”/China a devenit putere globală în pofida scepticismului Occidentului, pe site-ul www.HotNews.ro, postat pe 19 noiembrie 2018, orele 6:58, site vizitat pe 19 noiembrie 2018, orele 13:31

loarea totală a proiectelor este de 549,39 miliarde de dolari, iar acestea presupuneau dezvoltarea infrastructurii în regiunile situate în vestul țării asiatice, așa cum a declarat la 30 august 2018 Xiao Weiming, șeful Biroului de Dezvoltare occidentală al Comisiei Naționale pentru Dezvoltare și Reformă de la Beijing. China a investit masiv în infrastructura de transport, în încercarea de a stimula dezvoltarea economică și de a integra mai bine regiunile occidentale îndepărtate.

52 de proiecte majore au fost deja finalizate, iar restul de 100 vor fi terminate până în anul 2023. Proiectele includ 12 noi aeroporturi, la un cost total de 162,4 miliarde de yuani, drumuri și căi ferate, instalații de deviere a apei și centrale hidroelectrice. Până în 2023, regiunile occidentale ale Chinei vor avea încă 8.751 kilometri de autostrăzi, 3.219 de kilometri de cale ferată de mare viteză și 187 de gigawați de capacitate de nouă generație.

Extinsele regiuni occidentale ale Chinei sunt sensibile din punct de vedere politic și includ provinciile Tibet, Xinjiang și Mongolia Interioară, precum și provinciile Sichuan și Yunnan, acestea contribuind cu 20% la produsul intern brut al țării. Xiao Weiming a declarat că rata de creștere economică în regiunile occidentale a încetinit în prima jumătate a acestui an, din cauza scăderii investițiilor în active fixe. Înaltul oficial chinez a spus că regiunile se străduiesc să găsească noi puncte de intrare în sectorul productiv din China și se confruntă cu constrângeri din ce în ce mai mari asupra terenurilor și capitalului. Conform lui Xiao Weiming, regiunile din vest ar trebui să consolideze legăturile economice cu țările vecine din Asia Centrală și de Sud-Est și să depună eforturi pentru a diminua dependența lor de industriile grele.

Drumul mătăsii

Un nou studiu dezvăluie modul în care locuitorii din Asia au supraviețuit schimbărilor climatice din urmă cu 5.000 de ani³. Specialiștii au des-

coperit că apariția unui climat rece a forțat locuitorii zonei să-și modifice stilul de viață. Aceștia au început să migreze, să crească culturi diferite și să creeze noi căi comerciale, inclusiv „Drumul Mătăsii”.

Cercetarea realizată de specialiștii Universității din California are la bază o serie de simulări computerizate pentru determinarea declinului culturilor agricole din regiune și prezintă un model computerizat ce arată modul în care culturile agricole asiatice au prosperat sau au scăzut în urmă cu 5.000-1.000 de ani.

Atunci când climatul a devenit mai rece, localnicii au migrat sau au ales să crească animale, deoarece bovinele pot crește și pe pășunile unde culturile agricole nu se pot dezvolta. De asemenea, au început să se axeze pe comerț, cercetătorii demonstrând că expansiunea rutelor comerciale a dus și la crearea „Drumului Mătăsii”, un sistem complex de rute comerciale ce legau estul de vestul Eurasiei. Numele provine de la comerțul cu mătase, care a început să fie practicat în jurul anului 200 î.Hr..

Industria energiei solare

Cine zboară peste Datong County, o regiune din nordul Chinei, poate vedea două figuri ale unor urși panda gigant⁴. Acestea sunt fabricate din mii de panouri solare, care împreună cu cele adiacente alcătuiesc o unitate de 100 megawați, ce se întinde pe 248 de acri. Acesta este un mic parc solar față de standardele Chinei, stat care are cea mai mare capacitate de energie solară față de orice altă țară din lume, cu o putere uriașă de 130 gigawați. Dacă toate panourile ar genera simultan energie, ele pot alimenta de mai multe ori un teritoriu de mărimea Marii Britanii.

China are mai multe astfel de unități producătoare de energie solară, inclusiv o instalație imensă la Barajul de la Longyangxia de 850 megawați, situată pe platoul tibetan, care este alcătuită din patru milioane de panouri solare. Cea

2. Gh. I., *Dezvoltarea infrastructurii, o prioritate pentru China*, în Ziarul Bursa, 31 august 2018

3. Art. Oanei Bujor, pe site-ul https://www.descopera.ro/istorie/17591830-drumul-matasii-format-din-cauza-schimbarilor-climatice?utm_source=newsletter, postat pe 11 mai 2018, site vizitat pe 8 noiembrie 2018, orele 4:21

4. Gheorghe Iorgoveanu, *China domină industria energiei solare*, în Ziarul Bursa, 6 septembrie 2018

mai mare unitate de energie solară din lume este situată în deșertul Tengger din China și are o capacitate care depășește 1.500 de megawați. Totodată, China a devenit cel mai mare producător mondial de tehnologie a panourilor solare, conform lui Yvonne Liu de la Bloomberg New Energy Finance, o firmă de cercetare de piață. Liu susține: "Piața este foarte mare, iar producerea energiei solare a devenit o politică industrială pentru guvernul de la Beijing". Potrivit datelor furnizate de Agenția Internațională pentru Energie (AIE), peste 60% din panourile solare din lume sunt fabricate în China. Oficialii AIE susțin că gigantul asiatic și-a îndeplinit cu trei ani mai devreme propriul obiectiv privind programul de energie solară stabilit până în 2020.

Construirea de unități solare gigantice în zone înșorite, dar mai puțin locuite, are și dezavantajele sale. Majoritatea acestor unități sunt construite în partea de vest a țării, unde trăiește doar 6% din populația Chinei. Din această cauză, conform celor declarate de Yuan Xu de la Universitatea Chineză din Hong Kong, orașele mari preiau doar o mică parte din energia electrică produsă de aceste unități bazate pe panouri solare. Din informațiile primite de la Consiliul Electricității din China, în primele șase luni ale anului 2018 doar 14,7% din capacitatea de energie solară a țării a fost efectiv utilizată. Aceasta înseamnă că, dintr-o unitate cu o capacitate de 200 de megawați, mai puțin de o șesime a fost folosită. Yuan Xu afirmă că o parte a problemei este faptul că puterea se pierde de-a lungul liniilor de transport uriașe, care se întind pe foarte mulți kilometri dintre zonele nelocuite în care se află parcurile solare și marile orașe, care au nevoie de energie electrică.

Pentru a soluționa această problemă, autoritățile de la Beijing au încercat să dezvolte o tehnologie mai bună a liniilor de transport, a declarat Jeffrey Ball de la Centrul Steyer-Taylor pentru politica energetică și finanțe din cadrul Universității Stanford. Noua tehnică include linii de curent continuu de mare capacitate, dar din păcate realizarea lor va dura, deoarece în mai 2018 guvernul de la Beijing a renunțat la subvențiile

acordate pentru proiectele de mari dimensiuni privind energia solară.

Reducerea finanțării publice a avut loc deoarece fondul de energie regenerabilă de stat a acumulat o datorie de peste 15 miliarde de dolari. Efectul acestei decizii este drastic: dacă în 2017 în China au fost instalate capacități solare care pot produce în total 53 de gigawați, instalațiile realizate în 2018 nu depășesc 35 de gigawați, ceea ce înseamnă o reducere a finanțării de peste 30%. Într-un astfel de climat, investitorii în energie se îndepărtează de fermele solare gigantice, aflate la distanță, și se îndreaptă spre alte oportunități, cum ar fi montarea pe acoperișurile marilor clădiri din orașe a unor sisteme de panouri solare producătoare de energie. Cu toate acestea, specialiștii susțin că pe piața energiei solare China va juca în continuare un rol important prin proiectele pe care le derulează în afara țării.

Unul dintre proiecte, despre care se spune că este cel mai mare parc solar din lume, este construit de chinezi în India. Un alt complex energetic, construit cu sprijinul Chinei, este cel de la Benban, în Egipt, care are o suprafață de 37 km pătrați și o capacitate planificată cuprinsă între 1.600 și 2.000 de megawați.

O altă problemă care trebuie soluționată în următoarea perioadă o constituie deșeurile de panouri solare. Durata de utilizare a panourilor este de 30 de ani, după care acestea sunt scoase din funcțiune și ar trebui distruse, deoarece reciclarea lor este dificil de realizat din cauza substanțelor chimice nocive conținute. China se va confrunta cu o creștere imensă și bruscă a cantității de deșeuri de panouri solare în anul 2040, susțin specialiștii, iar în prezent nu există niciun plan pentru ce se va face cu tot acest material.

Maimuțe clonate

Două exemplare identice de macac cu coadă lungă, Zhong Zhong și Hua Hua, s-au născut în octombrie 2017, respectiv noiembrie 2017, într-un laborator din China⁵. Succesul marchează un

5. Preluare de pe site-ul <https://jurnalul.antena3.ro/it/stiinta/china-maimute-clonate-dupa-modelul-dolly-763887.html>, postat pe 25 ianuarie 2018, orele 10:25, site vizitat pe 2 iulie 2018, orele 6:48

moment semnificativ în cercetările privind clonarea, dar generează și câteva întrebări importante de ordin etic. Scopul oamenilor de știință a fost acela de a netezi calea către obținerea unor populații de maimuțe uniforme din punct de vedere genetic, care pot fi personalizate pentru realizarea unor cercetări marcante în domeniul afecțiunilor umane.

În 1998, oaia Dolly a făcut istorie după ce a fost clonată la Roslin Institute din Edinburgh. Acea procedură a reprezentat prima clonare reușită a unui mamifer pornind de la o celulă somatică adultă prelevată din ugerul unei ovine din rasa Finn Dorset. De atunci, multe alte animale au fost create în laborator pe baza tehnicii de clonare numită Transfer Nuclear de Celule Somatiche (TNCS), ce presupune transferul de ADN din nucleul unei celule somatice într-un ovul al cărui nucleu a fost înlăturat și care este apoi stimulat să se dezvolte într-un embrion. Printre acestea se numără oi, vaci, porci, câini, pisici, șoareci și șobolani. Însă, până în prezent nu fusese clonată nicio maimuță.

Echipa de cercetători chinezi condusă de Qiang Sun, director al Centrului de cercetări pe primat non-umane din cadrul Institutului pentru Neuroștiințe al Academiei de Științe din China, al cărui sediu se află în Shanghai, a reușit această performanță prin utilizarea unor celule de țesut conjunctiv embrionar. După transferul ADN-ului în ovulele donatoare a fost utilizată reprogramarea genetică pentru activarea sau dezactivarea genelor care ar fi suprimat în mod normal dezvoltarea embrionului.

Zhong Zhong și Hua Hua sunt rezultatul a 79 de tentative de transfer nuclear. Alte două maimuțe au fost clonate dintr-un alt tip de celulă adultă, însă acestea nu au supraviețuit. "Am testat diverse metode, însă doar una a funcționat", a declarat profesorul Sun. "Au fost multe eșecuri înainte de a găsi o cale de clonare cu succes a unei maimuțe", a explicat acesta.

Studiul a fost publicat în cea mai recentă ediție a jurnalului Cell. "Pot fi produse maimuțe clonate care au același fond genetic, cu excepția genei manipulate. Acest lucru va duce către obținerea

de modele reale (utile) nu numai pentru afecțiuni cerebrale genetice, ci și pentru cancer, tulburări ale sistemului imunitar sau metabolice și va oferi posibilitatea de a testa eficacitatea substanțelor medicamentoase împotriva acestor boli înainte de utilizarea lor clinică", a scris profesorul Sun. Cercetătorii din China susțin că s-au respectat liniile internaționale stricte impuse în cazul cercetărilor genetice realizate pe animale.

National Institution for Finance & Development (NIFD)

Este un institut de cercetare fondat în 2005, susținut de Academia Chineză de Științe Sociale⁶. "Prevenirea și limitarea răspândirii unei panici financiare trebuie să fie prioritatea de top a instituțiilor noastre de reglementare financiară și macroeconomică", este recomandarea autorilor unui studiu al cercetătorilor de la NIFD, iar "China trebuie să fie pregătită pentru implementarea unei combinații de măsuri fiscale și financiare în eventualitatea unei crize sistemice". De asemenea, autorităților li se recomandă aplicarea imediată și totală a măsurilor în caz de necesitate, cum ar fi un "default" al unei companii majore, și nu implementarea lor graduală.

China a ajuns, se pare, la stadiul în care cel mai mare "experiment" economic din istoria omenirii, creșterea exponențială a Chinei din ultimele trei decenii, trebuie să se confrunte cu realitatea, iar autoritățile de la Beijing au îndoieli serioase cu privire la trecerea cu succes a testului.

Ochelari inteligenți și taxiuri zburătoare

La începutul lui 2018, polițiștii din Zhengzhou (China), au fost dotați cu ochelari inteligenți GLXSS, dotați cu un sistem de recunoaștere facială. Pot face fotografii, pot realiza filmări HD și pot afișa pe lentilă informații. Acest dispozitiv a ajutat deja la prinderea a 40 de criminali. GLXSS costă 635 de dolari, însă deocamdată nu pot fi cumpărați pentru uz personal.

Aerocar Ehang 184 arată ca o dronă, însă poate face mult mai multe. Poate transporta doi pasa-

6. Călin Rechea, *Avertisment de panică financiară în China*, în Ziarul Bursa, 29 iunie 2018

geri, poate zbura până la 15 kilometri la încărcare maximă și poate atinge viteza de 130 de kilometri pe oră. Însă cel mai bun lucru legat de EHang 184 este că poate funcționa autonom. Dezvoltatorii cred că versiunea comercială a taxiului va funcționa pe bază de pilot automat. Pasagerul va trebui doar să îi spună destinația. Probabil că, nu peste mult timp, taxiuri de acest tip ne vor permite să evităm ambuteiajele din trafic din orașele mari.

Populația scade

Populația Chinei, cea mai numeroasă din lume, a scăzut în 2018 pentru prima oară de cel puțin 70 de ani, potrivit unor experți, în pofida abandonării politicii copilului unic⁷. Yi Fuxian, un cercetător din Statele Unite, la Universitatea Wisconsin-Madison, estimează că populația Chinei a scăzut în 2018 cu 1,27 de milioane de persoane. Se poate spune că este foarte puțin raportat la o populație totală de 1,39 de miliarde de locuitori, însă este o premieră în istoria Republicii Populare Chineze, fondată în 1949.

Pe baza viziunii demografice a fondatorului regimului comunist Mao Zedong, China s-a lansat, la sfârșitul anilor '70 într-o politică a copilului unic, criticată adesea din cauza brutalității sale. Pe fondul îmbătrânirii populației, însă, Beijingul a autorizat din 2016 ca toate familiile să aibă doi copii. Problema este că, din cauza cheltuielilor cu educația, sănătatea și locuința, multe cupluri preferă să rămână la copilul unic, eventual să nu aibă copii. Astfel, numărul nașterilor a scăzut cu 2,5 milioane în 2018, susține Yi Fuxian, în contextul în care Beijingul miza pe o creștere de 790.000. Anul 2018 reprezintă "o cotitură istorică pentru populația chineză", declară Yi Fuxian, apreciind că tendința poate fi chiar "ireversibilă", având în vedere scăderea numărului femeilor aflate la vârsta procreării: "Populația chineză a început să scadă pentru prima oară din 1949, problema îmbătrânirii s-a accelerat, iar

dinamismul economiei a slăbit", observă el.

China intră într-o "criză demografică", își exprimă îngrijorarea și economistul Ren Zeping de la grupul imobiliar Evergrande, în contextul în care India urmează ca, în câțiva ani, să prindă China din urmă și să se alăture celor mai populate țări de pe planetă: populația aflată la vârsta muncii - de la 16 la 59 de ani - a scăzut cu aproape 5,5 milioane de persoane în 2017, un declin care continuă al șaselea an consecutiv și a ajuns astfel la 902 milioane de persoane (65% din populația totală).

Potrivit estimărilor Guvernului, numărul persoanelor în vârstă de cel puțin 60 de ani ar urma să atingă 487 de milioane în 2050, reprezentând 35% din populație, de la 241 de milioane (17,3% din populație) în 2017.

Numărul femeilor aflate la vârsta procreării ar urma să scadă cu peste 39% în următorii zece ani, potrivit lui He Yafu, un demograf independent, care consideră verosimile estimările profesorului Yi. Acesta din urmă, un vechi critic al politicii copilului unic, încurajează Guvernul chinez să abolească limita de doi copii pe familie și să susțină natalitatea prin concedii parentale generoase și stimulente fiscale. Dacă regimul comunist nu intervine imediat, "criza îmbătrânirii va fi mai gravă ca cea din Japonia, iar perspectivele economice și mai sumbre", avertizează el.

Roboți prezentatori de știri

Xinhua, agenția de știri a statului chinez, a lansat un prezentator TV care va anunța știrile 24 de ore pe zi, și anume „crainicul virtual, bazat pe inteligența artificială”⁸: „Bună ziua, vizionați programul de știri în limba engleză. Sunt prezentatorul de știri bazat pe inteligență artificială”, a anunțat cu voce robotică crainicul generat pe calculator la începutul emisiunii sale în limba engleză.

Dezvoltat de Xinhua și compania care adminis-

7. Art. lui Ionel Dancă, pe site-ul https://www.stiripesurse.ro/cotitura-istorica-profe-ita-de-istorici-populatia-chinei-a-scazut-pentru-prima-oara-dupa-70-de-ani_1315202.html, postat pe 3 ianuarie 2019, orele 20:17

8. Preluare de pe site-ul https://incredibilia.ro/china-prezentator-de-stiri-inteligena-artificiala/?utm_source=feedburner&utm_medium=email&utm_campaign=Feed%3A+IncredibiliaNewsletter+%28Incredibilia.ro+-+RSS+Newsletter%29, vizitat pe 12 noiembrie 2018, orele 7:00

trează motorul de căutare chinez Sogou, prezentatorul virtual a fost conceput pentru a simula vocea, expresiile faciale și gesturile umane. Prezentatorul de știri virtual „învăță singur și poate citi textele la fel de natural ca un prezentator de știri profesionist”. Reprezentanții Xinhua au declarat că astfel de prezentatori artificiali pot fi utilizați pe site-urile web ale agenției și pe platformele sociale, ceea ce „va reduce costurile de producție a știrilor și va îmbunătăți eficiența”. Xinhua nu a dezvăluit, însă, dacă vreunul dintre canalele de televiziune de stat chineze a manifestat interes pentru achiziționarea tehnologiei în vederea utilizării acesteia în viitorul apropiat. Prezentatorul vorbitor de limba engleză, în costum, cu cravată, este modelat după o persoană reală, un angajat al Xinhua numit Zhang Zhao: „Voi lucra pentru informarea dumneavoastră pe baza textelor introduse permanent în sistemul meu”, spune prezentatorul virtual într-un video introductiv.

Nu este pentru prima dată când mass-media chineze fac experimente cu tehnologia inteligenței artificiale: în 2015, Dragon TV din China a folosit sistemul Microsoft, Xiaolce, pentru a prezenta în direct secțiunea meteo a unei emisiuni matinale. Atunci, programul de calculator a prezentat prognoza cu o voce „drăguță și feminină”, conform Xinhua. Prezentarea automatizată a știrilor a luat avânt în ultimul timp. Și agenția Associated Press, de exemplu, folosește algoritmi avansați, care creează mii de știri în fiecare an. Programele sofisticate prelucrează orice tip de informație, de la rapoarte financiare la clasamente sportive, iar apoi transformă datele în propoziții pe care oamenii le pot înțelege.

Summitul 16+1

Guvernul de la Beijing insistă pe investiții în proiecte mari de infrastructură în Balcani și Europa Centrală și de Est, a fost concluzia ediției de la începutul lunii iulie 2018 a summitului 16 plus 1 de cooperare între China și statele din regiune, organizat la Sofia. Circa 250 de companii chineze și reprezentanți ai 700 de firme europene au luat parte la eveniment, însă acordurile încheiate și declarațiile făcute au fost modeste în

amplou și conținut. Beijingul nu vrea să supere pe nimeni din vestul Europei în condițiile în care are nevoie de aliați puternici în războiul comercial cu SUA, unii dintre aceștia fiind Comisia Europeană și Germania. Experți în relații externe și diplomați europeni au avertizat că, prin investiții și proiecte, China își cumpără și influență politică în regiune.

Investițiile cumulate ale Chinei în Europa Centrală și de Est (ECE) au ajuns la aproape 10 miliarde de dolari, în timp ce fluxul invers de investiții este de doar 1,4 miliarde de dolari, a spus la Sofia premierul chinez, Li Keqiang. De asemenea, a explicat oficialul, rezultatele cooperării pe baza reuniunilor în formatul 16 plus 1 din ultimii șase ani au depășit așteptările, comerțul dintre China și statele ECE crescând de la 40 de miliarde de dolari în 2012 la 70 de miliarde de dolari în 2017, cu un avans mediu anual de 6,5%. Li Keqiang a sugerat că mai multe economii din regiune ar trebui să participe la construirea de parcuri industriale în diferite forme adaptate la nevoile economiei respective. El a invitat instituțiile financiare din ECE să înființeze subsidiare în China pentru afaceri.

Înainte de summitul de la Sofia, Institutul de la Viena pentru Studii Economice Internaționale a publicat un studiu în care se arată că proiectele chineze actuale pot da un impuls de 10% economiei Muntenegrului și Bosniei, de 7% economiei Serbiei, de 2% celei a Macedoniei și de 1% economiei maghiare. Studiul concluzionează că investițiile pot reduce timpul de transport, pot diversifica structura economică a regiunii și pot îmbunătăți cooperarea internațională în relațiile comerciale în general. La aspecte negative posibile, institutul menționează că firmele chineze ar putea prefera să-și folosească propriile rețele de producție în locul celor locale.

François Godement, directorul programului Asia și China al Consiliului European pentru Relații Externe, spune, într-o analiză privind relațiile dintre China și UE, că Beijingul selectează doar ce îi convine în relațiile cu statele UE, concentrându-se pe propriile interese directe și adesea ignorând normele UE în propunerile sale. Michal Vit, analist la institutul pentru politici europene

Europeum, apreciază că politicienii din Balcani „și-au pierdut speranța” în puterile UE și apelează acum la „aceia care le aduc beneficii”. La summitul de la Sofia au fost semnate 18 acorduri bilaterale și memorandumuri de înțelegere, dar nu a fost anunțată nici o afacere mare.

Telescopul FAST

Acronimul FAST înseamnă Five-hundred-meter Aperture Spherical Telescope⁹. Instalația se află în provincia Guizhou, iar construcția ei a durat șase ani, din 2011 până în 2017.

Ufologii chinezi speră să fie primii care vor intra în contact cu reprezentanții altor civilizații din Univers sau cu navele acestora care călătoresc prin spațiu, scrie presa locală.

Telescopul FAST, cel mai mare din lume, ar putea fi mijlocul privilegiat pentru a atinge ambițioul obiectiv. Acest adevărat miracol al ingineriei chineze are un diametru de 500 de metri.

Vechi și noi achiziții

China a achiziționat cu 4,7 miliarde de dolari firma americană “Smithfield Foods”, cel mai mare producător și procesator de carne de porc din lume¹⁰. Aceasta dispune de facilități în 26 de state din SUA și are zeci de mii de angajați americani. Deține direct 460 de ferme și are contracte cu alte aproximativ 2.100 de ferme. Acum, “Smithfield Foods” este companie chinezească. Ca rezultat, chinezii care au achiziționat-o au devenit cel mai important angajator din zeci de comunități rurale în toată America. În 2011, 43 la sută din toate profiturile din China au fost produse de către companii în care guvernul chinez deține controlul.

În 2017, o companie din China a cheltuit 2,6 miliarde dolari pentru a

achiziționa “AMC divertisment” unul dintre cele mai mari lanțuri de cinematografe din Statele Unite. Firma – devenită acum chineză - controlează mai multe vânzări de bilete de film decât oricare altă companie din lume.

Golden Dragon Precise Copper Tube Group Inc. a plătit 100 milioane dolari pentru a achiziționa o fabrică din Thomasville (Alabama, SUA). Mulți dintre locuitorii orașului Thomasville, Alabama sunt acum bucuroși să aibă locuri de muncă, adăugându-se la alte multe comunități din SUA, dependente de China comunistă.

În Detroit, companiile cu capital chinezesc investesc în companiile americane și în noile tehnologii de vehicule, vânzând totul, de la centuri de siguranță la amortizoare de șoc, în magazine de vânzare cu amănuntul, și angajează ingineri cu experiență și designeri într-un efort de a absorbi talentul și expertiza auto locală și furnizorii lor.

Guizhou Gouchuang Energy Holdings Group a cheltuit 616 milioane de dolari pentru a achiziționa Triple H Cărbune Co. în Jacksboro, Tennessee (SUA). La momentul respectiv, achiziția a trecut neobservată, dar acum un grup de conservatori din Tennessee încearcă să-i împiedice pe chinezi să arunce munții lor în aer ca să exploateze cărbunele...

Telescopul FAST

9. Simona Haiduc, art. pe site-ul www.incomemagazine.ro/index.php/articole/ambitiile-chinei-legate-de-civilizatiile-extraterestre, postat 26 septembrie 2018, site vizitat pe 3 octombrie 2018, orele 16:35

10. Preluare de pe site-ul <http://ziarulrealitatea.ro/viitor-china-va-angaja-milioane-de-muncitori-americani-si-de-alte-natii-trimis-de-dumitru-sandel/>, vizitat pe 13 august 2018, orele 13:05

AFGHANISTAN: "SĂ MAI LUPTE ȘI ALȚII!"

Reza SHAHRESTANI

După controversata decizie de retragere din Siria a celor 2.000 de soldați americani desfășurați pe frontul războiului sirian și înainte, chiar, ca această hotărâre să fie pusă în practică, președintele Donald Trump a lansat un nou anunț care, cel puțin pentru responsabilii militari de la Pentagon, nu a mai fost o surpriză: după Siria, urmează retragerea parțială (deocamdată) a unui eșalon de 7.000 militari americani din totalul de 14.000 câți se află, în prezent, în Afghanistan.

„Doresc, oare, SUA, să fie, în continuare, jandar-mul Orientului Mijlociu, se întreba președintele Trump într-un mesaj pe rețeaua Twitter, fără să obțină nimic altceva decât pierderea de vieți prețioase și cheltuirea a mai multe trilioane de dolari pentru a apăra viețile altora, ale celor care, de cele mai multe ori, nu apreciază sacrificiile pe care le facem? E timpul, în fine, să mai lupte și alții” În termenii promiși de Donald Trump, evacuarea militarilor din Afghanistan ar urma să devină realitate până la jumătatea lunii aprilie. Ce pace va urma în această țară după aproape 18 ani de război?

Dacă primele tatonări directe între facțiunile rebele afgane, pe de o parte, și între acestea și Statele Unite, pe de altă parte, au fost inițiate cu mai multă vreme și s-au desfășurat sporadic în capitala emiratului Qatar (unde Talibanii au o reprezentanță diplomatică), în prezent, lupta pentru pace se derulează și la Moscova unde, în zilele de 5-6 februarie a avut loc un „Forum al Păcii Afgane”. Aici au participat reprezentanți importanți ai rebelilor Talibanii și opoziției politice afgane, cărora – surpriză! -

li s-a alăturat și fostul președinte afgan, Hamid Kharzai, dar niciun reprezentant al guvernului de la Kabul condus de președintele Ashraf Ghani, pe care rebelii să îl contestă sub acuzația de a fi „o unealtă a americanilor” („titlu” acordat, la vremea respectivă, și lui Hamid Kharzai, ca dovadă reînnoită a adevărului că în politică nu există dragoste permanentă ci doar interese ale momentului).

5 februarie. Hamid Kharzai sosește la Moscova pentru negocieri de pace.

Dacă în segmentul „principii” cei prezenți (printre care, pentru prima oară, a fost remarcată și prezența unei femei) au fost de acord asupra încetării războiului, la capitolul „revendicări”, ajungerea la un consens s-a lovit de insistența rebelilor talibani în a respinge orice contact cu actuala putere de la Kabul, susținută de Statele Unite, și de revendicarea ca sharia islamică să fie baza de organizare și guvernare a Afghanistanului post-conflict.

„Despre ce vorbesc ei, a fost reacția președintelui în funcție Ashraf Ghani și ce bază juridică au, s-a întrebat acesta, într-un interviu pentru televiziunea afgană, caracterizând drept „fanteziste” aserțiunile congresiștilor de la Moscova. Ashraf Ghani a mai avertizat că „opozanții pot să se întâlnească de sute de ori, însă fără acordul guvernului și parlamentului de la Kabul,

Președintele afghan Ashraf

discuțiilor lor vor rămâne simple discuții”.

Aprecieri similare au fost înregistrate și la nivelul executivului afghan. Ministrul Amrullah Saleh, apropiat al președintelui Ghani aprecia că „astă proiectare a rebelilor Talibani pe scena diplomației va avea drept consecință imediată declanșarea unei acerbe competiții între marile puteri, dornice să profite în avantajul propriu și al ambițiilor lor strategice, fie și cu prețul reinstaurării islamismului radical în Afghanistan, așa cum ar dori Pakistanul, de convență cu marionetele sale din mișcarea rebelă a Talibanilor”.

De cealaltă parte, în Qatar insurgenții islamiști discută cu Statele Unite, reprezentate de diplomatul Zelmay Khalilzad, reprezentant al Departamentului de Stat pentru reconciliere în Afghanistan, al cărui obiectiv imediat îl constituie convingerea interlocutorilor insurgenți să accepte negocieri nemijlocite cu guvernul de la Kabul. Obiectivul negociatorului american are este acela de a asigura un climat propice pentru ca aranjamentele premergătoare retragerii militare din Afghanistan să nu fie negociate cu guvernul lui Ashraf Ghani ci, în modul cel mai direct și detaliat, cu rebelii, adică, din punctul de vedere al Administrației, cu inamicul împotriva căruia coaliția condusă de SUA a purtat, în exclusivitate, lungul război al Afghanistanului.

Din puținele relatări mediatice, la Doha, rebelii au dat asigurări (fără a se stabili și vreo „garantare a asigurărilor”) că vor interzice orice activism terorist din categoria Al-Qaida și Statul

Islamic. Americanii, la rândul lor, au oferit promisiunea că vor susține, și pe mai departe, ascensiunea Afghanistanului către democrație. Cu aceeași întrebare: cine va garanta promisiunile făcute de Zelmay Khalilzad?

Și, doar ca observație pusă în paranteze, ar fi interesant de știut măsura în care, adoptându-și deciziile privitoare la plecarea din podișurile și munții Afghanistanului, Donald Trump s-a gândit, cel puțin, din postura auto-asumată de lider, să îi informeze și pe aliații săi, adică acele state ai căror soldați și-au dat viața sau integritatea fizică, cu convingerea că luptă pentru propria țară în care s-au întors în sicrie sau în scaunele de mari mutilați?

Între multiplele fronturi ale războiului afghan și multiplele tabere care „luptă”, fiecare, pentru propria pace, „lumina de la capătul tunelului” rămâne, încă, departe.

CELE DOUĂ COREI.

JOCUL TRATATIVELOR ÎN CHINGA SUA

Emilian M. DOBRESU

Coreea de Nord este vizată de numeroase sancțiuni internaționale, printre care cele impuse de Consiliul de Securitate al ONU din cauza programelor sale de arme nucleare și de rachete balistice. În cadrul acestor programe, derulate cu încălcarea rezoluțiilor ONU, Coreea de Nord a efectuat șase teste nucleare și a dezvoltat și testat rachete balistice care, potrivit experților, ar fi capabile să atingă întregul teritoriu continental al SUA.

„Sunt gata în orice moment să mă așez din nou la masa de negociere cu președintele SUA și voi face toate eforturile posibile pentru a produce un rezultat care va fi salutat de comunitatea internațională”, a afirmat Kim Jong-un în discursul său de Anul Nou 2019. Însă SUA și Coreea de Sud nu ar mai trebui să efectueze manevre militare comune, care sunt „o sursă de tensiune”, a adău-

gat Kim Jong-un. Seulul și Washingtonul au o alianță strategică, 28.500 de militari americani fiind staționați în Coreea de Sud pentru a proteja țara împotriva vecinului din nord.

Pe 14 august anul 2000 a avut loc prima întâlnire, simbolică, a familiilor separate după războiul coreean, în conformitate cu Acordul semnat la 14 iunie 2000 între cele două state coreene; evenimentul a coincis cu aniversarea a 55 de ani de la eliberarea Peninsulei Coreene de sub ocupația colonială japoneză (1945), comemorată de atunci de cele două țări.

În iunie 2018, cei doi președinți – ai SUA și Coreei de Nord s-au întâlnit pentru prima dată. În urma acestei întrevederi care s-a desfășurat în condiții de maximă securitate, Donald Trump a afirmat că statul nord-coreean nu mai reprezintă o amenințare nucleară.

A doua întâlnire...

Pe 24 septembrie 2018, în cadrul celei de-a 73-a sesiuni a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite (ONU)¹, președintele american Donald Trump a ținut un discurs la New York alături de președintele sud-coreean Moon Jae-in. Cei doi s-au întâlnit la Adunarea Generală ONU și au semnat un nou acord comercial bilateral. Moon a declarat că i-a transmis lui Trump un nou mesaj din partea lui Kim²: "Kim a fost foarte deschis și minunat, sincer. Cred că el vrea să se întâmple ceva. Așa că am procedat foarte bine, din acest punct de vedere, cu Coreea de Nord. Vom avea al doilea summit cu Kim în viitorul apropiat. Cred că într-o perioadă scurtă de timp urmează să fie anunțat și să fie stabilită o locație", a declarat Trump.

În urmă cu un an, la Adunarea Generală a ONU din 2017, Donald Trump evidenția amenințarea pe care o reprezintă la adresa întregii lumi Kim Jong-un, pe care îl numea atunci "Micul Om Ra-

chetă", spunând că "va distruge în totalitate" Coreea de Nord dacă americanii vor fi nevoiți să își apere țara și aliații. În septembrie 2018, însă, Trump și-a schimbat radical opiniile – nimeni nu știe de ce... - spunând: "Relația noastră este foarte bună. Negocierile evoluează mai rapid decât ar crede oricine". Președintele american nu a precizat dacă liderul nord-coreean se va deplasa în SUA sau dacă el va efectua o vizită la Phenian, pentru aceste noi discuții...

Ajutorul francez

Franța este pregătită să ajute Coreea de Nord în procesul de dezarmare nucleară, dar Phenianul trebuie să arate mai întâi un angajament serios și o dorință reală în acest sens, a anunțat președintele francez Emmanuel Macron la jumătatea lunii octombrie 2018³: "Așteptăm angajamente clare din partea Phenianului pentru a-și demonstra dorința reală de a începe înlăturarea programelor sale nucleare și balistice", a declarat Macron, într-o conferință de presă alături de omologul său sud-coreean, Moon Jae-in. "Suntem pregătiți să ne punem la dispoziție expertiza și să jucăm un rol activ dacă procesul de negociere începe", a adăugat el.

Liderul nord-coreean, Kim Jong-un și președintele american, Donald Trump, au căzut de acord la summitul din iunie 2018, în Singapore, să lucreze către o dezarmare nucleară a peninsulei coreene, dar înțelegerea nu a cuprins multe detalii, iar discuțiile nu au făcut progrese semnificative de atunci. "Avem o expertiză științifică, tehnică, operațională care, în contextul dezarmării nucleare, este foarte folositoare și dorim să o punem la dispoziție", a declarat Macron.

Amenințarea nucleară

Coreea de Nord exclude renunțarea la arma-

1. A 73-a sesiune a Adunării Generale a ONU are ca temă "Making the United Nations relevant to all people: global leadership and shared responsibilities for peaceful, equitable and sustainable societies". Tematica a cuprins egalitatea de gen, migrație și refugiați, munca în condiții decente, rolul tinerilor în privința păcii și securității, sprijinirea drepturilor persoanelor cu dizabilități, acțiunea climatică și revitalizarea activității organizației. Cea de-a 73-a sesiune a Adunării Generale s-a desfășurat în perioada 18 septembrie-5 octombrie 2018, fiind prezidată de Maria Fernanda Espinosa Garcés, politician și diplomat din Ecuador, prima femeie din America Latină și Caraibe care prezidează Adunarea Generală în 73 de ani și doar a patra femeie aleasă în această poziție.

2. P.T., *Trump anunță că va avea loc un nou summit cu Kim Jong-un*, în Ziarul Bursa, 69 septembrie 2018.

3. I.T., *Franța, pregătită să ajute Coreea de Nord*, în Ziarul Bursa, 15 octombrie 2018.

mentul său nuclear în schimbul unei declarații oficiale din partea Statelor Unite prin care să se pună capăt Războiului Coreei și a apreciat că un tratat de pace nu poate fi "un element de târguială"⁴. Phenianul cere Washingtonului, de decenii, să pună capăt Războiului Coreei (1950-1953), încheiat cu un armistițiu și nu cu un tratat de pace. Coreea de Nord a apreciat mereu că sfârșitul războiului ar contribui la o scădere durabilă a tensiunilor în peninsula.

Agencia nord-coreeană de presă KCNA a arătat, în data de 1 octombrie 2018, că experți americani au propus un posibil schimb al unei declarații care să pună capăt jocului cu "denuclearizarea": "Sfârșitul războiului (...) nu este un cadou pe care cineva îl face altcuiva. Iar acesta nu va putea să fie vreodată un element de târguială în vederea obținerii denuclearizării Republicii Populare și Democratice Coreea". KCNA a mai precizat că Phenianul este pregătit să ia "măsuri precum dezarmarea nucleară eternă..., dacă Statele Unite iau măsuri corespunzătoare", dar fără să ofere detalii.

Cho Sung-ryul, expert la Institutul de Strategii de Securitate Națională din Coreea de Sud, a apreciat că Nordul ar putea să încerce, prin această declarație, să reducă marja de manevră a Washingtonului. Peninsula Coreea este de la începutul anului 2018 teatrul unei remarcabile destinderi, marcate prin trei summituri intercoreene și un summit istoric, în iunie, între Kim și președintele american Donald Trump. Cu toate acestea, acest lucru a condus la progrese foarte mici în privința obiectivului "denuclearizării".

Ministrul nord-coreean de Externe, Ri Yong Ho, a declarat la finalul lunii septembrie 2018, de la tribuna Adunării Generale a ONU, că Phenianul nu va renunța unilateral la armamentul său nuclear atâta timp cât Washingtonul acționează în vederea menținerii sancțiunilor drastice impuse Nordului.

Pe de altă parte, Coreea de Nord continuă construcțiile la fabrica la care au fost produse pri-

mele rachete balistice intercontinentale ale țării, rachete capabile să ajungă în SUA⁵. Sateliții americani au fotografii și imagini în infraroșu care arată vehicule venind și pleacând de la facilitatea din Sanumdong, dar nu se știe cât de avansată este eventuala construcție a unei rachete, conform unui oficial american. Mintaro Oba, un fost diplomat american, specialist în problemele Coreei de Nord, a declarat după ce a văzut fotografiile: "aceasta reflectă un lucru important: în ciuda a ce au spus oficialii americani, Coreea de Nord nu s-a angajat la mare lucru privind dezarmarea nucleară. Nu se vor opri doar pentru că am avut un summit"...

Economia Coreei de Nord

A înregistrat în 2017 cea mai gravă scădere din ultimii 20 de ani, a estimat la jumătatea lunii iulie 2018, Banca Centrală din Coreea de Sud (BOK), semn că sancțiunile internaționale destinate contracarării programelor nucleare și balistice ale Phenianului au dat rezultate⁶. Banca Centrală din Coreea de Sud estimează că Produsul Intern Brut al Coreei de Nord a scăzut cu 3,5% în 2017, comparativ cu 2016, când a înregistrat un avans de 3,9%. Este vorba de cel mai grav declin anual înregistrat de economia nord-coreeană după 1997, când o foamete devastatoare a produs o contracție a PIB-ului cu 6,5%.

Producția industrială, responsabilă pentru aproximativ o treime din economia nord-coreeană, a înregistrat în 2017 o scădere de

4. F.B., *Phenianul: "Nu renunțăm la armamentul nuclear"!*, în Ziarul Bursa, 2 octombrie 2018.

5. Gabriela Dalila Stoica, *Coreea de Nord fabrică în continuare rachete balistice*, în Ziarul Bursa, 31 iulie 2018.

6. * * *, *Din cauza sancțiunilor occidentale, economia Coreei de Nord în cea mai gravă scădere din ultimii 20 de ani*, în Ziarul Bursa, 67 iulie 2018.

8,5%, de asemenea cel mai grav declin de după 1997, pe măsură ce a fost restricționată livrarea de petrol și alte resurse energetice. Producția în agricultură și sectorul construcțiilor a scăzut cu 1,3% respectiv 4,4%.

“Sancțiunile impuse Coreei de Nord au fost mai puternice în 2017 decât în 2016. Volumul comerțului exterior a scăzut semnificativ ca urmare a declinului exportului de cărbune, oțel, pește și produse textile. Este dificil să avansăm cifre exacte, însă restricțiile la export au afectat grav producția industrială”, a declarat Shin Seung-cheol, un responsabil de la Banca Centrală din Coreea de Sud. Potrivit experților, exporturile Coreei de Nord au scăzut cu 37,2%, la 1,77 miliarde de dolari, în timp ce importurile au crescut ușor, cu 1,8%, la 3,78 miliarde de dolari. Schimburile dintre cele două state coreene s-au prăbușit cu 99,7%, la 900.000 de dolari, ca urmare a închiderii zonei industriale comune de la Kaesong în Coreea de Nord.

Banca Centrală din Coreea de Sud estimează că venitul național brut per capita în Coreea de Nord este de 1,46 milioane woni (1.283 dolari), în timp ce în Coreea de Sud este de 23 de ori mai mare. Deoarece regimul de la Phenian nu publică nici un fel de date oficiale cu privire la situația economiei naționale, Banca Centrală din Coreea de Sud subliniază că estimările sale se bazează pe informațiile provenite de la diferite organizații private și publice care fac afaceri cu Coreea de Nord și că a utilizat metodologiile utilizate la calculul PIB-ului Coreei de Sud.

Internetul în Coreea de Nord

Experții în securitate susțin că infrastructura informatică a Coreei de Nord este atât de slabă, încât chiar și amatorii sau o mică defecțiune pot să o afecteze serios⁷. Majoritatea nordcoreenilor nu au acces la internet și se crede că există doar 1.000 de adrese IP, care sunt rezervate numai personalităților de încredere, armatei, unor universități, biblioteci și celebrei Uniții 121 a luptătorilor cibernetici.

Pentru comparație, în Coreea de Sud există 112

milioane de adrese, iar în SUA 1,5 miliarde. “Un cartier din Londra sau New York are mai multe adrese IP decât Coreea de Nord”, susține Ofer Gayer, specialist în securitate informatică la compania californiană Incapsula.

Se presupune că în Coreea de Nord există aproximativ un milion de computere, orice deținător fiind obligat să îl înregistreze. Majoritatea sunt disponibile în sistemul educațional sau instituțiile de stat, însă cele mai multe nu sunt conectate la Internet. Dispozitivele de stocare USB sau micile hard-disk-uri care au reușit să treacă granița au devenit o importantă sursă de informare cu privire la exterior.

În Marea Casă de Studiu a Poporului de la Phenian sunt disponibile numai câteva mii de cărți, în condițiile în care oficialii admit că pot fi adăpostite 30 de milioane de exemplare. Nordcoreenii pot accesa biblioteca de CD-uri, însă cererea nu este mare. Se poate asculta radioul sau se pot urmări programe TV, însă numai ale canalelor naționale, singurele care sunt deblocate.

Coreea de Nord are propriul sistem de operare, numit Red Star (Steaua Roșie), care include, probabil OpenOffice, jocuri și un calculator științific. Există informații potrivit cărora, la începutul anilor 2000, regimul a înlocuit sistemul de operare bazat pe Windows cu unul care seamănă izbitor cu Mac OSX. Red Star încorporează imagini de fundal aprobate oficial, între care un peisaj rural acoperit de zăpadă, din mijlocul căruia răsar mai multe piese de artilerie. Deși foarte puțini au acces la un computer, populația are voie să acceseze o rețea locală, fără legătură cu lumea din exterior, numită Kwangmyong – în traducere, Steaua Strălucitoare. Oricine accesează rețeaua este supravegheat de autorități și, deși vizitatorii străini sunt informați că acesta este Internetul, nici o pagină din străinătate nu poate fi accesată. Serviciul este gratuit, dar mai puțin de 10% dintre locuitori îl folosesc. Internetul nord-coreean are între 1.000 și 5.000 de site-uri, potrivit estimărilor, totuși marea parte a conținutului este constituit din informații propagandistice, materiale educaționale și arhive.

Una din reguli este ca de fiecare dată când nu-

7. Sursa: Mediafax, 3 decembrie 2015.

mele liderului nord-coreean este scris, acesta să fie cu 20% mai mare decât restul textului din pagină. Internetul este un bun mijloc de promovare a ideologiei. Site-ul Agenției Centrale de Știri – kcna.kp – este principala sursă de propagandă, concentrată pe activitatea liderului Kim Jong-un. Deși unele companii folosesc poșta electronică, ele au o singură adresă pentru toți angajații, așa că nu există confidențialitatea corespondenței.

Peste două milioane de oameni folosesc telefoane mobile, dar aproape niciunul nu are conexiune la Internet sau posibilitatea de a efectua apeluri în străinătate, potrivit informațiilor furnizate de experți sau de cei care au fugit din Coreea de Nord.

Coreea de Nord a acuzat Statele Unite ale Americii de cea de-a treia oprire într-o săptămână a Internetului și a rețelelor 3G, în contextul războiului cibernetic între cele două state, după atacul informatic asupra Sony. Însă atacurile asupra Phenianului au determinat Occidentul să se întrebe ce efect au acestea asupra oamenilor și serviciilor din Coreea de Nord. Foarte puțini cetățeni sunt conectați la Internet într-o țară în care regimul controlează strict orice influență externă de teama apariției unei opoziții.

Înterruperile serviciilor de Internet survin avertizărilor americane cu privire la un răspuns la adresa Phenianului, acuzat de atacul cibernetic asupra Sony Pictures. Ultima întrerupere a avut loc după ce autoritățile nord-coreene l-au numit pe Obama “maimuță care trăiește în pădurea tropicală”.

FBI a acuzat Phenianul că se află în spatele atacului cibernetic împotriva Sony Pictures, după ce compania a realizat filmul “The Interview”, o comedie care prezintă o tentativă imaginară de asasinare a liderului Kim Jong-un.

Kim Jong Un

Coreea de Nord și-ar putea schimba atitudinea dacă SUA își mențin sancțiunile legate de dosarul său nuclear, a declarat Kim Jong-un în discursul

său de Anul Nou 2019⁸. Avertismentul său intervine după 12 luni de apropiere diplomatică între Phenian și Washington: „Dacă SUA nu își respectă promisiunea pe care au făcut-o în fața lumii întregi, s-ar putea să nu avem altă alegere decât să luăm în calcul un alt mod de a ne apăra suveranitatea și interesele”, a avertizat Kim în discursul transmis în direct de televiziunea de stat nord-coreeană.

Kim Jong-un s-a referit la summitul istoric cu președintele SUA, Donald Trump, din iunie 2018, din Singapore, în cadrul căruia numărul unui nord-coreean a spus că a avut „discuții fructuoase” cu liderul de la Casa Albă și că a „schimbat idei constructive” cu el. În cadrul acestui summit, cei doi lideri au semnat un acord redactat în termeni vagi privind o viitoare denuclearizare a peninsulei nord-coreene. Însă puține progrese s-au înregistrat între timp și cele două capitale nu s-au pus de acord asupra semnificației exacte a textului.

Noi amenințări

La începutul lunii noiembrie 2018, Coreea de Nord a avertizat Washingtonul că are în vedere “în mod serios” revenirea la strategia sa politică de dezvoltare a arsenalului nuclear dacă sancțiunile economice impuse asupra Phenianului nu sunt ridicate⁹.

Timp de mai mulți ani, Coreea de Nord a dus așa-numita politică “byungjin” - de dezvoltare simultană a capacităților sale nucleare și a economiei sale. În luna aprilie 2018, liderul nord-coreean Kim Jong-un a anunțat că țara sa se va concentra doar “pe construcția economică socialistă”. Văzând că nimic nu se întâmplă după încercările de a renunța la amenințări nucleare, Kim Jong-Un ar putea reveni rapid la politica byungjin.

În timpul summitului istoric cu președintele american Donald Trump, Kim Jong-un a afirmat că dorește denuclearizarea țării sale, dar de atunci s-au înregistrat foarte puține progrese în

8. Art. lui Petre Țache, preluare de pe site-ul <https://evz.ro/revelion-iar-s-au-umflat-muschii-pe-kim-jong-un.html>, postat și vizitat pe 1 ianuarie 2019, orele 11:14.

9. F.B., *Coreea de Nord amenință iar SUA cu programul nuclear*, în Ziarul Bursa, 8 noiembrie 2018.

această direcție: SUA refuză să ridice sancțiunile impuse Coreii de Nord întrucât aceasta nu a procedat la o "denuclearizare finală și verificabilă integral". În schimb, Phenianul condamnă "metodele de gangster" ale americanilor, acuzați că cer dezarmarea unilaterală a nord-coreenilor fără a face concesii.

Reconectarea drumurilor

Cele două Corei au căzut de acord la jumătatea lunii octombrie 2018 să înceapă procesul de reconectare a șoselelor și căilor ferate, acesta reprezentând încă un pas în îmbunătățirea relațiilor dintre cele două țări, care au ajuns la un acord, în acest sens, în discuțiile de la satul de graniță Panmunjom, o continuare a summit-ului de la începutul lunii septembrie 2018 dintre președintele sud-coreean Moon Jae-in și liderul nord-coreean Kim Jong-un¹⁰: "Sudul și Nordul au ajuns la un acord după discuții sincere privind planuri de a duce relațiile inter-coreene la un nou nivel", se arată într-un comunicat comun publicat de Ministerul Unificării al Coreei de Sud.

Astfel, au fost organizate ceremonii, la sfârșitul lui noiembrie 2018, pentru a celebra începerea lucrărilor de reconectare a căilor ferate și șoselelor ce au fost separate de pe vremea Războiului Coreean (1950-1953). De asemenea, cele două părți au stabilit că vor analiza un plan de a organiza împreună Jocurile Olimpice din anul 2032.

Oficialii militari din ambele țări "se vor întâlni în viitorul apropiat" pentru a continua discuțiile comune de interes reciproc în acest sector. Acordul dintre cele două țări prevede și reinstaurarea unei comisii militare comune, oprirea exercițiilor militare, crearea unei zone cu interdicții de zbor în apropierea graniței și înlăturarea minelor de teren din Zona Demilitarizată.

La sfârșitul lunii octombrie 2018 s-au desfășurat noi întâlniri între oficiali

ai ambelor părți, privind reîmpăduririle, sănătatea și prevenirea bolilor. Discuțiile sunt coordonate de ministrul Unificării din Coreea de Sud, Cho Myoung-gon și șeful Comisiei pentru reunificare din Coreea de Nord, Ri Son Gwon. "Ne aflăm într-un moment critic pentru dezarmarea nucleară a peninsulei coreene și progresul relațiilor inter-coreene și va urma un al doilea summit Coreea de Nord - SUA", a declarat Cho Myoung-gon.

Secrete de stat

Nu se știe prea multe despre Ko Yong-hui, soția lui Kim Jong-il și mama liderului nord-coreean actual, Kim Jong-un. Ko Yong-hui s-a născut în Japonia dintr-o mamă japoneză și un tată coreean¹¹.

Ko și Kim s-au cunoscut în 1972 și au avut primul copil în 1981. Se crede că, la trei ani după nașterea primului copil, s-a născut Kim Jong-un. Alte detalii despre căsnicia celor doi nu sunt cunoscute, dar unii istorici cred că ea avea influență asupra lui Kim Jong-il în unele probleme politice.

Ko Yong-hui a murit în Paris în 2004, de cancer la sân. După moartea lui Kim Jong-il, toate informațiile despre ea au devenit secrete de stat.

10. T.T., *Cele două state coreene își vor reconecta drumurile*, în Ziarul Bursa, 15 octombrie 2018.

11. Preluare de pe site-ul <https://incredibilia.ro/femei-lideri-istorie/>, vizitat pe 31 iulie 2018, orele 8:53.

COMPETIȚIA PENTRU LIBIA: UN MĂR AL DISCORDIEI CU MIROS DE PETROL

Dinu COSTESCU

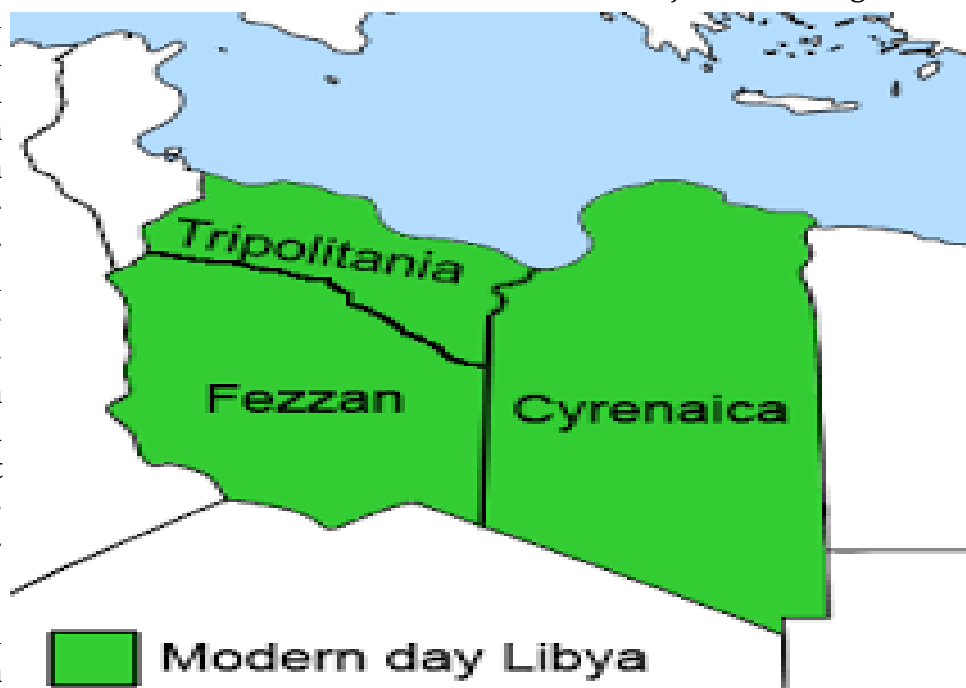
Între Franța și Italia se duce un război al declarațiilor belicoase, fără ca vreuna din cele două țări să recunoască deschis că există un conflict. Și acesta nu este de dată recentă, ci a început imediat după eliminarea biologică, la 20 octombrie 2011, a colonelului Moammer El-Gaddhafi, deznodământ la care, pe fondul „Primăverii arabe”, Franța condusă de președintele Nicolas Sarkozy a participat nemijlocit, cu ajutorul aviației sale de bombardament. Astăzi, președintele Emmanuel Macron, obsedat de viziunile sale europocentriste (care ar putea fi numite, mai degrabă „franco-germano centriste”) și globaliste, în care epicentrul acestui centrism să fie întruchipat, se înțelege, de Franța, eventual în concertare camaraderească cu Germania de după Angela Merkel, este frământat de o întrebare care produce insomnii: ce a folosit Franța ca urmare a sacrificiilor făcute pentru „eliberarea de sub tiranie” a poporului libian și trecerea acestuia de la Marea Jamahiriye Libiană la, pur și simplu, mica Libie care se luptă cu sine însăși pentru a evita prăpastia haosului ireparabil.

De partea cealaltă, Italia și conducerea sa politică nu sunt străine de nostalgia lungii perioade în care Libia a fost o colonie italiană strategică și bogată, ajungând ca astăzi să fie un izvor nesecat de emigranți plecați de pe coastele Tripolitaniei și Cirenaicii, doriți să ajungă - câți scapă de valurile Mediteranei -, în La Bella Italia și la adăpost de ororile războiului cu care sunt amenințați în propria țară.

Dar dincolo de nostalgii și de retorici umanitare, la

originea discordiei dintre Paris și Roma se află o rădăcină foarte palpabilă și dorită care poartă numele de petrol. O rezervă prețioasă pentru care se luptă, departe de orice discurs umanitar, doi coloși ai industriei petroliere din cele două țări, respectiv ENI, din partea Italiei, și concernul francez Total. În cadrul OPEC, Libia are cele mai mari rezerve petroliere de pe continentul african (urmată de Nigeria și Algeria), cca 90% din câmpurile exploatabile fiind situate în bazinul Sirte, pe țărmul Mediteranean, ceea ce le face ușor și ieftin accesibile pentru companiile exploatatoare.

Această competiție este susținută și de preferințele diametral opuse ale Romei și Parisului pentru forțele politice active pe eșichierul intern libian - în vreme ce Italia susține Guvernul de Uniune Națională condus de Fayez Al-Sarraj, recunoscut de Națiunile Unite și care controlează provincia Tripolitania, guvernul francez își îndreaptă simpatiile și susținerea către mareșalul rebel Khalifa Haftar, suspectat de a urmări reinstaurarea unei dictaturi militare în țară. Tensiunile între Paris și Roma au crescut în intensitate odată cu venirea la putere a coaliției de dreapta în care Matteo Salvini deține fotoliul guverna-

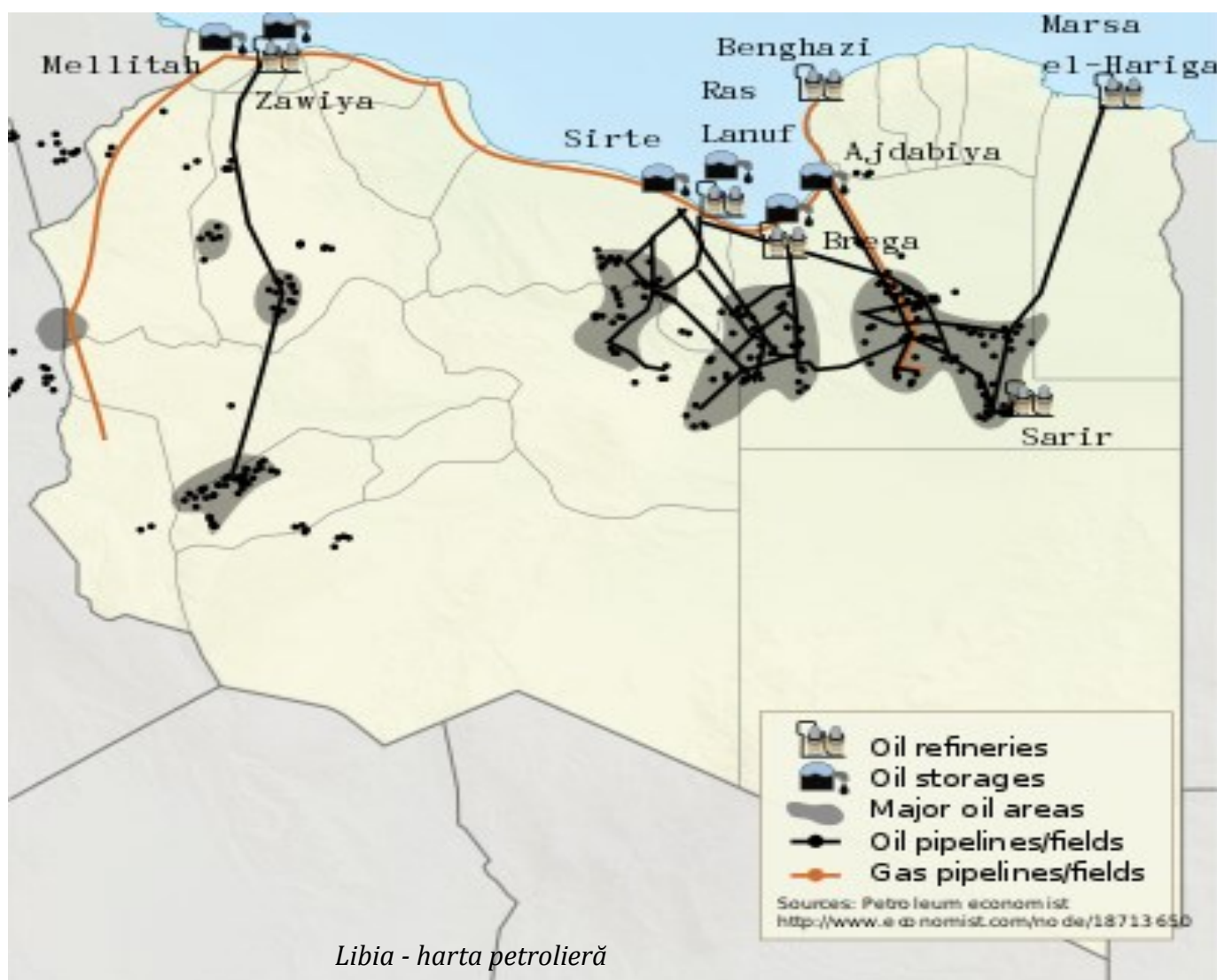

mental al Internelor, un apărător inflexibil al politicii anti-migraționiste și pe care președintele Macron îl încadrează în aceeași categorie a radicalilor, împreună cu franțzoaica Marine Le Pen și cu maghiarul Viktor Orban. Salvini este acuzat de Macron ca ar dori reînvierea „demonilor negri” care au bântuit Europa în perioada dintre cele două războaie mondiale, un portret deloc agreat la Roma, unde, pe un ton deloc diplomatic, Salvini l-a somat pe liderul francez să „înceteze insultele la adresa politicii italiene”, mai ales în ceea ce privește abordarea fenomenului migraționist. Ca om politic și în calitate sa de lider al Ligii Nordului (de extremă-dreaptă, în alianță cu Mișcarea celor 5 Stele, formațiune cu ideologie vecină cu anarhismul, Matteo Salvini îi impută Hexagonului condus de Macron intenția și politica de recolonizare a Africii și nostalgiile unui trecut cu rezonanțe imperiale. O analiză ca-

re, privită din perspectiva intereselor economice și a viziunii sale construită pe ideea unei independente politice și relaționale absolute, ar putea fi valabilă și în cazul dreptei italiene.

Cât despre conflictul intern din Libia, ultima reuniune a actorilor libieni, desfășurată în noiembrie 2018, la Palermo, cu obiectivul de identificare a unor căi acceptabile pentru apropierea între pozițiile entităților implicate în conflictul intern libian, s-a încheiat cu un eșec. Poate nu ar fi de rău augur pentru noua Libie dacă atât statele franceze și italiene, cât și - de ce nu? - coloșii Total și ENI ar folosi energiile pentru facilitarea ajungerii la o reconciliere a libienilor cu ei înșiși. Ceea ce ar servi, cu certitudine, și intereselor pentru care relațiile franco-italiene au un puternic miros de petrol.

Principalele elemente ale situației din Orientul Mijlociu

Dumitru CHICAN**Aversul**

“Vin la voi ca un frate la frații lui!”.

Acestea au fost cuvintele prin care Suveranul Pontif, Papa Francisc și-a prefațat recenta vizită ecumenică pe care, în zilele de 3-5 februarie, a efectuat-o în Emiratele Arabe Unite, Sanctitatea Sa fiind primul cap al Bisericii Catolice care pune piciorul pe pământul Peninsulei Arabice, ca țărâm care a fost leagăn al celei de-a treia mari religii monoteiste a istoriei omenesti - Islamul. Venind pe „pământul Islamului” și fiind primit ca purtător al „frăției umane” și al speranței de apropiere și construcție comună prin mijlocirea dialogului interreligios, înaltul prelat a decis să facă acest periplu cu conștiința că lumea noastră globală și lumea atât de frământate regiuni a Orientului Mijlociu se află într-un moment în care traumele pricinuite de barbaria terorismului proclamat în numele unei religii, ea însăși violentată și falsificată, sunt încă vii în memoria colectivă universală, un moment în care sunt de parte de vindecare rănilor produse în esență însăși a ideii de ființe umane în aceeași măsură egale în fața Creațiunii și în egală măsură conștiente de energiile lor constructive și ziditoare ale unei strălucite istorii care nu mai poate fi întoarsă spre grotele întunericului și urii.

Interlocutorii nemijlociți au Suveranului Pontif au fost Ahmed El-Tayb, mare imam și Rector al Universității și Moscheii Al-Azhar din Cairo – centru de refe-

SUVERANUL PONTIF PE “PĂMÂNTUL ISLAMULUI” SAU ANEVOIOSUL DRUM CĂTRE “FRĂȚIA UMANĂ”

rință teologică și de jurisprudență al întregii comunități musulmane a lumii, șeicul Moham-med Bin Zayed Al-Nahyan, prinț-moștenitor al emiratului Abu Dhabi și al Federației emirateze, ministru al Apărării, împreună cu șeicul Moham-med Bin Rashid Al-Maktum, emir al emiratului Dubai, vice-președinte și prim ministru al Emiratelor Arabe Unite. Dar înaltul oaspete a avut și numeroși interlocutori de suflet (cca 1 milion de credincioși catolici, după estimările Vaticanului, reprezentând expatriați rezidenți, adică 10% din populația Emiratelor), precum și aproape 500 de credincioși aparținători de alte religii, rituri și confesiuni invitați la ceea ce presa locală a numit un „congres internațional al dialogului între religiile lumii”

După o mesă oficiată în aer liber (un alt fapt inedit, în condițiile în care, în Emiratele Arabe Unite, serviciile religioase ale minorităților religioase în afara lăcașurilor de cult sunt oprite), Papa Francisc și marele imam Ahmed El-Tayeb au semnat o „Declarație a Fraternității și Coope-rării”, al cărei discurs este concentrat pe reiterarea marilor valori ale celor două religii și datoria acestora de a face din pace și din apărarea acesteia o îndatorire dogmatică, teologică și morală de competență.

gului, drept cale de urmat, colaborarea, drept conduită și cunoașterea reciprocă, drept metodă și criteriu de acțiune (...)

Extremismul religios și naționalist, precum și intoleranța au semănat în lume – atât în Orient, cât și în Occident - semnalele a ceea ce ar putea să fie numit „al treilea război mondial în rate”, semnale care, în unele părți ale lumii și-au arătat, deja, chipul crud, în vreme ce alte

Reproducem, traducerea din limba arabă a unei selecții de paragrafe din textul documentului semnat, rânduri care nu mai au nevoie de interpretări și explicații suplimentare:

„În numele inocentei ființe umane căreia Dumnezeu i-a interzis să ucidă, prin afirmația că a ucide un singur suflet uman este ca și cum ai ucide umanitatea întreagă, iar salvarea vieții unui singur om este ca și cum întreaga umanitate ar fi salvată¹(...)”

În numele celor neavuți și trăitori în nevoie și sărăcie, în numele văduvelor, orfanilor, pibegilor și surghiuniților, în numele tuturor care sunt victime ale războaielor, al asupririlor și nedreptăților, în numele celor care trăiesc în frică, al prizonierilor de război, al celor supuși schingiuirilor,

În numele fraternității umane care ne îmbrățișează pe toți, unindu-ne și făcându-ne egali (...)

În numele Domnului și al tot ceea ce înseamnă noblețea așezământului Al-Azhar, cu toți musulmanii din Orient și din Occident, împreună cu Biserica Catolică și credincioșii catolici ai Orientului și Apusului,

Declarăm că adoptăm cultura dialo-

părți se pregătesc să devină teatre ale unor noi conflicte (...)

Afirmăm că profundele crize politice și absența unei distribuții inechitabile a resurselor naturale, de care beneficiază doar o minoritate a celor bogați, au provocat și continuă să producă victime, moarte, crize, malnutriție... asupra cărora s-a așternut o tăcere inacceptabilă (...)

Dialogul, înțelegerea, diseminarea unei culturi a

1. Acesta este un citat din textul coranic, Capitolul (Sura II:32)

toleranței, acceptarea alterității și a coexistenței au o contribuție uriașă la diminuarea problemelor economice, sociale, politice și ecologice care asaltează în permanență specia omenească (...)

Detestabilul fenomen terorist care amenință securitatea persoanei în Orient și în Occident, în Nord și în Sud, nu este un produs al religiei pe care o instrumentalizează, ci se datorează interpretării eronate a textelor sacre, se datorează politicilor care dau naștere sărăciei, foametei, asupririi, nedreptății, marginalizării. Declarăm și susținem cu tărie imperativul de a se stopa susținerea mișcărilor teroriste, furnizarea către acestea de fonduri financiare și arme, acoperire mediatică, adică tot atâtea fapte care trebuie considerate și judecate drept crime internaționale care amenință grav securitatea și pacea întregii lumi (...)

Biserica Catolică și Universitatea Al-Azhar se angajează să distribuie acest document autorităților statale, liderilor influenți, clerului din lumea întreagă, organizațiilor regionale și internaționale, organizațiilor societății civile, instituțiilor religioase și formatorilor de opinie și gândire, cu solicitarea ca declarația să fie transpusă în rezoluții, texte legislative, programe de studiu și materiale de comunicare”.

Reversul

Noul dialog la nivelul cel mai înalt nivel între creștinism și islam nu poate să fie evaluat decât prin noblețea și luciditatea mesajului transmis și salutat ca un apel comun la pace, fraternitate și comunicare, valori de care lumea contemporană are, mai mult decât oricând, o acută nevoie. O asemenea percepție a fost reflectată, cu deconșă și satisfacție, de către mai toate mijloacele arabofone de informare în masă. Din păcate, reacțiile la vizita Papei Francisc în Emirate și, la un nivel mai larg de rezonanță, în inima geospirituală a Islamului, a fost privită- singular, este adevărat - și într-o manieră care arată realitatea că paradigmele osificate, îngustimea gândirii și izolarea în propriile orgolii și nostalgii sunt încă active și rebarbative la ideea de alteritate, cunoaștere și construcție prin demersul comun.

O asemenea reacție a venit, în mod surprinză-

tar, chiar de la Federația Mondială a Ulemalelor Musulmane, entitate cu vocație universală, al cărei secretar general imamul Ali Karadaghi a produs și dat publicității o declarație ignorând faptul simplu că scopul pentru care Suveranul Pontif a venit în Peninsula Arabică a fost circumscris dialogului între religii și aportului pe care acesta poate și trebuie să îl aibă prin edificarea unei lumi mai conciliantă, mai justă și mai apărută de războaie, insecuritate, sărăcie și extremism. Scopul vizitei nu a fost și nici nu putea să fie acela - dorit de liderul general al Ulemalelor Musulmane -, de a se amesteca în conflictele dintre regimurile arabe și de a media pentru soluționarea prin presiuni asupra guvernelor din lumea arabă. Mesajul imamului Karadaghi a fost difuzat de televiziunea prin satelit Al-Jazeera, care emite din Qatar - stat în care, în 2004, a fost înființată Uniunea Mondială a Ulemalelor Musulmane, pe baza ideologică și doctrinară a Mișcării Fraților Musulmani și de a cărei cetățenie beneficiază însuși fostul lider al Uniunii, predicatorul egiptean Yussef Qaradawi și succesorul său actual, irakianul Ali Karadaghi. Supărarea imamului are o explicație cât se poate de simplă: Papa Francisc ar fi trebuit să exercite presiuni asupra interlocutorilor săi arabi pentru ridicarea embargoului pe care monarhiile arabe din Golf și Egiptul l-au impus emiratului Qatar, din motive politice și doctrinare islamice. Pentru că Papa Francisc nu a acționat în acest sens, Karadaghi ajunge la concluzia - ofensatoare pentru Suveranul Pontif -, că „a vizita o țară (Emiratele Arabe Unite) care nu respectă drepturile omului și în care mai există deținuți de opinie, înseamnă a da o recompensă unui regim dictatorial”. Mai spune Imamul că „a face vizite unei țări care calcă în picioare libertățile omului, care susține pe puciști (săgeata vizează Egiptul, unde Frățiile Musulmane au fost înlăturate de către instituția militară), și pe cei care duc un război agresiv împotriva voinței popoarelor (aici este vorba de Arabia Saudită și implicarea sa în războiul din Yemen) este un cec în alb acordat respectivului stat”. În rest, ulemalele musulmane mondiale susțin dialogul și comunicarea între religii, dar...cu condiții politice!

Poate că ar fi mai potrivit, ca până la a cere Vaticanului să se transforme în Curte de Justiție

pentru conflictele politice și doctrinare între regimurile arabo-islamice, ulemalele musulmane să fie primele care să se implice, cu vorba și cu autoritatea lor morală, în concilierea politică și confesională a comunității islamice.

Din păcate, drumul către concordie și către comunicare făcută cu bună credință, pare a fi, încă, sovăitor prin nisipurile Arabiei.

NATO ȘI „FLANCUL ARAB DE SUD”

Dinu COSTESCU

În urmă cu 15 ani și având la bază interesul pentru importanța geopolitică, geostrategică și securitară a lumii arabe cunoscute, cu un termen generic, drept regiunea Orientului Mijlociu și afriicii de Nord (Middle East and Northern Africa – MENA), au fost elaborate - de către Organizația Tratatului Nord-Atlantic și statele arabe din Sudul Mediteranei și din Mashrequl arab - două programe de dialog și cooperare denumite „dialogul Mediteranean și, respectiv, „Inițiativa de la Istanbul”. Confruntate cu latura pragmatică, cele două documente au permis constatarea că implementarea lor cursivă și fructuoasă se lovește de caracterul fărâmițat al sistemului arab de securitate și, în general, cu importante deosebiri de abordare și de gândire existente între societățile și politicile regionale ale Maghrebului și ale Mashreqului, inclusiv ale statelor arabe de pe malul occidental al Golfului Persic. În aceste condiții, și pentru adaptarea cooperării la specificitățile fiecărei regiuni arabe în parte, decidenții NATO auhotărât, în februarie 2017, înglobarea întregului areal sub denumirea de „sud”, astfel încât în prezent vorbim despre termenul încetățenit, cel de „cooperarea NATO- SUD”. Acest „sud” - care în segmentul geografic se întinde din Mauritania, în nord-vestul continentului african, până în sudul Peninsulei

Arabice - a fost inspirat, după toate probabilitățile, de paradigma „Noului Orient Mijlociu”, cu varianta „Marele Orient Mijlociu” lansată de fostul secretar de stat Condoleezza Rice și care a fost gândit să înglobeze o suprafață enormă desfășurată din lumea Orientului Mijlociu până la Kandahar și la subcontinentul indian.

La reuniunea sa de la Napoli, din februarie 2018, Alianța face precizări în legătură cu scopurile cooperării cu „Sudul” mediteranean, între acestea fiind amintite: lărgirea cooperării în probleme de securitate; acțiunea pentru a convinge partenerii din această regiune să înțeleagă mai coerent și să adopte concepția și viziunile Alianței Atlantice asupra apărării, securității, informațiilor, combaterii terorismului și a diseminării armelor de distrugere în masă, etc. La vremea respectivă, fostul secretar general al NATO, Anders Fogh Rasmussen declara, pentru mass media arabă și israeliană, intenția și dorința alianței occidentale de a adopta un nou concept de securitate, fundamentat pe „noile elemente” apărute pe eșichierul geopolitic - Rasmussen s-a referit, fără a o nominaliza, la amenințarea arsenalelor balistice ale regimului islamist de la Teheran. Funcția centrală a NATO, mai spunea demnitarul atlantist, este aceea de a recurge la toate mijloacele politice și militare pentru a apăra libertatea și securitatea tuturor membrilor și partenerilor Alianței, legăturile transatlantice și caracterul indivizibil al securității pentru toți membrii, precum și repartizarea echitabilă a îndatorilor și

Regiunea MENA

avantajelor pe care aceștia le au.

Discuțiile au fost reluate și aprofundate la summitul NATO desfășurat la Bruxelles, în iunie 2018 care, reiterând ideea legăturii intextricabile care există între securitatea statelor membre ale Alianței și cea a spațiului MENA, a adoptat un pachet de „măsuri pentru zona de Sud” care pornește de la ideea fundamentală că provocările securitare ale lumii contemporane sunt, în covârșitoarea lor majoritate, în mod egal amenințătoare pentru ambele spații geopolitice implicate în cooperarea în sudul Mediteranei și în celelalte zone ale Orientului Mijlociu angajate în parteneriatul adoptat prin Inițiativa de la Istanbul. Asemenea măsuri au fost dezvoltate individual sau multilateral cu toate cele 11 state arabe afiliate, inclusiv Irakul, și ele s-au materializat în executarea comună de activități non-combatante, de instruire și perfecționare de luptă, îndeosebi în Irak și Iordania, de pregătire de luptă împotriva războiului cibernetic, de cunoaștere și dezafectare a dispozitivelor explozive artisanale, managementul resurselor, schimb de experiență și informații transparente care au permis o mai bună apropiere a armatelor partenerilor de standardele calitative și profesionale din cadrul Alianței Atlanticului de Nord.

Oficiali ai Alianței apreciază că parteneriatul NATO-MENA permite crearea, la partenerii arabi, unei culturi responsabile a implicării și cooperării, ajungându-se la situația pozitivă în care partenerii din Orientul Mijlociu să fie iniția-

tori ai amplificării, diversificării și ritmicității acțiunilor de parteneriat securitar cu Alianța Nord - Atlantică. Ceea ce preocupă, însă, este faptul că, deocamdată, în cei aproape 15 ani de când au fost făcuți primii pași către acest parteneriat, numărul statelor regionale implicate se menține la nivelul de 50 la sută din partenerii orientali, considerați după criteriul apartenenței la Liga Statelor Arabe (22 state membre). Iar dificultățile se regăsesc, de cele mai multe ori, în sechelele așa-numitei „primăveri arabe” care a lăsat în urma sa nu numai probleme de adaptare la imperatiile contemporane, dar și state disfuncționale, dacă nu chiar falimentare - cazurile Siriei, Libiei, Yemenului etc.

Probabil că, acolo unde NATO a fost implicată militar în evenimentele „primăverii arabe” din 2011, va trebui să se deruleze un proces de clarificare prin dialog care ar putea să se extindă chiar pe durata câtorva ani. Dacă, în ce privește Libia, asemenea contacte au avut deja loc, cu rezultate oscilante, dar încurajatoare, în alte situații, precum în Siria - care nu a ieșit, încă, din logica războiului și care va trebui să inițieze dificilul proces de reconstrucție, pe de o parte, sau să aștepte consensul regional care să îi permită reîntoarcerea la statutul de membru al Ligii Arabe -, abordarea de către Alianța este, deocamdată, prematură. Premisele de principiu există, însă este necesară o abordare progresivă, cu respectarea disponibilității și funcție de capacitățile viitorilor parteneri posibili din MENA.

DOSARUL PALESTINIAN, ÎNCOTRO?

Munir SALAMEH, Ramallah

Pentru „cauza palestiniană”, anul 2018 s-a încheiat discret, din noul an 2019 s-a consumat, deja, primul trimestru, iar o privire de ansamblu asupra traiectoriei pe care evoluează acest dosar pune în lumină o situație asupra căreia în paginile „Pulsului Geostrategic” am atras în mai multe rânduri atenția. Și este vorba de realitatea că, de câteva luni, așa-numita „problemă palestiniană” se află într-un imobilism amenințător în care se manifestă, intersectându-se și interacționând, un summum de factori de o importanță decisivă pentru configurația viitorului pe termen scurt. Avem în vedere, în primul rând, așteptata oficializare a inițiativei concepută de Administrația americană a lui Donald Trump sub denumirea de brand „afacerea secolului” și menită, potrivit narativului american, să aducă pacea, prosperitatea și un viitor renașcentist atât pentru israelieni cât și pentru palestinieni, dar fiind subminată, din capul locului, de un viciu fundamental - acela că „afacerea” a fost gândită, elaborată și fasonată la Wahington și Tel-Aviv, fără ca palestinienii să fi fost puși în cunoștință de cauză fie și doar pentru respectarea formală a unui minim de protocol și de cutumă diplomatică.

Vorbim, apoi, de climatul politic regional și internațional care, atât în segmentul lumii arabe, cât și în cel al comunității internaționale, se dovedește a fi prea puțin interesat și, într-o măsură chiar mai mare, la fel de puțin sau deloc încura-

jator pentru idea de echilibru al păcii și al al intereselor care condiționează realizarea și durabilitatea acesteia. Și este vorba, în al treilea rând, de persistența, în fază malignă, a prăpastiei și scindării care sfâșie corpusul palestinian și care, cauzal, nu este străină nici de ambientul regional, nici de osificarea și chiar fosilizarea elitelor politice și a instituțiilor decizionale și administrative ale Autorității Naționale Palestiniene, a ideologiei islamiste conservatoare pe care este construită Mișcarea Hamas din Gaza, dar și a Organizației de Eliberare a Palestinei și a celorlalte „detașamente ale rezistenței palestiniene”, pentru care conceptul de „rezistență” a lunecat pe panta rezistenței la dialog, unitate și colaborare interpalestiniană.

Dacă entitățile politice palestiniene și-au făcut simțite reacțiile față de dezechilibrele care amenință procesul de pace, aceste acțiuni au avut un caracter individual, fiecare organizație sau curent acționând după propriile ideologii și cu propriile mijloace retorice și departe de orice idee de coordonare sau acțiune comună, în schimb nici un pas serios și concret nu a fost realizat în direcția reconcilierii palestiniene în jurul unei platforme comune care să fie pusă pe masa negocierilor. Lungul serial al „acordurilor” de împăcare între „Fatahstanul” condus de Fatah în Ramallah și „Gazahstanul” dominat de Mișcarea Hamas în Fâșia Gaza, oferă lamentabilul peisaj al fărâmițării palestiniene și al incapacității sau lipsei de voință politică de realizare a unei singure voci palestiniene ca un fundament pentru orice tratative de pace cu partea israeliană. Însuși faptul că repetatele tentative ale Egiptului de mediere a unei concilieri de fond și durabile între mișcările Fatah și Hamas au constituit tot atâtea repetate eșecuri nu este altceva decât o elocventă expresie a stării de sciziune atavică a peisajului palestinian actual. Aceasta exprimă, în același timp, și un adevăr pe care în primul rând responsabilii palestinieni au datoria să-l conștientizeze -

anume acela că așteptarea unei soluții ideale din partea mediului politic regional nu este decât o infinită așteptare a unui Godot care nu mai vine și care nici nu are vreun interes să ajungă vreodată la „gara terminus”, a păcii. Iar conștientizarea acestui adevăr ar însemna înțelegerea, până nu va fi prea târziu, a faptului că palestinienii sunt tot mai singuri, după cum sunt singurii care ar trebui să-și dezbată, cu responsabilitate, soluțiile pentru viitorul dorit. Dincolo de reacțiile Autorității Naționale Palestiniene și ale președintelui Mahmud Abbas, de respingere și condamnare a deciziilor americane privitoare atât la statutul Ierusalimului, cât și la noua inițiativă de pace la care lucrează consilierii și experții președintelui Donald Trump, rămâne realitatea că menținerea prăpastiei care separă autoritățile de la Ramallah și Gaza nu face decât să creeze noi pretexte pentru autorii inițiativei de a prezenta această „afacere a secolului” drept soluția ideală de reglementare a contenciosului palestiniano-israelian și să bareze drumul eforturilor de identificare a unor alternative posibile de reglementare echilibrată a dosarului palestinian.

Situația internă, pe plan palestinian, nu este lipsită de contradicții, iar decidenții palestinieni nu au opțiuni valabile de acțiune. Și aceasta în condițiile în care structurile politice de la Ramallah sunt, tot mai mult, contestate de însăși populația palestiniană din teritoriile autonome. Un mai vechi sondaj de opinie, realizat în primăvara anului trecut de către Centrul Palestinian pentru Cercetări și Sondarea Opiniei Publice, evidențiază faptul că 68% dintre palestinienii intervievați apreciau că Autoritatea Națională reprezintă o povară tot mai greu suportabilă pentru populație și considerau că demisia președintelui Mahmud Abbas se impune pentru o dinamizare necesară a suflului și ofensivității politicii interne și extreme a Autorității Naționale Palestiniene (cf.[https:// „chronique de palestine.com”](https://chronique.de.palestine.com) 20 ianuarie 2019)

În acest context, este puțin probabil că viitorul previzibil va aduce surprize care să schimbe blocajul existent în procesul demersurilor de soluționare a contenciosului palestiniano-israelian. Poziția Autorității Naționale este lesne previzibilă și ea va însemna respingerea de plano a vari-

antelor vehiculate în conciliabulele dintre guvernul de la Tel-Aviv și Administrația Donald Trump, fie că este vorba de „afacerea secolului”, fie de alte versiuni care au mai fost vehiculate ca bază pentru constituirea unei entități palestinienice (așa-numitul stat palestinian în Gaza, sau schimbul de teritorii în care deșerturile Neghev din Israel și Sinai, din Egipt; teoria „celor două state”; „pacea economică” propusă de premierul Benjamin Netanyahu; vechiul plan de federalizare palestiniano-iordaniană, ș.a.). Nu este un secret pentru nimeni faptul că, din principiu, partea israeliană este fundamental ostilă ideii de stat palestinian viabil, fie acesta realizat chiar și pe numai 1% din teritoriile care se circumscriu așa-zisei autonomii. Iar această serie de respingeri va fi exploatată propagandistic pentru a face din palestinienii singurii vinovați responsabili de „blocarea procesului politic de pace. Este ideea subliminală pe care o susținea, într-un interviu pentru cotidianul palestinian „Al-Quds”, Jared Kushner (ginere, consilier al președintelui Trump și „tehnician” al „afacerii secolului”) atunci când afirma că „poporul palestinian este preocupat mai puțin de discuțiile dintre politicieni și mai mult de ajungerea la un acord (de pace n.n.) care să asigure generațiilor viitoare noi oportunități, locuri de muncă mai multe și mai bine plătite”. O afirmație care aduce aminte de... „pacea economică” pe care premierul Netanyahu o promovează de peste zece ani, dar și de aruncarea pe eșichier, de către acesta, a tentațiilor financiare și economice în schimbul renunțării, de partea palestiniană, la drepturile sale. Nimic nou sub soare, se poate spune, în așteptarea detaliilor și argumentelor de promovare a acestui „big deal” al veacului XXI.

SIRIA ȘI CENTURA EI DE SECURITATE: DE LA ROJAVA LA ADANA

**Ambasador prof. Dumitru
CHICAN**

La începutul lunii decembrie trecut, Administrația Donald Trump făcea cunoscută încă una dintre deciziile-surpriză cu care președintele american și-a obișnuit, în egală măsură, susținătorii și opozanții, decizia în discuție fiind, în esența sa, următoarea: întrucât pe frontul irakian și sirian al campaniei internaționale împotriva terorismului jihadist așa-numitul "Stat Islamic" a fost, cu puține și nesemnificative excepții, înfrânt, efectivele americane (cca. 2.000 de soldați) desfășurate în Siria urmează să fie repatriate într-o perspectivă temporală foarte apropiată. Sub impulsul afectiv al ideii că hotărârea liderului de la Casa Albă marca începutul sfârșitului pentru "ocupația militară străină" a Siriei, regimul de la Damasc, de conivență cu Federația Rusă, a salutat mișcarea tactică anunțată de Donald Trump, trecând cu seninătate peste faptul că alte efective străine - ale Marii Britanii și Franței - rămân pe loc, ca, de altfel, și efectivele ruse însele, pasdaranii iranieni și milițiile de mercenari stipendiați de regimul iranian. Com-

plicațiile și reacțiile negative aveau să apară nu peste multă vreme și ele au venit dinspre doi principali aliați ai Americii, respectiv: pe de o parte, kurzii mobilizați în "Unitățile de Protecție a Poporului" (YPG) susținuți de SUA și care, prin plecarea efectivelor americane, rămâneau singuri și izolați în fața armatei turce, prezentă la frontiera Kurdistanului sirian cu intenția belicoasă de continuare a ofensivei de lichidare a "teroriștilor" și "separatiștilor" kurzi; pe de altă parte, Turcia însăși, decisă să elimine, manu militari, orice amenințare kurdă la adresa propriilor interese de securitate. Prins între "datoria de onoare" de a nu-și părăsi aliatul kurd, dat nici aliatul turc, membru al NATO, Donald Trump a adăugat o completare "salvatoare" la decizia de retragere militară din Siria: instituirea, în teritoriul sirian și de-a lungul întregii frontiere de nord a Siriei, a unei zone-tampon de securitate, cu o profunzime de cca. 30 kilometri (în interiorul teritoriului sirian), cu o configurație trasată și controlată de Turcia și garantată de forțe internaționale de menținere a păcii, eventual din cadrul coaliției anti-teroriste multinaționale. O propunere care se mula perfect cu dorințele lui Recep Teyyp Erdogan, al cărui ministru său de

externe Mevlut Cavushoglu declara că ideea "centurii de securitate" nu era decât un plagiat american după ideea originală elaborată de către chiar Recep Erdogan și acceptată de Donald Trump.

Din acest moment a survenit blocajul și lucrurile au luncat către domeniul fabulei.

“Dl. Trump vrea să instaureze, în cooperare cu Turcia, zone de securitate, ignorând că orice rol al Turciei care, “fiind parte beligerantă și direct implicată în conflictul din Siria, nu va putea să fie imparțial, iar aceasta va produce ample dezechilibre pe care nu le putem accepta”, declara politicianul kurd Aldar Khalil, membru în structurile de conducere ale administrației semi-autonome proclamată de partea kurdă în provinciile locuite majoritar de kurzi dar și de arabi sirieni.

De partea sa, guvernul de la Damasc a calificat drept “iresponsabile” declarațiile Casei Albe de la Washington și ale Palatului Alb de la Cornul de Aur privitoare la instituirea zonei-tampon în discuție. Un purtător oficial de cuvânt al Ministerului sirian de Externe declara că “Siria ține să atragă atenția că orice tentativă de de acest gen va fi considerată un act de agresiune la unitatea teritorială, inclusiv din partea Turciei, și va fi și o dovadă de susținere a terorismului internațional”.. (....) “Suntem decisi să folosim toate mijloacele pentru a ne apăra poporul și pământul împotriva oricărei forme de ocupație și agresiune” a mai precizat oficialul sirian.

Din punct de vedere executiv, aceste luări de poziție s-au concretizat prin inițierea de către kurzi - pentru prima dată de la declanșarea crizei siriene - a unor contacte și negocieri directe cu guvernul de la Damasc, cu miza renunțării de către etnicii kurzi la opoziția anti-Assad și susținerea armatei loiale în lupta împotriva rebelilor islamisti, cu condiția de a le fi recunoscută autonomia și cetățenia în cadrul unui viitor sistem descentralizat de guvernare.

O opoziție nu mai puțin categorică față de ideea creării zonei de securitate discutată între Washington și Ankara a venit prompt și din Partea Federației Ruse.

Într-o declarație pentru Agenția France Presse, de la jumătatea lunii ianuarie, șeful diplomației ruse, Serghei Lavrov, afirma (www.france24.com) : “Noi suntem convinși că singura și cea mai bună soluție este ca aceste teritorii să treacă sub controlul guvernului

sirian și al forțelor de securitate și structurilor administrației siriene. Aliații kurzi ai Statelor Unite, care controlează cea mai mare parte a nordului Siriei, au respins această idee, temători că ea ar putea facilita o ofensivă militară a Turciei. Salutăm și susținem contactele dintre reprezentanții kurzi și autoritățile siriene și sperăm că toți se vor putea întoarce la o viață normală în cadrul unui singur guvern și fără nici o interferență străină. Numai în felul acesta procesul de pace va avansa, chiar dacă, deocamdată, nu atât de rapid pe cât am dori”

NOTĂ

La 24 ianuarie, Recep Teyyp Erdogan a făcut o scurtă vizită la Kremlin unde a abordat, în cadrul discuțiilor avute cu Vladimir Putin, chestiunea centurii de securitate, în încercarea de a-l convinge pe omologul său de utilitatea acestei alternative pentru o înlăturare cât mai rapidă și acceptabilă a elementelor care mai îngreunează convenirea unei rezolvări politice a crizei siriene. Argumentele prezentate de Erdogan nu au avut succesul scontat și nici nu au deschis vreo perspectivă de schimbare a poziției ruse. Revenit în țara după acest eșec, președintele Erdogan a lansat public o nouă propunere avîndu-i ca destinatari pe președintele Bashar Al-Assad și pe aliatul său rus, Vladimir Putin. Propunerea sugera reactivarea așa-numitului „Acord de la Adana” - un document încheiat în urmă cu 21 de ani (iulie 1998) între Turcia și Siria condusă, la vremea respectivă, de fostul președinte Hafez Al-Assad, și care permitea părții turce executarea de operațiuni militare transfrontaliere în nordul Siriei, pe o profunzime de cca. 5 kilometri, pentru „lichidarea” focarelor de rezistență „teroristă” a minoritarilor kurzi și cerea părții siriene să-l expulzeze pe Abdullah Ocalan, liderul

Partidului Muncitoresc din Kurdistan (PKK), găzduit și sprijinit de Siria. Lucru care s-a și întâmplat, însoțit și de ale măsuri solicitate de partea turcă, respectiv închiderea taberelor de antrenament militar ale PKK

pe teritoriul sirian și în Liban. „Acordul de la Adana” a pus capăt unei mai lungi perioade de tensiune și conflict, care a fost alimentată și de disensiunile privitoare la împărțirea potențialului hidrografic al Eufratului, dar și de disputele teritoriale siriano-turce pe marginea suveranității asupra provinciei Alexandretta (Iskenderun, asăzi districtul turcesc Hatay). Prin aceasta, „tratatul de la Adana” și-a epuizat forța și scopul, dar el conține și prevederi care își păstrează viabilitatea și în condițiile existente astăzi pe frontul crizei din Siria.

Subliniind obstinația cu care liderul turc își urmărește obiectivul de a-și impune controlul asupra unei vaste porțiuni a teritoriului sirian, o serie de observatori și analiști apreciază ca fiind cel puțin fantezistă ideea că un acord încheiat, la vremea respectivă, pentru „combaterea terorismului kurd” și semnat de două state ale căror relații nu au cunoscut normalitatea decât foarte sporadic, va fi în măsură să iasă din memoria vremii pentru a rezolva astăzi conflicte benigne și a da satisfacție gândirii politice a lui Teyyp Erdogan. Reține, însă, atenția, faptul că ideea „reînțarcerii la Adana” a fost, premegător anunțării ei, discutată cu Vladimir Putin care nu a exclus această opțiune (existând chiar afirmații potrivit cărora că ideea i-ar aparține, în realitate, liderului de la Kremlin.). Pentru interesul documentar, redăm sintetic principalele prevederi ale Documentului:

1. partea turcă are dreptul de urmărire a combatanților PKK pe o profunzime de 5 km. în interiorul teritoriului sirian;

2. Republica Arabă Siriană renunță la orice pretenții asupra vilayetului Iskenderun (Hatay);

3. părțile au convenit că Partidul Muncitoresc din Kurdistan, condus de Abdullah Ocalan este o organizație teroristă (astăzi Ankara consideră că rebelii kurzi sirieni din Unitățile de Apărare a Poporului reprezintă filiala siriană armată a PKK – n.n.);

4. prin acord, Turcia recunoaște legitimitatea regimului sirian și a autorităților derivând din acesta (ceea ce presupune, astăzi, stabilirea de contacte directe între Ankara și Damasc, redeschiderea reciprocă a ambasadelor și a consulatu-

lui sirian la Istanbul și recunoașterea actualelor frontiere internaționale ale țărilor semnatare). De asemenea, prin revenirea la Acordul de la Adana, Turcia va trebui să recunoască dreptul Siriei de a desfășura forțe armate de-a lungul frontierei cu Turcia, inclusiv în regiunile care în prezent se află sub controlul alianței kurdo-arabe susținută de Statele Unite;

De asemenea, aceasta ar avea drept efect și modificarea agreementului dintre Turcia și SUA privitor la profunzimea zonei de securitate în care efectivele turcești vor avea dreptul să opereze misiuni de control - care se va reduce de la 30 kilometri la 5 kilometri.

5. pe baza principiului reciprocității, Siria va lua toate măsurile care se impun pentru a împiedica folosirea de către minoritarii kurzi a teritoriului sirian pentru organizarea și executarea de acte agresive împotriva intereselor Turciei, sens în care partea siriană va institui puncte de observație și control militar de-a lungul liniei de demarcație (prevedere care, astăzi, ar însemna eliminarea oricărei pretenții a Turciei de a păstra forțe militare în interiorul fâșiei de securitate redusă la o lățime de 5 kilometri);

6. în cadrul misiunilor diplomatice ale celor două țări la Damasc și Ankara va funcționa câte o atașatură de securitate rezidentă, cu reprezentanți turci, respectiv sirieni, pentru coordonarea și asigurarea contactelor de securitate între părți”.

Cu prilejul lansării noii sale propuneri, președintele Erdogan a apreciat că, dacă se va ajunge la un acord între principalii actori, o soluție a problemelor de securitate în nordul Siriei ar putea să fie implementată în „viitoarele câteva luni”.

ÎNTOARCEREA SIRIEI LA „CASA ARABĂ”. DAR CUM A FOST PLECAREA?

Maher NABOULSI

“Nu Siria este cea care a decis să părăsească Liga Arabă și, prin urmare, nu ea trebuie să ceară reîntoarcerea în această organizație. Cei care au decis expulzarea Siriei sunt singurii răspunzători dacă vor decide anularea acestei rezoluții sau menținerea ei câtă vreme vor vrea”.

Acesta a fost, potrivit mijloacelor arabe audio-vizuale și scrise de informare în masă, răspunsul pe care, la 16 decembrie trecut, președintele sirian Bashar Al-Assad l-a dat omologului său sudanez, Omar Al-Bashir, primul și singurul șef de stat arab care a vizitat Siria de la începutul crizei din această țară. Având în vedere că, în anul 2019, Sudanului îi va reveni președinția rotativă a Ligii Statelor Arabe, președintele sudanez a venit la Damasc pentru a-l convinge pe “fratele” Bashar Al-Assad să răspundă favorabil celorlalți “frați” din Orientul Mijlociu și Magrebul din nordul Africii care cred că, după opt ani de război, a venit timpul ca Siria “să se întoarcă la sânul națiunii-mame arabe”.

Inițiativa președintelui sudanez a fost cea care a prefăcut un intens activism arab în favoarea reprimirii Siriei la Liga Arabă, activism declanșat de decizia președintelui Donald Trump de retragere militară din Siria, un moment care a fost interpretat în lumea arabă drept o recunoaștere a renunțării americane la dosarul sirian și, în consecință, o victorie a regimului din Damasc. Trecerea cu buretele peste istoria celor opt ani de război și de acuze grave aduse lui Bashar Al-Assad era necesară pentru “refacerea unității arabe”, dar și a Ligii, pentru care Siria are calitatea de membru fondator, în 1945.

Va trebui să treacă luni și chiar ani până se va putea vorbi de o descifrare obiectivă și laborioasă a întregului proces prin care Siria a fost aruncată în flăcările războiului civil. Analistii și decidenții au glossat îndelung și au mizat cu insistență pe existența unei opoziții siriene politico-

militare, acordând, mai puțin sau deloc, atenție faptului, banal, în aparență, că începând cu constituirea “Alianței Forțelor de Opoziție” și pe întregul parcurs al conflictului, această “opoziție” a figurat ca o asociere de persoane impuse din afara societății siriene și ridicate la statutul de “opozanți” de către puteri străine, activitățile sale derulându-se prin capitale străine – regionale sau occidentale, finanțate fiind și susținute moral de sponsorii care au găzduit ședințele, “reuniunile” și “congresele” opoziției politice. Ceea ce, se înțelege, a însemnat și executarea, mai mult sau mai puțin fidelă, a “sfaturilor” și, în ultimă analiză, a ordinelor primite de la generoșii sponsori străini. De fapt, se poate spune că formarea însăși a acestei opoziții ruptă de contactul nemijlocit cu realitățile din țară și sfâșiată de incoerență, orgolii personale sau de grup, nu s-a vrut a fi decât o metodă de “sirianizare” a ideii de opoziție, de creare a imaginii că în Siria există o opoziție autointitulată discursiv și antecedent, drept “reprezentant legitim al poporului sirian” pe care Liga Arabă l-a considerat ca atare după ce acesta își va fi schimbat denumirea în Consiliul Național Sirian (condus de un cleric elastic, Moazz Al-Khatib). Dezintegrarea și îngustimea nerealistă a abordărilor, lipsa unor programe solide atât pentru desfășurarea “luptei de opoziție” cât și pentru perioada de gestionare a viitorului post-conflict al Siriei explică și eșecurile succesive prin care “opoziția” a trecut în toți anii scurși de la nașterea sa.

Cât de întemeiată juridic și moral a fost expulzarea Siriei din Liga Arabă care acum are nevoie de aceeași Sirie pentru a demonstra (cui?) că lumea arabă este unită și solidară?

Să ne întoarcem la istorie și la tribunalul acesteia.

La 11 noiembrie 2011, la propunerea Qatarului, Liga a decis suspendarea calității Siriei de membru al Organizației, rezoluție care a devenit efectivă la 16 noiembrie și a fost adoptată cu votul a 19 state membre din totalul de 22 de state. Tot

la insistențele qatareze, organizația “unității arabe” a decis adoptarea de sancțiuni internaționale arabe împotriva Siriei, acestea referindu-se, în sinteză, la următoarele:

1. înghețarea tranzacțiilor comerciale cu guvernul sirian și a conturilor bancare guvernamentale siriene deschise în rețeaua bancară arabă;

2. interdicția impusă tuturor oficialilor și demnitarilor sirieni de a călători în restul statelor arabe membre ale Ligii;

3. înghețarea tranzacțiilor financiare arabe cu guvernul sirian și cu Banca Centrală a Siriei. Stoparea finanțării arabe pentru proiecte de dezvoltare aflate în curs de execuție sau programate.

Prin decizia de excludere, rezoluția Ligii declara pierderea legitimității de către regimul sirian și invita Consiliul Național Sirian – alianță a forțelor de opoziție auto-proclamată, fără nici o conexiune juridică – să reprezinte Republica Arabă Siriană la reuniunile sectoriale sau plenary ale Ligii Arabe ca “unic reprezentant legitim al poporului sirian”.

În luna decembrie 2012 a fost dat publicității (mai puțin anexa secretă) așa-numitul “Protocol de la Doha” prilejuit de reuniunea opoziției siriene reprezentată de “Consiliul Național Sirian”, la inițiativa Qatarului și la presiunile Statelor unite, cu scopul declarat al alegerii noului secretar general al “alianței de opoziție”, fapt care, de altfel, a și fost realizat prin investirea clericului Moazz Al-Khatib, un personaj șters și docil. Reuniunea a fost inițiată de Qatar și dirijată cu agresivitate de fostul premier qatarez, șeicul Hamad Bin Jassem Al-Thani, cu participarea stridentă a șefei diplomației americane, Hillary Clinton, ale cărei efuziuni verbale pe note înalte au stârnit până și nemulțumirea opozanților, unii dintre aceștia avertizând că se retrag în cazul în care Statele Unite, vor continua să dicteze și să-și impună propriile condiții.

În realitate, reuniunea a fost concepută ca demers al Qatarului de intimidare a opozanților sirieni în scopul impunerii de condiții care, în majoritatea lor, aveau prea puțin a face cu meni-

rea reală a opoziției și mai degrabă vizau obiective de natură să se constituie, în perspectivă, într-un grav atentat la atributele suveranității naționale a statului sirian.

Situația poate fi înțeleasă mai bine din lectura celor 13 puncte nepublice ale “Protocolului” la care am putut avea acces (middleeastwatch.net) și pe care le redăm, în traducere:

1. reducerea, la nivelul de 50.000 oameni, a efectivelor armatei naționale siriene;

2. Siria va renunța la revendicarea suveranității asupra Platoului Golan. O soluționare a acestui diferend nu va fi posibilă decât pe cale politică (în condițiile în care Israelul a declarat și reiterat că nu va renunța niciodată la acest teritoriu – n.n.);

3. sub supravegherea și controlul Statelor Unite Ale Americii, Siria va proceda la distrugerea tuturor arsenalelor chimice și bacteriologice și la totalitatea vectorilor de transport al acestora. Această operație se va desfășura în Iordania;

4. renunțarea de către Siria la toate revendicările sale de suveranitate asupra vilaietului Iskenderun (Alexandretta, zonă trecută sub suveranitate turcească de către fostele autorități mandatare franceze de după primul război mondial –n.n.) și va ceda Turciei anumite localități rurale locuite de turcmeni în districtele Alep și Idleb;

5. expulzarea tuturor membrilor Partidului Muncitoresc al Kurdistanului care va fi înscris în lista organizațiilor teroriste. Membrii acestei formațiuni, urmăriți de Turcia vor fi predați autorităților din această țară;

6. anularea tuturor acordurilor semnate între Siria, pe de o parte, și Federația Rusă și China, pe de altă parte, în domeniul explorării și exploatării petrolului și în cel al cooperării militare;

7. Siria va accepta construirea pe teritoriul său a unei magistrale de transport al gazelor naturale din Qatar către Turcia și, mai departe, către Europa;

8. pe teritoriul sirian va fi construită o magistrală de transport către Israel a unor cantități de apă din lacul de acumulare Ataturk, pe cursul

turcesc al fluviului Eufrat;

9. Qatarul și Emiratele Arabe Unite se angajează să finanțeze reconstrucția a tot ceea ce a fost distrus în cursul războiului sirian, cu condiția ca statul sirian să ofere companiilor din cele două state exclusivitate pentru refacerea și exploatarea zăcămintelor de petrol și gaze naturale din subsolul și apele maritime teritoriale ale Siriei;

10. Siria va îngheța relațiile sale cu Iran, Federația Rusă și China;

11. încetarea oricăror relații cu Hezbollahul libanez și cu mișcările palestiniene de rezistență;

12. statul sirian va fi definit ca fiind islamic, fără a adopta, însă, ideologia islamică salafistă;

13. prezentul acord va intra în vigoare imediat după preluarea puterii (de către opoziția siriană, n.n.).

Acesta este, succint, prețul pe care opoziția siriană instalată de voine străine ar fi urmat să-l plătească în schimbul investiției sale la conducerea Siriei viitoare, autorii "protocolului" având, după cum se poate vedea, grijă ca fiecare dintre actorii care au "nășit" un asemenea dictat să-și primească partea, conform intereselor fiecăruia. Textul citat oferă, în același timp, și explicația motivului pentru care, la toate rundele de negocieri politice și militare de la Geneva și Astana (în Kazahstan), opoziția siriană nu a prezentat niciodată un program propriu și o viziune coerentă privind încheierea crizei și gestionarea viitoarei configurații a Siriei, unicul punct de care "opozanții" s-au cramponat cu obstinație fiind "plecarea de la putere a regimului de la Damasc" și instaurarea la conducerea statului și societății siriene a unui regim de import.

Lectura Pactului Ligii pune în lumină faptul că rezoluția Ligii de expulzare a Siriei a fost luată cu nerespectarea flagrantă a prevederilor acestui document fundamental care stipulează cât se poate de clar că:

1. Liga Statelor Arabe este organizație volitivă constituită între state suverane și nu între state și organizații nonguvernamentale. Ori, decizia Ligii prin care Consiliul Național Sirian, ca ali-

anță civilă de persoane și entități de opoziție, este invitat să ocupe fotoliul Siriei la Ligă în calitate de "reprezentant legitim al poporului sirian" contravine vădit acestei stipulații din documentul fundamental;

2. statele membre se angajează să respecte regimurile de guvernare în statele respective și nu întreprind nici o măsură vizând schimbarea sau înlocuirea acestora (Articolul VIII din Pactul Constitutiv). Liga Arabă a decis, contrar acestei prevederi "că regimul de la Damasc „nu mai este legitim”, și a invitat o entitate de opoziție să reprezinte întregul popor sirian;

2. un stat membru al Ligii nu poate fi exclus decât în măsura în care acesta a încălcat angajamentele asumate prin documentele constitutive ale organizației (Articolul XVIII din Pact). O asemenea încălcare nu se regăsește în ceea ce privește Siria, ca membru fondator;

3. pactul prevede că Liga Arabă nu este îndrituită să se amestece în problemele interne ale unuia dintre statele membre, inclusiv în ceea ce privește conflictele interne, acest lucru fiind posibil doar la cererea statului oficial respectiv. Contrar acestei prevederi, Liga, hotărând că "regimul sirian și-a pierdut legitimitatea", s-a aliniat de partea uneia dintre entitățile nejustificate juridic dar implicate într-un conflict intern;

4. excluderea unui stat membru al Ligii trebuie, conform pactului, să fie adoptată exclusiv de către șefii de state, reuniți în Conferință Ordinară sau Extraordinară la Nivel Înalt al Ligii. Ori, în cazul Siriei, decizia de suspendare a fost luată în cadrul unei reuniuni la nivel ministerial și al prim miniștrilor;

5. un alt punct al documentului fundamental referitor la subiectul în discuție prevede că decizia de excludere a unui stat membru va fi adoptată cu unanimitate de voturi ale șefilor statelor membre ale organizației. Ori, în 2011, rezoluția a fost adoptată cu majoritate calificată, dat fiind că 3 din cele 22 de state membre au votat împotriva;

6. un stat membru al Ligii nu poate fi exclus - precizează pactul - decât dacă acesta și-a pierdut identitatea juridică, prevedere care nu este apli-

cabilă în cazul Siriei;

7. în sfârșit, excluderea unui stat înseamnă încetarea calității statului respectiv de membru al tuturor organizațiilor și tratatelor care reglementează rostul și misiunile Ligii, inclusiv Tratatul Arab de Apărare Comună. Ori, excluzând Siria, Liga a dat, implicit, cale liberă și neangajantă oricărei invazii și ingerințe externe de forță în Siria. Ceea ce s-a și întâmplat, fără ca Acordul de Apărare Comună ("unul pentru toți și toți pentru unul") să fie în vreun fel activat.

Reprimirea Siriei în Liga Arabă nu este, în pofida aparențelor, lipită de sensibilități și de bariere procedurale și psihologice care sunt generate atât de comunitatea arabă și organizația sa regională și de poziția guvernului sirian, cât și, în egală măsură, de comunitatea internațională.

Din punct de vedere procedural, o revenire a Siriei la structurile instituționale regionale presupune anularea de către Ligă a deciziei de expulzare din 2011, iar aceasta, la rândul său, presupune asigurarea condițiilor fundamentale ca o asemenea anulare să fie adoptată la nivelul cel mai înalt și cu unanimitatea șefilor de state membre ale Ligii. Ori, întrunirea acestor condiții nu beneficiază de consensul necesar, care este greu de realizat până la următoarea conferință ordinară a summitului arab, prevăzută pentru luna martie, la Tunis. Este vorba, apoi, de condițiile pe care Siria ar putea să le formuleze pentru acceptarea unei reîntoarceri la Ligă, condiții care, dacă vor exista, nu vor fi, cu certitudine, agreeate în sensul reconcilierii și refacerii, peste noapte, a încrederii necesare. Pe de altă parte, la reuniunea miniștrilor de externe din Uniunea Europeană și Liga Arabă desfășurată la Bruxelles, la începutul lunii februarie, interlocutorii europeni au declarat, tranșant, că nu vor susține o reprimire a Siriei înainte de finalizarea unei reglementări politice a crizei siriene, sub

auspicii internaționale, inclusiv prin adoptarea noii constituții a țării și organizarea de alegeri generale.

Unitatea arabă nu a excelat niciodată prin funcționalitate și normalitate. Iar argumentele care să încurajeze ideea că o simplă formalitate birocratică și juridică va fi suficientă pentru ca sirienii să fie primiți, sau să dorească să fie primiți la "pieptul națiunii arabe", nu sunt nici solide și nici, deocamdată, suficient de convingătoare.

SAHEL: „CURTEA DIN SPATE” A JIHADISMULUI TERORIST

Dinu COSTESCU

I

Comparată fie cu regiunea tribală pakistaneză Waziristan de la frontiera cu Afghanistanul, fie cu districtele afgane cunoscute drept foste fiefuri ale rețelei Al-Qaida sau, în ultimul timp, ale combatanților din Statul Islamic refugiați de pe fronturile din Siria și Irak, regiunea Sahel (în arabă "câmpie", "șes", dar și "zonă plată de litoral"), cu o suprafață de cca. trei milioane km.p., se prezintă ca o fâșie geoclimatică întinsă de la vestul la estul continentului african și este o zonă de tranziție între sudul deșertului saharian și nordul întinsei savane africane care coboară până către sudul Sudanului și regiunile somaleze ale Cornului Africii. În utilizarea curentă, Sahelul

include, integral sau parțial, un număr de 10 state de pe „continental negru”, respectiv Algeria (extremitatea sudică), Senegal, Mauritania (la sud), Mali, Burkina Faso (regiunea de nord), Niger, Nigeria (prin extremitatea nordică a țării), Ciad (zona centrală), Sudan (zona centrală, cu provincial Darfour) și Insulele Capului Verde.

Ca și în zonele pakistaneze menționate, sau în munții Afghanistanului, marea majoritate a statelor africane saheliene se confruntă, prin tradiție, cu grave probleme economice și instituțional-statale. Aceasta stare de lucruri oferă condiții dintre cele mai propice pentru proliferarea unei delincvențe în fața căreia autoritățile sunt, practic, neputincioase, în vreme ce, în aceleași condiții și din cauze similare, asistența antiteroristă externă nu a înregistrat progrese demne de menționat. Contrabanda, traficul cu produse stupefiante și material militar sunt printre cele mai evidente ilegalități înregistrate și a căror dinamică este încurajată de anarhia creată pe plan intern sau transfrontalier de numeroasele mișcări de rebeliune tribală greu controlabile, așa cum este cazul îndeosebi în Mali, Niger, Nigeria sau Ciad, unde activismul islamist extremist cunoaște și cele mai ridicate niveluri. Pe acest fond, fenomenul terorist islamist, manifestat inițial în forme mai degrabă apropiate crimei organizate, nu a căpătat o dimensiune coerentă și o amploare deosebită decât după atacurile de la 11 Septembrie care au marcat și expan-

siunea către Sahelul subsaharian a terorismului reprezentat, cu deosebire, de gruparea auto-intitulată „Al-Qaida din Maghrebul Islamic (AQMI) activă, cu deosebire, în arealul Algeria-Tunisia-Maroc. Aceasta fâșie transafricană a terorismului islamist a devenit, cu rapiditate, și un coridor de tranzit pentru material militar și ji-

hadiști. Dar despre o recunoaștere a pericolozității acestei zone nu s-a vorbit decât cu începere din anul 2002, când Administrația americană a atras oficial atenția comunității internaționale asupra acestui „nou front” al campaniei antiteroriste globale inițiată de America în urma atacurilor de la „turnurile gemene” din New York. În același an, Washingtonul a lansat și așa numita „Inițiativă Pan-Saheliană”, având drept obiectiv fundamental sprijinirea statelor din regiune în eforturilor acestora de securizare a frontierelor, supraveghere a traficului de persoane și luptă multidirecțională, în cadrul unei cooperări regionale, împotriva activismului jihadist terorist.

II

Pe lângă grupusculele care oscilează la frontiera dintre terorism și crima organizată, în regiunea Sahelului african sunt active următoarele structuri islamist-radical principale:

1. Al-Qaida din Maghrebul Islamic (AQMI),

Abu Bakar Shekaw

constituită în anul 2007 și acționând cu deosebire în statele saheliene din Africa Occidentală;

2. Mujao (Organizația pentru Monoteism și Jihad), formată în anul 2011 prin desprindere din AQMI. După anul 2014 și-a anunțat afilierea cu gruparea „Statul Islamic-Daesch”;

3. Boko Haram (Gruparea Sunnită pentru Predică și Jihad), formată în anul 2002, în Nigeria, ca mișcare wahhabistă adeptă a jihadismului salafist, sub conducerea lui Abubakar Shekaw. Din martie 2015 s-a alăturat grupării „Statul Islamic”;

4. Al-Mu’aquna Bil-Damm (Semnatarii cu sânge), creată la 20 august 2013 prin desprindere din AQMI, afiliată la Statul Islamic;

5. Gruparea Al-Murabitun, constituită prin unificarea Mujao, desprinsă și aceasta din AQMI. A făcut act de supunere față de Statul Islamic;

6. Ansar Al-Sharia (Partizanii Shariei), grupare constituită în Tunisia, la 10 ianuarie 2014, considerată fi una dintre cele mai radicale entități ale mișcării salafist-jihadiste din Maghrebul african și din zona occidentală a Sahelului african;

7. Gruparea Ansaru Ad-Din (Partizanii, Apărătorii Credinței), formată în decembrie 2011, în Mali, sub conducerea tuaregului Izad Ag Ghali, cu scopul transformării țării într-un

emirat islamic, de obediență Al-Qaida.

*

Dacă, sub diverse forme, individuale sau colective, comunitatea internațională a adoptat o serie de măsuri pentru stoparea dinamismului salafist în regiunea Sahelului, nu același lucru se poate spune și despre statele regionale în care activează terorismul religios islamic și care, în general, par a se fi adaptat la situația existentă, evitând o implicare activă în lupta împotriva fenomenului jihadist. Aceasta fie din neputință, fie din lipsa voinței de a accepta adaptările și schimbările necesare în plan politic, militar și al avantajelor economice pe care clasele conducătoare le obțin ca urmare a menținerii statu-quo-ului existent.

Cauți analize geopolitice?

Te interesează evoluțiile din Orientul Mijlociu?

Cele din zona extinsă a Mării Negre?

Dar problemele actuale de securitate și serviciile de informații în secolul XXI?

Te interesează tehnica militară de ultimă generație?

Vrei să știi care sunt cele mai importante și noi apariții în geopolitică?

Cauți elemente actuale ale evoluției economiei?

Abonează-te la Pulsul Geostrategic

Un an - 12 numere (numeroase Suplimente, Comentarii, Semnale) apariție lunară

On line: plată securizată pe www.ingepo.ro

Transfer bancar: în contul SC INGEPO Consulting SRL RO76BRDEO80SV35412140800 deschis la BRD sucursala Brasov; SWIFT - BRDEROBU, România

Ramburs: (la primirea primului număr, valabil numai pentru România)

Versiunea PDF prin e-mail: 1.198 RON

Versiunea tipărită: 1.255,20 RON

Pentru informații suplimentare sunați la +4 0268 470070; fax +4 0268 47 00 76 sau contactați-ne pe e-mail: office@ingepo.ro; ingepo.vc@gmail.com

Mihaiu MĂRGĂRIȚ

„AMERICA FIRST” ȘI NOUA STRATEGIE NAȚIONALĂ DE INFORMAȚII A SUA

1. O presupusă „Eră Trump” și Comunitatea Informativă a SUA (IC)

După doi ani care au trecut de la instalarea lui Donald Trump în Biroul Oval, actualul *Director al Serviciilor Naționale de Informații al SUA* (DNI), Daniel R. Coats, la 22 ianuarie 2019 a prezentat public o nouă *Strategie Națională de Informații* (INS). Încă de la înființarea *Comunității Informative americane* (IC), cutumiar, reînnoirea acestui tip de strategie s-a făcut la interval de patru ani. Este știut însă că încă din poziția de candidat, obsesia manifestă a impetuosului Donald Trump viza derobarea totală și imediată de guvernarea Barack Obama. Ca urmare, devenit președinte, era de așteptat ca această nouă Strategie Națională de Informații să fie lansată mai devreme, odată cu Strategia Națională de Securitate (decembrie 2017), care a înlocuit-o pe a predecesorului său democrat. Premeditat, această schimbare a fost lăsată să se realizeze potrivit cutumei, ceea ce, în opinia mea, pare a fi totuși oportună din perspectiva unui dicton care circulă în folclorul politic, potrivit căruia „*în spațele unui om politic puternic se află un serviciu de informații puternic*”. Asta nu înseamnă că până acum serviciile de informații americane nu au fost și nu sunt cele mai puternice din lume. Dar, am convingerea că, în ce privește apariția actualei INS, „*timpu* a lucrat în favoarea puternicului om de afaceri Trump”. Aceasta în sensul că, devenind președinte, Trump a simțit oportunitatea momentului schimbării din perspectiva proiectului „America first”. Astfel, serviciile de informații au fost introduse în ecuația schimbărilor la vârf, nici mai devreme, nici mai târziu, ci la momentul potrivit. Probabil, li s-a oferit un „*timpu optim de reflecție*”, președintele sperând într-o temporizare și chiar o clarificare a tensiunilor și acuzațiilor grave ce i s-au adus din partea FBI privind implicarea Rusiei în alegerile prezidenți-

ale americane din 2016. În ansamblul acțiunilor de contracarare a acestor tensiuni de către Donald Trump și susținătorii săi, publicația *The Guardian* - International edition, din 17 sept. 2018, informa că președintele american a declassificat un dosar legat de primele zile ale anchetei FBI privind modul de desfășurare a alegerilor prezidențiale, inclusiv porțiuni ale unui mandat secret de supraveghere și mesaje text ale fostului director al FBI, James Comey, demis în 2017 (de Donald Trump). În comentariu se precizează că această decizie va duce la publicarea textelor tuturor mesajelor și a documentelor ce implicau mai mulți demnitari din cadrul Departamentului de Justiție și oficiali FBI, care l-au atacat în mod repetat în ultimul an.

Pe de altă parte, atragerea experimentatului om politic Daniel R. Coats în stafful său electoral și, ulterior, numirea lui (16 martie 2017, încă de la începutul mandatului prezidențial) în poziția de DNI, îmi creează convingerea că reprezintă cea mai inspirată și importantă decizie luată de președintele Trump privind alegerea echipei sale de guvernare și a colaboratorilor nemijlociți pentru punerea în aplicare a proiectului „America first”. Din momentul în care a dat INS liber la publicare, cu siguranță că decizia a fost extinsă pentru menținerea lui D. Coats în funcție, pe durata întregului mandat. Sunt de părere că prezența acestuia alături de președintele Trump poate oferi nu numai încredere, stabilitate și putere la Casa Albă ci, îndeosebi, garanții de performanță a „binomului securitate – intelligence”, în folosul realizării proiectului său pe plan intern și extern, chiar dacă la început au existat și momente incomode în relația lor personală.

Din c.v.- ul public al omului politic Daniel R. Coats rezultă că până la vârsta numirii sale ca director (la 74 de ani), începând cu 1981 a îndeplinit înalte responsabilități politice în Congresul SUA. Am în vedere alegerea sa din partea republicanilor în Camera Reprezentanților (1981-

1988), apoi în Senat - membru al Comitetului pentru serviciile armate, președinte al subcomisiilor personalului militar și al forțelor aeriene/terestre, membru în Comitetul pentru Informații. Au fost și anumite situații delicate în partid care l-au determinat să-și retragă discret candidatura pentru alegeri în Senat, probabil pentru a tempera tensiunile create de inevitabila concurență internă. Astfel, în perioada 2001 – 2005 îl găsim ca ambasador în Germania. Așadar, pe întregul parcurs al unei cariere îndelungate și onorabile, consider că Daniel R. Coats a acumulat o temeinică experiență, inclusiv în domeniul serviciilor de informații și al relațiilor internaționale. Este de reținut și faptul că această experiență a fost începută în perioada Războiului rece, care trebuie să fi avut un rol determinant pentru decizia lui Donald Trump de a-l nominaliza în funcția de DNI.

Din modul de abordare a INS, constatăm că Daniel R. Coats își asumă cu claritate responsabilitățile funcției, în partea introductivă precizându-se că aceasta reprezintă pentru IC „o direcție strategică a DNI pentru următorii patru ani”. Iar în cuvântul său, cuprins într-un text cu semnătură olografă adresat tuturor specialiștilor în domeniu, subliniază că INS este „ghidul nostru pentru a servi mai bine nevoile utilizatorilor noștri finali, pentru a-i ajuta să ia decizii informativă cu privire la securitatea națională și, în cele din urmă, să ne păstrăm în siguranță Națiunea”.

Ca urmare, în noua INS identificăm sarcini privind adaptarea la actualele schimbări printr-un management eficient al complementarității acțiunilor celor 17 servicii de informații. Acestea se vor confrunta cu o dinamică a geopoliticii internaționale alertă, imprevizibilă și cu un grad de pericolozitate în permanentă creștere, similară fostului Război rece, domeniu în care, așa cum apreciam în c.v. – ul său, directorul D. Coats a acumulat experiență în anii optzeci ai secolului

trecut.

În viziunea DNI, pentru viitor va trebui să se pună mai mult accent pe următoarele măsuri:

- (1) creșterea integrării și coordonării activităților;
- (2) folosirea inovației în scopul îmbunătățirii constante a rezultatelor muncii;
- (3) o mai bună influențare a parteneriatelor, ca pârgă puternică, unică și valoroasă, pentru a sprijini și a obține rezultate în domeniul securității naționale;
- (4) creșterea transparenței, protejând în același timp informațiile de securitate națională pentru a spori responsabilitatea și încrederea publică.

O primă concluzie generală rezultată din lectura noii Strategii Naționale de Informații, și raportat la Strategia similară adoptată pe timpul președinției Obama, este aceea că se mențin principiile în baza cărora au fost formulate viziunea și misiunile IC din perspectiva strictă a nivelului de responsabilitate al lui Daniel R. Coats - Director al Serviciilor Naționale de Informații. Ca urmare, INS respectă și asigură continuitatea structurală, capacitatea operațională și de analiză de intelligence specifice fiecărui membru al IC. Diferențele față de vechea INS apar acolo unde se impun actualizări și perfecționări în acord cu dinamica geopoliticii internaționale care evi-

dențiază noi provocări, riscuri și tipologii de amenințări, diferite față de cele identificate până acum.

2. Configurația mediului strategic internațional

Majoritatea analiștilor apreciază că actualele previziuni pe termen scurt și mediu privind marile schimbări în geopolitica mondială sunt deosebit de sumbre, generatoare de grave amenințări la adresa securității internaționale. În noua INS, din perspectiva unei analize integrate de intelligence extinsă la nivel global, în primul capitol se precizează că *„mediul strategic se schimbă rapid, iar SUA se confruntă tot mai mult cu o lume complexă și incertă în care amenințările devin din ce în ce mai diversificate și interconectate. În timp ce IC rămâne concentrată pe confruntarea cu un număr de provocări convenționale pentru securitatea națională a SUA ridicate de adversarii noștri, progresele tehnologice conduc la schimbări evolutive și revoluționare pe mai multe fronturi. Ca urmare, IC va trebui să devină mai agilă, mai inovativă și mai rezilientă pentru a face față în mod eficient acestor amenințări din ce în ce mai volatile, care le modelează.”* De asemenea, se subliniază și faptul că în cel mai complex și interconectat caracter transnațional al acestor amenințări crește importanța continuării și dezvoltării activității IC, precum și a cooperării cu partenerii și aliații internaționali. Această percepție inclusă explicit în INS întărește încrederea că SUA nu își va abandona responsabilitățile asumate în Alianțele și Parteneriatele Strategice din care fac parte.

Cu privire la amenințările adversarilor tradiționali, se apreciază că vor continua încercările de a câștiga și a-și afirma influența, că profită de schimbarea condițiilor în mediul internațional și de schimbările care au loc la nivelul economiei mondiale, că slăbesc inclusiv ordinea și dominația idealurilor democratice occidentale de după cel de Al Doilea Război Mondial.

În INS se precizează că SUA ar putea să se confrunte cu provocări tradiționale, netradiționale, hibride și militare asimetrice.

În acest sens, **Federația Rusă** își concentrează eforturile pentru creșterea influenței și autorității sale care ar putea intra în conflict cu obiectivele și prioritățile din SUA și din mai multe alte regiuni. **China** continuă modernizarea armatei și urmărește predominanța sa economică și teritorială în regiunea Pacificului, rămânând ca o preocupare extinderea și în afara acesteia. Există oportunități ca Washingtonul să colaboreze cu Beijingul pe teme de interes comun, cum ar fi **agresiunea nord-coreeană**, însă Phenianul a continuat să-și dezvolte tehnologiile nucleare și de rachete balistice. În ciuda angajamentului său din 2015 la un program nuclear pașnic, **Iranul** urmărește obținerea unor capacități militare mai avansate în domeniul rachetelor și continuă să sprijine grupuri teroriste, militanți și alți adversari din S.U.A., și va continua să amenințe interesele americane. Mulți alți adversari continuă să-și dezvolte capacitățile pentru a submina potențialul de ansamblu al SUA și interesele sale, prin achiziționarea și utilizarea de mijloace de distrugere în masă, care includ arme biologice, chimice și nucleare.

Cu privire la alte amenințări: în INS se mai menționează și *progresele rapide ale tehnologiilor în domeniile spațiului real și al spațiului cibernetic, al computerelor și ale altor tehnologii emergente*. Se consideră că toate aceste dezvoltări tehnologice vor stimula continuu *aparitia unor game mai largi de actori dispuși să dobândească capacități militare sofisticate*.

De asemenea, *democratizarea spațiului real* facilitează aplicarea de planuri de atingere sau depășire a parității în anumite zone de interes. Sunt date ca exemplu Rusia și China, estimate că vor continua să dezvolte o gamă complexă de arme, inclusiv anti-satelit. În plus, în condițiile în care *creșterea comercializării spațiului* nu mai este un monopol al puterilor globale, oricine își poate permite este liber să cumpere.

Cu privire la amenințările armelor cibernetice: se apreciază că armele cibernetice deja amenință SUA și ar viza populația, încrederea în instituții în ansamblul lor, guvernarea, infrastructura critică, sănătatea și siguranța publică, prosperitatea economică și stabilitatea societății.

Cu privire la tehnologiile emergente, sunt considerate amenințări: *inteligenta artificială, tehnologiile de automatizare și performanța ridicată a computerelor* care depășesc capacitățile ce pot fi benefice din punct de vedere economic; *performanțele în domeniul nano și biotehnologiilor*, care în principiu au capacitatea și sunt destinate pentru a vindeca boli și a modifica performanțe umane, dac care, *fără standarde etice comune și asumarea intereselor societății pentru a governa aceste evoluții*, au potențialul de a prezenta amenințări semnificative pentru interesele și securitatea S.U.A. În plus, *dezvoltarea și răspândirea unor astfel de tehnologii rămân inegale*, crescând potențialul de a lărgi drastic diviziunea dintre așa-numitele "haves" & "have - nots".

Cu privire la abundența de date: acestea provin din performanțele tehnologiilor mijloacelor de comunicații și democratizarea unor alte tehnologii care generează oportunități semnificative de a crea și disipa o vastă și exponențială creștere a volumului de date ale unor actori statali, inclusiv ale IC, precum și nonstatali împuterniciți cu astfel de tehnologii. Aceste performanțe extind potențialul de a influența oameni și evenimente, atât pe plan intern, cât și global. Abilitatea indivizilor și a grupurilor de a avea un impact mai mare decât oricând - politic, militar, economic și ideologic - subminează instituțiile tradiționale. Aceasta facilitează creșterea influenței surselor de natură etnică, religioasă și ale altor surse de identitate, precum și schimbarea naturii conflictului și a provocărilor, a capacității guvernelor tradiționale de a satisface cererile mereu crescânde ale populațiilor tuturor acestor surse. Se creează astfel premise pentru *un potențial mai mare de instabilitate*.

La capitolul destinat *mediului strategic* mai sunt nominalizate și detaliate alte amenințări, astfel: *unele grupuri violente extremiste; creșterea migrației și urbanizarea populațiilor*. Și acestea pot facilita crearea de *premise de instabilitate oriunde în lume*.

3. Un nou Război rece și o posibilă reluare a cursei înarmării nucleare ?

Aceasta este o întrebare care nu-și găsește un

răspuns explicit în conținutul noii INS, probabil din considerente politico-diplomatice. Înțeleg reținerea justificată a decidenților politici și militari de la Washington. Am convingerea că s-a dorit să se evite o mai mare escaladare a tensiunilor existente azi în relațiile SUA - Rusia, cauzată de o formulare explicită a unui răspuns în sensul întrebării din subtitlu. Dar discuțiile libere în spațiul public nu pot escamota ceea ce se întâmplă azi în lume, cel puțin pe tema unei reale posibilități de *reluare a cursei înarmării nucleare*. Iar relațiile SUA - Rusia, din nefericire, sunt influențate indirect și de politica duplicată a conducerii actuale a UE în raport cu cei doi protagoniști. Este o politică aflată încă sub bagheta Germaniei doamnei Angela Merkel, care orchestrează numai în interesul propriu și al câtorva state satelite, deturnând destinul Uniunii de la parcursul normal pentru care a fost înființată. Printr-o politică abilă tradițională, beneficiază de favoruri economice din partea Rusiei și promovează în mod fățiș o politică antiamericană. Totodată, încearcă pe căi oculte să slăbească parteneriatele strategice ale SUA în relațiile bilaterale cu câteva state membre ale Uniunii, aplicându-le standarde duble în politicile economice comunitare și adresându-le acuze nefondate cu privire la respectarea statului de drept.

Într-un asemenea context, care amplifică configurația arhitecturii de securitate internațională grevată de un spectru larg de alte amenințări, așa cum sunt prezentate sintetic mai sus, consider că DNI îi revin imense responsabilități. Ele sunt chiar mai mari decât cele de după atacurile teroriste din 11 septembrie 2001. Gravitatea și consecințele acelor atacuri, când o lume întreagă îngrozită a solidarizat cu SUA, au mărit importanța acestui tip de amenințări la nivel global, aducându-le în prim planul „*binomului securitate - intelligence*”. Acum, ele însumându-se cu amenințările rezultate din actualele grave tensiuni existente în ansamblul situației politico - diplomatice, economice și militare internaționale, au ajuns la cote deosebit de periculoase și „*fără precedent în perioada post Război rece de până acum*”. S-a creat o situație atât de complicată, încât mă determină să afirm că *oricare altă persoană* s-ar afla chiar și la Casa Albă, dinamica

situației geopolitice, geo-economice și geostrategice internaționale ar avea același parcurs, sinuos, imprevizibil și periculos. Fac această afirmație deoarece acuzele adresate SUA de către unii lideri importanți ai UE vizează incorect și exclusiv pe actualul președinte Donald Trump.

Ca urmare, SUA au fost și vor continua să fie obligate să răspundă corespunzător escaladării amenințărilor de orice natură care, așa cum am prezentat mai sus, vin din partea Rusiei, Coreei de Nord, Chinei, Iranului, precum și a unor actori regionali care vor atenta cu violență la un loc confortabil într-o posibilă nouă ierarhie de putere a ordinii mondiale.

În ce privește Rusia: după dezmembrarea imperiului bolșevic și reducerea la statutul de putere regională, aceasta încearcă să-și reconstituie vechea poziție (a fostei URSS) de beligerant, în raport cu SUA, NATO și UE. Rusia folosește o politică externă tradițional imperială agresivă caracterizată prin acțiuni militare directe clasice, dar și prin cele mai neașteptate forme de manifestare ale unui arsenal specific de acțiuni ce se încadrează în tipologia războiului hibrid care, în ansamblul lor și a consecințelor care persistă fără un orizont de așteptare al soluțiilor finale, **au readus omenirea în pragul unui nou Război rece.**

Concret, s-a creat un context de vulnerabilități, provocări, riscuri și amenințări pe toate dimensiunile pilonilor de susținere a arhitecturii de securitate internațională care, la începutul acestui an, au escaladat și în domeniul armelor de nimicire în masă, favorizând, deocamdată, declanșarea unui complicat și periculos „joc diplomatic” de acuzații și amenințări reciproce violente între Washington și Moscova pe tema respectării Tratatului privind Forțele Nucleare Intermediare (INF). În final, după Donald Trump, și președintele rus Vladimir Putin a anunțat că a suspendat Tratatul INF, respingând propunerile inițiale americane de detensionare a situației. Potrivit unei declarații a Secretarului de stat american Mike Pompeo, „guvernul american a ridicat chestiunea de cel puțin 30 de ori din 2013 în discuțiile cu Moscova, dar singurele răspunsuri primite au fost infirmări”. O primă consecință a

acestui „joc diplomatic” se va răsfrânge asupra reînnoirii Tratatului privind Reducerea Armelor Strategice (New START), ale căror discuții ar trebui să înceapă tot în acest an. **Ar exista oare posibilitatea ca acestea să fie total compromise ?**

Așadar, în ansamblul negocierilor purtate de-a lungul timpului și până azi s-a creat o gravă criză, generatoare de premise concrete pentru „**reluarea unei curse a înarmării nucleare**” deja începută de Rusia (prin încălcarea Tratatului) și în curs de desfășurare nestingherită de către China, care nu este semnatară a niciunui tratat (acord) internațional în domeniu.

4. Obiectivele misiunii de bază ale Comunității Informative a SUA

Pentru a aborda și înțelege unele detalii cu privire la obiectivele misiunii de bază ale Comunității Informative a SUA, trebuie precizat că activitățile de informații au la bază *Ordinul executiv prezidențial nr. 12333* ¹⁾ Acesta a fost un ordin menit să extindă competențele și responsabilitățile agențiilor americane de informații și să dirijeze pe liderii agențiilor federale să coopereze pe deplin cu cererile de informații ale CIA.

Potrivit acestui Ordin, *informațiile de interes național și informațiile asociate cu Securitatea Națională înseamnă: toate informațiile, indiferent de sursa din care provin, inclusiv cele colectate în interiorul sau în afara teritoriului Statelor Unite, așa cum s-a stabilit în concordanță cu orice recomandări emise de Președinte sau așa cum a hotărât directorul, în scopul accesului la informații care să se refere la mai multe agenții ale Guvernului Statelor Unite. Aceste precizări implică amenințări la adresa Statelor Unite, a populației lor, proprietăților sau intereselor acestora; dezvoltarea, proliferarea, sau utilizarea de arme de distrugere în masă; orice altă problemă, având în vedere Securitatea Națională sau Securitatea internă a Statelor Unite.*

În noua Strategie Națională de Informații sunt stabilite șapte obiective ale misiunii de bază a IC. Ele descriu în mare măsură activitățile și rezultatele necesare pentru ca IC să furnizeze, în timp util, informații aprofundate, concrete și relevan-

te către clienții săi. Obiectivele misiunii de bază abordează o gamă largă a subiectelor regionale și funcționale cu care se confruntă IC, iar prioritizarea lor este comunicată IC prin intermediul *Cadrului național de priorități în domeniul informațiilor*

Așa cum sunt prezentate în INS, primele trei obiective sunt:

(1) informații strategice, care abordează problemele legate de interesul durabil al securității naționale;

(2) informații anticipative, care abordează tendințele noi și emergente, schimbarea condițiilor și evenimentele evaluate;

(3) informații pentru operațiile curente, care sprijină operațiile planificate și în desfășurare.

Aceste trei obiective se adresează misiunilor fundamentale ale IC care transcend amenințările individuale, subiectele sau regiunile geografice. Acestea sunt diferite de informațiile fundamentale militare, care sunt informații privind capacitățile militare străine. Ca atare, *obiectivele fundamentale ale misiunii* reprezintă împreună misiunile cele mai largi de informații ale IC.

Următoarele patru obiective ale misiunii de bază se adresează unor misiuni specifice, de actualitate ale IC. Acestea sunt susținute de primele trei obiective fundamentale ale misiunii de bază și pot conține elemente din acestea. Alte aspecte specifice regionale și funcționale, cum ar fi cele privind zone de conflict și organizații criminale transnaționale, sunt acoperite implicit de obiectivele misiunii de bază.

Așadar, aceste patru obiective ale misiunii de bază sunt, păstrând numărul de ordine din INS:

(4) informații despre amenințările cibernetice, care abordează activități ale actorilor statali și non-statali angajați în amenințări cibernetice;

(5) contraterorismul, care abordează actorii statali și neguvernamentali angajați în terorism și activități conexe;

(6) contraproliferarea, vizând actorii statali și neguvernamentali angajați în acțiuni de proliferare de arme de distrugere în masă și mijloacele

lor de livrare;

(7) contrainformații și securitate, care abordează amenințările din partea entităților de informații străine și a celor din interior.

Din totalul celor șapte obiective ale misiunii de bază, din perspectiva interesului general al cititorilor revistei noastre nespecialiști, apreciez util a prezenta, în continuarea acestui subcapitol, doar unele aspecte privind *amenințările cibernetice*, în viziunea INS.

Astfel, în INS se precizează că, în pofida creșterii gradului de conștientizare a amenințărilor cibernetice și îmbunătățirii apărării cibernetice, *aproape toate informațiile, rețelele și sistemele de comunicații vor fi în pericol pentru anii următori*. Adversarii SUA devin mai abili în utilizarea capacităților spațiului cibernetic pentru a le amenința interesele și a-si urmări propriile obiective strategice și economice.

Amenințările online vor reprezenta un risc tot mai mare pentru public, sănătate, siguranță și prosperitate, pe măsură ce tehnologiile informaționale sunt integrate în infrastructuri critice, rețele naționale vitale și dispozitive de consum. IC trebuie să continue să își dezvolte capacități informative pentru a răspunde acestor amenințări cibernetice în expansiune, ca parte a unui vast aranjament cibernetic, poziționând națiunea pentru un răspuns strategic și tactic.

5. Obiectivele antreprenoriatului Comunității Informative

Antreprenoriatul Comunității Informative, precizat în INS, cuprinde șapte obiective care oferă fundamentul pentru managementul integrat, real și eficient al capacităților, misiunii de bază și al funcțiilor de afaceri. Aceste obiective sunt:

(1) management integrat al misiunii, care abordează capacitățile, activitățile și resursele misiunii IC pentru a atinge o unitate de efort;

(2) management integrat al afacerii, care abordează funcțiile și practicile de afaceri ale IC pentru a permite succesul misiunii;

(3) *managementul personalului IC*, care încearcă să creeze și să păstreze o forță de muncă diversă, incluzivă și expertă;

(4) *inovația*, care abordează îmbunătățirea misiunilor și a proceselor de afaceri prin noi tehnologii, gândire inovatoare și progrese în domeniul comerțului;

(5) *schimbul de informații și salvagardarea*, care îmbunătățesc colaborarea și integrarea, protejând în același timp informațiile;

(6) *partenerii*. Este vizată dezvoltarea activității informative prin *Parteneriate strategice*;

(7) *confidențialitatea, libertățile civile și transparența*, care caută să protejeze valorile din SUA și să sporească încrederea publică.

Primele două obiective se concentrează pe misiunea generală și pe practicile comerciale ale sale.

Următoarele cinci obiective se concentrează pe integrarea eforturilor IC în domenii specifice pentru finalizarea cu succes a obiectivelor misiunii de bază.

Reținem atenția asupra celui de al treilea obiectiv, care prevede: personalul IC, inclusiv toți civili, militarii și contractorii, trebuie să respecte *principiile eticii profesionale* pentru IC. Sunt necesare abordări eficiente pentru recrutarea, păstrarea, dezvoltarea, și motivarea angajaților care posedă abilități fundamentale pentru misiunea de informații, inclusiv gândirea critică, limbă străină, știință, tehnologie, inginerie și matematică.

Diversitatea este o colecție de atribute individuale care, împreună, ajută elementele IC să urmărească obiectivele organizaționale în vigoare în mod eficient. Aceste atribute includ, dar nu se limitează la caracteristici, elemente care privesc: *originea națională, limbă, rasă, culoare, dizabilitate mentală sau fizică, etnie, sex, vârstă, religie, orientare sexuală, identitate de gen sau expresie, statut socio-*

economic, statut de veteran și structura familiei.

Incluziunea este o cultură care: leagă fiecare angajat față de organizație; încurajează colaborarea, flexibilitatea și corectitudinea; valorifică diversitatea în întreaga organizație, astfel încât toți indivizii să fie capabili să participe și să contribuie cu întregul lor potențial.

Împreună, *diversitatea și incluziunea* stimulează *inovarea* și permit IC să atragă și să păstreze forța de muncă foarte calificată, necesară îndeplinirii cerințelor misiunii de bază.

Notă:

1) Ordinul executiv nr. 12333 a fost semnat la 4 decembrie 1981 de către președintele american **Ronald Reagan**. A avut menirea de a extinde competențele și responsabilitățile agențiilor americane de informații și de a dirija liderii agențiilor federale americane să coopereze pe deplin cu cererile de informații ale CIA. Acest ordin executiv a fost intitulat "**Activitățile de informații ale Statelor Unite**"

Ordinul 12333 a fost amendat prin **Ordinul Executiv 13355**, intitulat "**Managementul consolidat al Comunității de Informații**" la 27 august 2004. La 30 iulie 2008, președintele **George W. Bush** a modificat la rândul său Ordinul Executiv 12333, cu obiectivul consolidării rolului DNI.

2) În prezentul material, pentru a facilita parcurgerea, cursivitatea conținutului și simplificarea unor denumiri ce se repetă cu o frecvență mare, imposibil de evitat, s-au folosit inițialele cuvintelor în limba engleză din compunerea acestora, așa cum rezultă și din text, astfel:

DNI - *Directorul Serviciilor Naționale de Informații ale SUA;*

INS - *Strategia Națională de Informații a SUA;*

IC - *Comunitatea Informativă a SUA;*

INF - *Tratatul privind Forțele Nucleare Intermediiare.*

Armata Privată a lui Putin Grupul Wagner în Ucraina, Siria și Venezuela

Stan PETRESCU

Contextul geopolitic și geostrategic actual a plasat multe din statele lumii în situații extrem de complexe, acestea confruntându-se cu riscuri și amenințări deosebit de grave, dintre care unele cu caracter militar deschis, precum terorismul fundamentalist islamic, crima organizată, traficul ilegal de armament, materiale și tehnologii de distrugere în masă, traficul de materiale strategice, de droguri și de persoane, iar în ultima vreme atacurile cibernetice s-au amplificat și pun în dificultate securitatea tuturor statelor, inclusiv a marilor puteri ale lumii etc.

Un asemenea tablou al violențelor internaționale generează un grad înalt de deteriorare a climatului de securitate la nivel global și regional. Pentru păstrarea unui climat de securitate în zonele de conflict, se impune, pe lângă intervenția unor organizații internaționale, guverne responsabile, sau a unor forțe de restabilire a păcii și atragerea, în acest proces, a unor servicii militare private de nișă. Cererea de servicii de acest tip a fost grăbită și de nevoia sporită de siguranță și protecție a zonelor de instabilitate politică și militară, care pot fi generate fie de conflicte armate, fie de mișcări sociale sau catastrofe naturale.

Practica ultimilor conflicte militare ale lumii a reliefat faptul că există un registru larg de persoane, grupuri de persoane, organizații, servicii sau companii de securitate privată în care se includ: mercenari; voluntari; străini înrolați în armate naționale; grupuri armate și gherile; companii ale industriilor de apărare.

Voluntarii sunt excluși de Convenția de la Geneva¹, dacă motivele lor sunt de natură caritabilă, idealistă și nu financiară. Aceștia sunt străini înrolați în armatele naționale, dar nu pot fi con-

siderați ca personal constituit în unități, chiar dacă sunt recrutați în străinătate cum este cazul celor din Legiunea Străină - în Franța și în Spania -, sau cum este Garda Elvețiană la Vatican. Aceste forțe sunt considerate ca fiind legitime, sunt legate de un regulament militar în calitate de membri ai forțelor armate naționale, depun un jurământ, fiind cetățeni ai țării pe care o deservesc.

Grupurile armate, milițiile și gherilele se află pe prima treaptă către mercenariat. Ele luptă mult mai organizat decât grupurile mici de mercenari și acțiunile lor se desfășoară pe perioade de timp îndelungate. Aceste grupări pot fi adesea transnaționale, sprijinind orice țară care este dispusă să le ofere bani și materiale, în schimbul cărora se bat pentru controlul unei regiuni sau a unor resurse.

Companiile industriilor de apărare, în mod normal, furnizează armament și echipamente, acestea își desfășoară activitatea în comerțul cu arme și echipamente, furnizând servicii de întreținere și mentenanță. Aceste servicii nu sunt diferite față de cele oferite de Companiile Militare Private (C.M.P.).

C.M.P.² reprezintă adevărate societăți comerciale care oferă servicii specializate în materie de război, conflict și stări de tensiune, în care sunt incluse planificarea operațiunilor de luptă la niveluri tactice, operative și strategice, culegerea de informații, sprijin logistic, formare resurse umane, achiziționare și întreținere materiale specifice acțiunilor de luptă. Acestea au drept scop furnizarea de servicii mai degrabă pentru profit decât din rațiuni politice. C.M.P. sunt semnificativ diferite ca mărime, pornindu-se de la mici firme de consultanță la corporații transnaționale uriașe, unde se învârt fonduri financiare amețitoare. Deci, sunt rentabile.

Deși C.M.P. au apărut în timpul celui de-Al Doi-

1. Convenția de la Geneva privitoare la protecția persoanelor civile în timp de război din 12 August 1949.

2. Fred Schreier and Marina Caparini, *Privatising Security: Law, Practice and Governance of Private Military and Security Companies*, Geneva, March Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces (DCAF), Occasional Paper - №6, Geneva 2005, p.17.

lea Război Mondial, schimbările geopolitice și restructurarea forțelor armate din multe țări ca urmare a încheierii Războiului Rece și dispariției bipolarității de putere, între Rusia și S.U.A., au determinat dezvoltarea rapidă a industriei militare private. Conform Centrului pentru Integritate Publică Proiectul Windfalls of War³, peste 150 de companii americane au primit contracte în valoare de până la 48,7 miliarde de dolari pentru muncă în Afganistan și Irakul postbelic. Din acestea, o proporție semnificativă a fost acordată industriei militare private - C.M.P.-urile reprezentând al doilea cel mai mare contingent al Coaliției dislocată în Irak, după S.U.A. și Marea Britanie. Conform Departamentului Apărării al S.U.A., contractorii civili vor reprezenta 50% din „forța de muncă” desfășurată în viitoarele operațiuni. În prezent, S.U.A. cheltuiesc anual 420 de miliarde de dolari pentru aceste forțe. Cu toate acestea, veniturile din industria militară privată sunt într-o continuă creștere, mai mult de un sfert din totalul respectiv, ridicându-se de la 55,6 miliarde de dolari în 1990, la 202 miliarde de dolari în 2010.

Parte dintre criticile principale ale opiniei publice, legate de activitatea C.M.P., au la bază asemănarea acestora cu mercenariatul, o activitate considerată criminală, în afara legii, și, deci, cu o proastă reputație, datorită faptului că mercenarii sunt asociați, în spațiul public, cu indivizi care se dedau la acțiuni violente împotriva ordinii de drept și a populației civile, gama acestora incluzând acte brutale de represiune și abuzuri extreme.

După cel de-Al-II-lea Război Mondial, mercenariatul⁴ cunoaște o adevărată înflorire pe continentul african, în contextul luptelor de eliberare națională, unde mercenarii erau angajați de către diverse părți aflate în conflict care își dispu-

tau puterea în noile state, proaspăt eliberate. Proasta reputație a mercenarilor era asociată cu lovituri de stat, crime, asasinate, revolte și schimbări violente de regim care au însângerat Africa în ultimul sfert al secolului XX.

Epoca de glorie a mercenariatului a început să apună atunci când acesta devine o activitate condamnată de comunitatea internațională în mod explicit, prin art. 47/2/c din Protocolul I al Convenției de la Geneva din 1949 și prin Rezoluția Națiunilor Unite 43/34 din 1989, special dedicată încrimării mercenariatului.

În ciuda acestor norme restrictive internaționale, au fost cunoscute situații în care C.M.P. s-au angajat direct în operațiuni calificate a fi, din punct de vedere legal, drept mercenariat. Este dat ca exemplu cazul firmei sud-africane „Executiv Outcomes” și al companiei britanice Sandline, semnalate că s-au implicat în luptele politice interne din țări africane precum Sierra Leone și Angola⁵. Mai sunt state, precum S.U.A., Marea Britanie, Rusia, Israel sau Africa de Sud, care nu au aderat încă la Rezoluția O.N.U., ceea ce face tot mai dificilă incriminarea și judecarea activităților suspectate de fapte de mercenariat.

Întrebuințarea acestor forțe de nișă poate fi socotită ca un adjuvant sigur la eludarea restricțiilor impuse de legislația internațională și cerințele parlamentelor naționale, pentru că pierderile contractorilor în stări de confruntare nu sunt înregistrate oficial; prin aceasta, costul în oameni al războiului rămâne, în anumită măsură, ascuns opiniei publice. Drept consecință, întrebuințarea PMC-urilor în zone de criză și conflict dă guvernelor posibilitatea să soluționeze anumite probleme de insecuritate fără a se implica direct și fără a atrage consecințe, în situații de eșec⁶. Un fel de „omuleți verzi”, ca să luăm exemplul de luptători cu contracte comerciale perfect

3. Ibidem p.2.

4. Unul dintre celebrii mercenari, care si-a construit reputatia în perioada sus-amintita, a fost faimosul „colonel” francez Bob Denard, fost subofiter în armata franceză și care ar fi orchestrat și participat la mai bine de 20 de lovituri de stat și războaie civile pe continentul African și chiar și în Asia. S-a implicat în activități mercenare din Africa de Nord și Orientul Mijlociu. Sursa: <https://www.factmonster.com/biographies/bob-denard-biography> (accesat la data de 02.02.2019)

5. Gabriel Badea, Companii Militare Private, p.10.

Sursa: <https://sivispaceparrabelum.files.wordpress.com/2014/12/companii-militare-private-rev.pdf> (accesat la data de 02.02.2019)

6. Pe 16 septembrie 2007, angajații Blackwater Security Consulting (acum Academi), o companie militară privată, au împușcat civilii irakieni, omorând 17 și rănind 20 în Piața Nisour, Bagdad, în timp ce escortau un convoi al ambasadei din S.U.A. În 2014, patru angajați Blackwater au fost judecați și condamnați în S.U.A. Un caz considerat de crimă, iar celelalte trei acuzații au fost de omor cu

valabile ale rușilor în conflictul din Ucraina, finalizat prin preluarea Crimeii.

Practic, războaiele moderne nu mai pot fi concepute fără implicarea contractorilor privați. Din 2001, în special, gestionarea securității naționale și internaționale se realizează în parteneriat public/privat.

Marile puteri⁷, în ultima vreme Federația Rusă, susțin C.M.P. pentru că sunt mai rentabile decât armatele permanente, pot angaja persoane care sunt adesea mult mai prost plătite, guvernele nu sunt nevoite să ofere acestor companii facilități „ascunse” cum ar fi pensii, asigurare medicală, deoarece acestea sunt incluse în contract. Totodată, oferă posibilitatea creșterii rapide a forței militare fără costurile de întreținere pe termen lung a capacității militare. Aceste forțe sunt tocmai bune când apar reduceri rapide de efective armate și, în plus, îndeplinesc misiuni necombative, dând forțelor armate regulate posibilitatea de a se concentra pe misiunile principale. Baza de selecție și recrutare a angajaților din C.M.P. este largă, mai simplă, fiind alimentată cu foste cadre militare disponibilizate, bine antrenate și experimentate.

Folosind modelul american, Vladimir Putin, președintele Federației Ruse, și-a înființat la rândul său o armată privată, cunoscută pe piața războiului public-privat, drept „Wagner Group” (Grupul Wagner).

Compania este fondată de Dmitri Utkin, un fost ofițer GRU (Serviciul de informații al armatei

ruse), acum în vârstă de 39 de ani. Compania de mercenariat rusă a intrat în atenția publică odată cu începerea conflictului din Ucraina din 2014, finalizat cu un obiectiv strategic foarte important pentru Putin - anexarea Crimeii. S-a dovedit, în acest conflict, faptul că mai mulți contractori au luptat alături de forțele separatiste susținute de guvernul de la Kremlin. Contractorii făceau parte din Grupul Wagner (nucleul armatei private rusești) – „Частная Военная Компания Вагнера”, sau „Wagner Private Military Company” („Compania militară privată Wagner”).

Cuvântul Wagner, împrumutat din germană, poate face aluzie la numele marelui compozitor antisemit „Richard Wagner”. Comandantul grupului, Utkin, fost ucrainean iar în prezent rus, era simpatizant al regimului nazist⁸ și cel mai probabil a botezat societatea paramilitară după numele compozitorului german.

În acest moment, societatea paramilitară Wagner ar fi finanțată de omul de afaceri Evgheni Prigojin, așa-numitul „bucătar” al lui Vladimir Putin și cel care s-ar afla în spatele „fabricii de trol” de la Sankt Petersburg, suspectată de influențarea alegerilor din S.U.A.⁹. Prigojin are interdicție de a intra în S.U.A..

Vladimir Putin nu a recunoscut niciodată că în Donbas au existat efective ale armatei regulate rusești în timpul celor trei ani de război și neagă permanent că în zona de conflict ar exista mercenari care acționează conform ordinelor oficia-

de arme de foc.

Sursa: https://en.wikipedia.org/wiki/Nisour_Square_massacre

7. Aproximativ 400 de mercenari ai firmei americane de securitate Academi, fostă Blackwater, desfășoară operațiuni în Ucraina contra separatiștilor prorusi. Credibilă sau nu, informația aduce în atenție industria armatelor private și rolul lor într-o lume în care statele cheltuie tot mai puțin pe armatele oficiale.

Industria armatelor private, a companiilor private de protecție și securitate, s-a transformat în ultimii zece ani într-un business global de aproximativ 150 de miliarde de euro. În 2013 armatele private desfășurau operațiuni în 50 de state, de la țări din America de Sud la câmpuri de război din Orientul Mijlociu. Bodyguardii președintelui afgan Karzai sunt angajații unei companii private străine. În Nigeria, forțe armate private păzesc platforme petroliere. Irakul este împânzit cu firme private de securitate care au concentrat acolo 48.000 de „mercenari”. Libienii care păzeau consulatul american din Benghazi, al doilea oraș ca mărime din Libia, când clădirea a fost incendiată în septembrie 2012, nu erau angajații statului libian și nici măcar ai americanilor, ci ai firmei britanice Blue Mountain. Firma Academi, fostă Blackwater, deține una dintre cele mai mari și complexe baze private de pregătire militară din lume. În 2007, baza a livrat o armată de 20.000 de soldați, 20 de aeronave, o flotă de vehicule militare și câini de război. Cea mai mare parte a acestor resurse au fost angajate de guvernul SUA prin contract în Iran și Afganistan. Sursa: <https://www.zf.ro/business-international/armatele-private-o-afacere-de-aproape-150-de-miliarde-de-euro-12621173> (accesat la data de 03.02.2019)

8. http://psm.du.edu/media/documents/reports_and_stats/think_tanks/dcaf_backgrounder_private_military_companies_russian.pdf

9. Sursa: <http://basarabialiterara.com.md/?p=8923> (accesat la data de 03.02.2019)

lilor ruși. Neoficial, așa-numitele companii militare private rusești au fost îndeobște numite „Armata privată a lui Putin”.

Potrivit diferitelor estimări, „Grupul Wagner” are în componență de la 400 la 2.500 de luptători, care sunt dislocați în Siria și sunt plătiți cu circa 5.300 de dolari pe lună. Ei sunt atrași să îndeplinească misiuni speciale, pentru că doar în această specialitate au fost instruiți. Mercenarii din Grupul Wagner folosesc pentru antrenamente o bază a Federației Ruse din Molkino, Krasnodar.

Despre oamenii „Wagner” s-a vorbit prima dată în 2014, „Grupul” oferindu-și serviciile „omuleților verzi” spre a anexa Crimeea, ocazie cu care s-au ocupat și de epurarea unor „neloiali” printre militanți.

Totodată, doborârea avionului Il-76 având 49 parașutiști ucraineni la bord, la 14 iunie 2014, este opera forțelor autoprocimatei republici Lugansk în care se găseau dislocate forțe ale Grupului Wagner¹⁰.

Din Crimeea, Grupul Wagner s-a mutat în Siria unde, în bătăliile sângeroase pentru Palmyra, a suferit pierderi grele, apreciate la aproximativ 40-50 de morți pe parcursul întregii perioade de activitate¹¹. S-a constatat faptul că luptătorii C.M.P. „Wagner” uciși nu aveau experiență militară, fiind simpli participanți în luptele din Donbas, ca separatiști. Experții ai domeniului explică faptul că aceste pierderi în oameni nu sunt recunoscute de Ministerului Apărării din Rusia, deoarece mercenarii nu aparțin nici unei structuri de putere oficială.

Baza C.M.P. „Wagner” se află dislocată pe același teren ca și baza Brigăzii 10 a forțelor speciale GRU, fiind păzită de soldații ruși. Toți acești contractori luptători sunt trimiși în Siria cu știința Ministerului Apărării al Rusiei. Mai mult, Dmitri Utkin, cunoscut sub numele de „Wagner” și comandant al Grupului, a fost prezentat la o recepție oficială la Kremlin. Acest lucru este evidențiat într-o fotografie

comună cu Vladimir Putin. Nici nu avea cum să fie altfel, deoarece Utkin a servit în departamentul principal de informații al Ministerului Apărării al Rusiei până în 2013¹². Similitudinile cu C.M.P. americane sunt clare, obiectivele servind intereselor geostrategice rusești.

După participarea la conflictele deschise din Siria, Grupul Wagner a primit o nouă misiune și anume de a proteja regiunile petroliere. Iar aceasta este încă o dovadă a implicării autorităților ruse în activitățile armatei private rusești.

În ziua de 07 februarie 2018¹³ s-a produs un conflict deschis și inevitabil S.U.A.-Rusia pe frontul sirian. Conflictul a fost primul de acest fel, după războiul din Vietnam în anii '60-'70. Zeci de mercenari, mulți dintre ei veterani ruși ai războiului hibrid dintre Rusia și Ucraina, luptând pentru regimul sirian, au murit într-un atac eșuat asupra unei baze militare și a unei rafinării controlate de coaliția condusă de S.U.A. în regiunea siriană Deir Ezzor.

Este neclar dacă operațiunea eșuată a fost una conspirată sau una sprijinită direct de Moscova, dar este limpede că acei contractori ruși au luptat alături de forțele pro-Assad în Siria. Observatori americani sunt în dubiu asupra sponsorilor acestor mercenari ruși - Rusia, Siria sau Iran.

Presa din Federația Rusă a devoalat faptul că o firmă privată de securitate, „Wagner” - considerată a fi răspunsul rusesc la Blackwater-ul american - a fost angajată de Al-Assad sau de aliații săi să păzească facilitățile din domeniul energiei¹⁴.

10. https://en.wikipedia.org/wiki/2014_Ukrainian_Air_Force_Il-76_shootdown (accesat la data de 03.02.2019)

11. https://24tv.ua/ru/kakuju_karmanuju_armiju_pytaetsja_skryt_putin_n85880

12. Armata rusă privată „Wagner”. (accesat la data de 04.02.2019)

13. Ibidem.

14. <https://evz.ro/atac-mortal-americieni-siria.html> (accesat la 05.02.2019)

„Corpul Slavonic” („The Slavonic Corp”) este o altă companie privată rusească considerată a fi înființată cu avizul președintelui Putin . A fost înregistrată la Hong Kong și este alcătuită din contractori militari privați, bine pregătiți pentru a opera în cadrul războiului civil din Siria.

Potrivit unor informații media¹⁵, compania privată de securitate „Moran Security Group” a fost înregistrată de către doi cetățeni de naționalitate rusă : Vădim Gusev și Evgheni Sidorov.

În primăvara anului 2013 au fost publicate diferite anunțuri de locuri de muncă ale unei companii din Hong Kong, prin care se recrutau luptători pentru apărarea instalațiilor energetice siriene pe timpul războiului civil din Siria.

Anunțurile ajunse pe site-uri rusești au atras atenția foștilor membri ai Unităților de Poliție cu Destinație Specială (OMON), ai Forțelor Speciale de Reacție Rapidă (SOBR), ai Trupelor Aeropurtate Rusești (VDV) și ai Forțelor Militare cu Destinație Specială (Spetsnaz). Majoritatea dintre ei aveau experiență militară și de luptă dobândită în războiul civil din Tadjikistan, precum și în al doilea război cecen.

Corpul Slavonic îl identificăm în 2013 în Liban, după care forțele sale sunt transferate mai întâi la Damasc, apoi în alte zone din Siria. În final, ajunge la baza armatei siriene din Latakia. În luna octombrie a aceluiași an, Corpul Slavonic includea circa 267 de contractori împărțiți în două subunități de tip companie (ambele dispuse în Latakia).

Deși compus din experți în operațiuni speciale, Corpul Slavonic a primit echipament învechit și nu a fost folosit în operațiuni. Practic, nu a fost recunoscut de Serviciului Federal de Securitate al Federației Ruse (FSB) și nici de guvernul sirian.

Neavând bani de întoarcere în Rusia, contracto-

rii au ales să participe direct la războiul civil sirian, Corpului Slavonic fiind descris ca asigurând paza câmpurile petroliere la rafinăria din Deir ez-Zor. În pofida promisiunilor de înzestrare cu tancuri T-72, însă, contractorii au primit autobuze acoperite cu plăci metalice. Acestea s-au dovedit total expuse la loviturile aeriene ale forțelor americane, iar operațiunea a fost un eșec total.

Contractorii au revenit în Rusia și, la sosirea pe Aeroportul Internațional Vnukovo, au fost reținuți de forțele de Securitate ale FSB sub suspiciunea de a fi acționat ca mercenari. Au fost condamnați și pedepsiți conform legii penale ruse. În ciuda faptului că societatea a fost înregistrată în Hong Kong, proprietarii și Gusev Sidorov au fost acuzați și condamnați în octombrie 2014¹⁶.

Eșecul Corpului Slavonic a fost evident și din modul în care a fost realizată contractarea serviciilor, printr-un contract fantomă semnat, literalmente, pe genunchi, pe o platformă a unei gări din Leningrad. Contractorii au fost mituiți cu promisiunea că li se va plăti 4.000 de dolari în fiecare lună și că prima tranșă va fi transferată în următoarele câteva zile.

Un important și respectat ziar din St. Petersburg, „Fontanka”¹⁷, a publicat un articol în care erau prezentate câteva informații în coadă de pește, posibil pentru a se ascunde adevăratele misiuni ale acestui Corp Slavonic. Se preciza faptul că unul dintre principalii actori din cadrul companiei militare private este un ofițer în rezervă din cadrul (FSB), locotenent-colonelul Viaceslav Kalașnikov. Acest mare serviciu de informații a fost conștient, la un anumit nivel, că Grupul de Securitate Moran trimitea mercenari ruși în Siria pentru a lupta pentru Assad. Un antreprenor major rus spunea că aceasta nu era o misiune F.S.B., ci una menită să pară FSB. Insinuația este că un grup pro-rebel a angajat rușii pentru a-i duce într-o capcană, unde să fie uciși și arătați cadavrele la televizor.

15. https://www.realitatea.net/armata-privata-a-lui-putin-in-siria-cine-sunt-mercenarii-ru-i-zdrobi-i-de-for-ele-militare-sua_2136392.html (accesat la 05.02.2019)

16. http://www.wikiwand.com/en/Slavonic_Corps (accesat la data de 05.02 2019)

17. Ibidem.

Deputații Dumei de Stat¹⁸ (camera inferioară a parlamentului rus) și Ministerul Apărării al Rusiei elaborează un proiect de lege care propune înființarea de companii militare private sau de „Blackwater rusești”, după cum au fost deja denumite acestea în mass-media rusă. Se are în vedere crearea unui cadru legal, pentru ca aceste companii militare private să acționeze în cazurile în care utilizarea forțelor armate rusești va prezenta unele dificultăți, din motive politice sau juridice. Autorii proiectului ne dau de înțeles că un prim obiectiv al contractorilor ruși ar putea deveni Ucraina. Într-un viitor apropiat și pe baza directivelor sponsorului de la Kremlin, „Grupul Wagner” ar putea să se alăture armatei de ocupație transnistreană, cu misiunea de a-i readuce pe românii de dincolo de Prut în spațiul de influență Euroasiatic.

Acest proiect de lege ar putea fi o replică dură dată Occidentului, care susține armata ucraineană cu ajutorul companiilor sale militare private în lupta împotriva combatanților proruși.

C.M.P. rusească Wagner a trecut Ecuatorul, la sfârșitul lumii ianuarie a acestui an, cu escală în Cuba, și a pus cap-compas capitala Venezuelei¹⁹, Caracas, în plină criză politică deosebit de gravă, cu misiunea de a-l proteja pe Nicolas Maduro, contestat în țară de opozanți și în afara ei de unele guverne democratice în frunte cu S.U.A.. Această manevră expediționară de forțe și materiale de război s-a efectuat cu aprobarea Kremlinului, pentru a consolida dispozitivul de securitate al președintelui N. Maduro în contextul protestelor generale ale forțelor de opoziție susținute de Statele Unite și o serie de țări europene.

Așadar, rușii se înscriu perfect în filozofia întrebuintării acestor forțe de securitate în zone de insecuritate, contractorii privați ruși fiind o opțiune necesară și rațională pentru paza și securitatea unor lideri și a unor instituții guvernamentale.

Grupul Wagner a trimis elemente înaintate la Caracas încă din luna mai a anului 2018, exact în ajunul alegerilor prezidențiale din Venezuela, misiunea mercenarilor ruși fiind legată de asigurarea securității președintelui Maduro și împiedicarea oricărei tentative a opozanților din serviciile de securitate venezuelene să-l aresteze pe acesta.

Prezența rușilor la Caracas a stârnit o serie de reacții în întreaga lume și o stare de confruntare la nivel declarativ în funcție de ideologiile pe care le îmbrățișează fiecare stat ce a decis să ia atitudine public.

Rușii, prin vocea lui Nikolai Patrușev²⁰, secretarul Consiliului Rus de Securitate, condamnă S.U.A. că pregătesc o intervenție militară în Venezuela, pentru înlăturarea de la putere a președintelui Nicolas Maduro. Americanii fost acuzați că au început, în acest scop, transferuri de trupe speciale în Puerto Rico și de alte forțe în Columbia.

Președintele Donald Trump, la rândul său, a decis să îl recunoască pe Juan Guaido²¹, liderul opoziției venezuelene, ca fiind președinte interimar al Venezuelei. Juan Guaido, șeful Adunării Naționale din Venezuela, l-a contestat oficial pe președintele Maduro.

Este tot mai conturată opinia că Wagnerienii lui Putin trebuie să fie peste tot. Au fost implicați în mai multe războaie, în Sudan luptă, deja, de mai multă vreme, iar în curând vor fi în Libia.

Principală motivație a comandanților din Grupul Wagner nu o constituie banii, ei recunoscând, pentru prima dată, că atunci când au mers în Siria au făcut-o pentru 30 de mii de ruble pe lună, deși, în cele din urmă, au primit mult mai mult. Ei susțin că există o înțelegere pe care o respectă, anume că, dacă se află sub drapelul rus și cu o mitralieră rusească în mâini, chiar dacă vor lupta și vor muri la 10 mii km departe de ca-

18. https://rusletter.com/articles/the_first_and_last_battle_of_the_slavonic_corps (accesat la data de 02.06.2019)

18. https://www.romaniatv.net/blackwater-rusesc-moscova-isi-face-armata-privata_160399.html (acesat la data de 06.02.2019)

19. https://www.defenseromania.ro/armata-privata-ruseasca-wagner-a-mers-in-venezuela-sa-l-pazeasca-pe-maduro_595626.html (accesat la data de 05.06.2019)

20. <http://m.ziare.com/international/rusia-acuza-statele-unite-ca-pregatesc-o-interventie-militara-in-venezuela-1551422> (accesat la data de 05.02.2019)

21. Reîntors luni 04.03.2019 la Caracas, unde îl așteptau o mulțime de susținători și ambasadorii mai multor state europene și latino-americane, fără să fie arestat.n.a.

să, o fac pentru Rusia. Mama Rusia i-a adus acolo pe Wagnerieni ca urmare unui interes al statului lor. La rândul lor, au nevoie de Rusia tot timpul. Minimul de contract în Siria ar fi de trei ani. În timp ce luptă pentru Bashar al-Assad, contractorii ruși nu-l pot suporta, mai ales că un procent foarte mic al populației proprii sprijină. Doar Vladimir Putin și Rusia sunt pentru el, restul statelor, nu sunt. Potrivit lui Dmitri Utkin, nu există război sirian, nu există război ucrainean, există doar un război între Federația Rusă și Statele Unite. Se duc doar acțiuni de luptă locale. Wagnerienii nu supraviețuiesc pentru viitorul lor în această situație geopolitică creată de cele două mari puteri.

Cu toate acestea, contractorii Grupului Wagner nu doresc o confruntare directă cu S.U.A., explicând că orice țară care intră într-un război la scară largă, astăzi, va rămâne, în mod inevitabil, în urma în ce privește dezvoltarea sa, chiar și în cazul unei victorii. La nevoie, însă, Wagnerienii se vor lupta direct cu America, convinși fiind că americanii nu vor lupta ca ei pentru că, așa cum a spus Vladimir Putin, „puteți veni cu diferite rachete, însă nu vă puteți gândi la oamenii voștri așa cum ne gândim noi la ai noștri, pentru că oamenii noștri știu să se sacrifice”²².

Analizând cele două modele de C.M.P., americană și rusă, se poate opina că asocierea acestor forțe cu mercenariatul nu poate fi încadrată în termenii prevăzuți de legislația internațională în vigoare, la acest moment. Legislația internațională privind mercenariatul nu este aplicabilă angajaților C.M.P., atâta timp cât aceștia nu se afla într-o situație care, în mod cumulativ, îndeplinește condițiile prevăzute în Rezoluția ONU 43/34 (pentru a fi calificați drept mercenari).

În ciuda unor curente de opinie negative, în privința furnizării de servicii militare în regim privat, C.M.P. vor continua să existe și să câștige teren dacă se mențin în parametrii proiectați și recunoscuți de legile internaționale și dacă prezența lor în zonele de insecuritate favorizează cererea pentru serviciile oferite.

Bibliografie

- Elena Kapustyan, Armata Rusă Privată;
- https://24tv.ua/ru/kakuju_karmannuju_armiju_pytaetsja_skryt_putin_n85880;
- Armata rusă privată „Wagner”;
- Convenția de la Geneva privitoare la protecția persoanelor civile în timp de război din 12 August 1949;
- Jeremy Scahill: Blackwater. The Rise of the World's Most Powerful Mercenary Army, 2008; Serpent's Tail, London, UK;
- John Lichfield: Bob Denard – Mercenary Operating in Africa, 2007. The Independent – Online;
- Retrieved 28 Feb. 2016 from <http://www.independent.co.uk/news/obituaries/bob-denard-396988.html>;
- Jose L. Gomez del Prado: The Privatization of War: Mercenaries, Private Military and Security;
- Companies (PMSC), 2015. Global Research – online. Retrieved 15 Noe. 2015 from
- ASIS INTERNATIONAL INC: Private Security Service Provider Standards Retrieved 28 Sept. 2015 from <https://www.asisonline.org/Standards->
- Guidelines/Standards/Documents/Executive%20SummaryANSIASIS%20PSC%20series.pdf;
- Fred Schreier and Marina Caparini, Privatizing Security: Law, Practice and Governance of Private Military and Security Companies, Geneva, March Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces (DCAF), Occasional Paper - №6, Geneva 2005;
- <https://www.factmonster.com/biographies/bob-denard-biography>;
- Gabriel Badea, Companii Militare Private,
- <https://sivispacemparrabelum.files.wordpress.com/2014/12/companii-militare-private-rev.pdf>;

22. <https://www.svoboda.org/a/29084090.html> (accesat la data de 06.02.2019)

- https://en.wikipedia.org/wiki/Nisour_Square_massacre;
- <https://www.zf.ro/business-international/armatele-private-o-afacere-de-aproape-150-de-miliarde-de-euro-12621173>;
- http://psm.du.edu/media/documents/reports_and_stats/think_tanks/dcaf_backgrounder_private_military_companies_russian.pdf;
- <http://basarabialiterara.com.md/?p=8923>;
- https://en.wikipedia.org/wiki/2014_Ukrainian_Air_Force_Il-76_shootdown;
- https://24tv.ua/ru/kakuju_karmannuju_armiju_pytaetsja_skryt_putin_n85880;
- Armata rusă privată „Wagner”;
- <https://evz.ro/atac-mortal-americani-siria.html>;
- https://www.realitatea.net/armata-privata-a-lui-putin-in-siria-cine-sunt-mercenarii-ru-i-zdrobi-i-de-for-ele-militare-S.U.A._2136392.html;
- http://www.wikiwand.com/en/Slavonic_Corps;
- https://rusletter.com/articles/the_first_and_last_battle_of_the_slavonic_corps;
- https://www.romaniatv.net/blackwater-rusesc-moscova-isi-face-armata-privata_160399.html;
- https://www.defenseromania.ro/armata-privata-ruseasca-wagner-a-mers-in-venezuela-sa-l-pazeasca-pe-maduro_595626.html;
- <http://m.ziare.com/international/rusia-acuza-statele-unite-ca-pregatesc-o-interventie-militara-in-venezuela-1551422> (accesat la data de 05.02.2019);
- <https://www.svoboda.org/a/29084090.html>.

Tehnologii și echipamente cu întrebuințare militară, noi sisteme de arme

Vehicule terestre fără pilot

Partea a II-a (ISRAEL)

La mijlocul anilor 2000 Forța de Apărare a Israelului (IDF) a dezvoltat buldozere blindate controlate la distanță, care să acționeze în special pentru acțiuni asupra celor 6 tuneluri din Fâșia Gaza.

Buldozerul D9 Panda, fără pilot, are o greutate de 65 de tone, a fost dotat cu un sistem special care-i permite operatorului să conducă, să opereze asupra lamei, să dețină controlul asupra mecanismelor sale mecanice, fiind capabil să extragă tehnica blocată sau deteriorată de pe câmpul de luptă, să demoleze locuințele în care se ascund teroriștii, să descopere mine sau dispozitive explozive acționând în fața forțelor terestre.

RoBattle, considerat fratele mai mic a buldozerului Panda, are capacitate de a se contracta sau extinde, în funcție de nevoile forței care-l întrebuințează, are gheare care pot să preia sau să scuture cu putere, diferite obiecte mari, cum ar fi autoturismele suspecte că ar conține explozivi, au o mare manevrabilitate în special în terenurile montane sau în locuri cu multe obstacole.

Cele două vehicule pot fi operate în două moduri, fie utilizând comunicațiile Wureles avansate, camere și radare care pot fi instalate pe ele, sau fiind alimentate cu datele necesare pentru desfășurarea misiunilor în mod independent,

acompaniate sau supravegheate de la distanță, operate manual sau cu telecomandă.

Panda și RoBattle, în prezent, sunt utilizate în operațiuni de securitate de rutină, cum sunt cercetarea rutelor de trafic din apropierea frontierelor, fiind dotate cu zeci de senzori capabili să scaneze mediul pe zeci și chiar sute de metri pentru a localiza inamicul sau diferite obstacole, sunt considerate deosebit de eficiente și pentru acțiunile militare în zone puternic populate.

Nu a fost neglijată nici varianta convertirii unor vehicule blindate, deja existente în dotare, în vehicule fără pilot, așa cum a fost transportorul blindat (APC) M-113, pentru aprovizionarea de luptă a trupelor.

Una din direcțiile de cercetare în domeniul roboților de transport a constituit-o aceea a integrării acestora în unitățile de infanterie, astfel au fost realizați doi roboți: PROBOT de Compania ROBOTTEAM și REX de Compania Israel Aerospace Industries, care sunt destinați să însoțească subunitățile de infanterie transportându-le munițiile și proviziile, mai mult în viitor se preconizează realizarea unor camioane autonome și chiar lanțuri de aprovizionare sau de evacuare a răniților.

Mai sunt și alte modele de vehicule fără pilot folosite de IDF, se include aici și UGV-ul Segev care se bazează pe un camion pick-up Ford F-50. De fapt ei declară că astăzi orice vehicul poate fi făcut autonom.

Israelul a fost, încă de la începuturile sale, într-o stare de conflict perpetuă, a avut războaie aproape în fiecare deceniu, așa că are destule motive pentru a aloca 4,5 % din PIB-ul său pentru cercetare și dezvoltare, din această sumă 30% este destinată produselor de natură militară, care sunt destinate nu numai apărării proprii ci și exportului, astfel că vând anual, arme în toată lumea, de aproximativ 6,5 miliarde de dolari, este cel mai mare exportator din lume al drone-lor, ocupând 60% din piața mondială.

Prezentată de Cornel VAIDA

Vehicule terestre fără pilot (Partea a III-a - Rusia)

Rusia, practic, s-a confruntat prima dată cu dronele în războiul din 2008, în Georgia, când forțele georgiene au folosit drone israeliene, programul rusesc privind platformele fără pilot, dezvoltat de institutele de cercetări, este în valoare de 320 de miliarde de ruble (aproximativ 8,8 miliarde de dolari) până în anul 2020.

Ca istoric putem spune că Rusia a început experimentarea UGV-urile încă din anii 1920 și 1930 cu tancuri cum au fost Reno, T-18, T-26, T-27, Teletank).

Dezvoltare roboticii militare se efectuează în cadrul unui program, sub auspiciile Ministerului Apărării, cu orizont anul 2025, dezvoltarea UGV-urilor cuprinzând și elaborare unui nou concept de angajare tactică a acestora.

Misiunile principale a acestora au fost stabilite ca fiind: recunoașterea, patrularea, sprijin direct cu foc și lupta în acțiuni antiteroriste. Există tendința de a crea sisteme multirol, care să poată îndeplini misiuni terestre sau aeriene, armele fiind instalate pe o singură platformă.

Dintre UGV-urile rusești vă prezentăm Uran-9, Uran 14, Uran-6, Vikhr.

Uran-9 este un tanc robotizat, cu o greutate de

10 tone, puternic înarmat cu o mitralieră calibru 30 mm, o mitralieră coaxială de 7,62 mm și rachete ghidate antitanc model 9M120 Ataka (AT-9 Spiral-2) care au o bătaie de până la opt kilometri.

Sistemul este compus din 2-4 roboți, două camioane cu remorci, post de comandă instalat pe un camion Kamaz, de la care este controlat tancul până la distanța de trei kilometri, dispune de un dispozitiv laser de avertizare și de măsurare a distanței, calculator balistic și sistem de descoperire, identificare și urmărire a țintelor, acesta poate asigura detectarea țintelor până la o distanță de 6 km ziua și 3 km noaptea. Poate fi complet autonom sau să acționeze pe un drum predefinit. Are un motor diesel multicom bustibil, atinge viteza de 35 km/h. A intrat în producție în anul 2016.

Uran-14 a fost prezentat, în septembrie 2014, la Centrul Militar de Instruire și Cercetare al Forțelor Terestre. Are blindaj din oțel, este protejat împotriva minelor și a substanțelor inflamabile. Câțeva caracteristici: Lungime 3,80 m, lățime 2,10 m, înălțime 2,02 m, greutate 14 tone, în față are un buldozer cu o lamă de 1,80 m cu ajutorul căreia poate înlătura obstacole care cântăresc până la 10 tone, poate fi prevăzut și cu un dispozitiv, asemănător unui cărucior, pentru ridicarea și transportul încărcăturilor periculoase sau explozive cu o greutate de până la 2 tone. Are un rezervor pentru apă de 2.000 litri și un rezervor cu agent spumant de 600 de litri, i se poate atașa suplimentar un rezervor suplimentar cu apă, dispune de pompă de apă pentru stropirea focului. În partea din spate are un troliu pentru tragerea obiectelor care cântăresc până la 7,1 tone, pentru depășirea unor obstacole dispune de un echipament cu gheare și o frânghie de oțel de 25 m.

Alte UGV-uri rusești în numărul următor al Buletinului.

Prezentată de Cornel VAIDA

Foc și Furie: în interiorul administrației Trump

Autor: Michael WOLFF

Editura: Vellant, 2018

Michael Wolff a fost de două ori laureat al premiului National Magazine, secțiunea comentariu, în 2002 și 2004. Scribe regulat pentru Vanity Fair, New York, Holliwood Reporter, Briotish GQ, USA Today și The Guardian. Este autorul a șase cărți, inclusiv bestseller-ul Burn Rate și The Man Who Owns the News, consacrată unui alt magnat, Rupert Murdoch.

În vârstă de 64 de ani, spune că s-a aflat timp de 18 luni în proximitatea președintelui Trump, de la campania electorală, la Casa Albă, și a intervievat „peste 200” de persoane, de la președinte la cei mai apropiați colaboratori ai acestuia. După victoria surprinzătoare a candidatului republican, pe care l-a intervievat în 2016, Wolff i-a solicitat lui Trump accesul la Casa Albă pe care președintele ales nu i l-a refuzat. Jurnalistul a devenit apoi „musca pe perete”, un obșnuit în Aripa de Vest, adunând în cartea sa confidențele făcute de consilieri prezidențiali și anecdote savuroase. Una dintre ele, publicată de cotidianul britanic The Guardian, a dezlănțuit furia președintelui american care îl acuză pe fostul său consilier Steve Bannon că și-a „pierdut mințile” atunci când afirmă că fiul cel mare, Donald Trump Jr., a comis un act de „trădare” prin întâlnirea avută cu o avocată rusoaică ce i-ar fi promis informații compromițătoare despre Hillary Clinton. Locuiește în Manhattan și are patru copii.

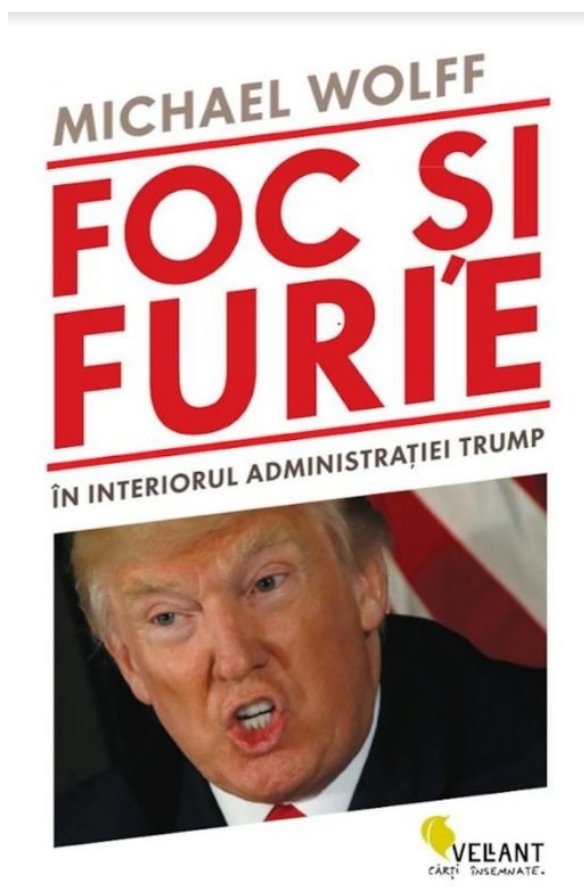
Autorul recunoaște în “Nota autorului” că: “Multe din relatările a ceea ce s-a întâmplat în Casa Albă sub administrația Trump se contrazic reciproc; multe în manieră tipic trumpistă, sunt minciuni sfruntate. Acele conflicte, precum și acea imprecizie totală în privința adevărului, dacă nu chiar a realității înseși, constituie un fir narativ fundamental al cărții. În unele cazuri, i-am lăsat pe protagoniști să-și prezinte propriile versiuni, îngăduind mai departe cititorului să le

judece singur. În alte cazuri, însă m-am oprit, pentru coerența relatărilor și pe baza unor surse în care am ajuns să am încredere, asupra unei versiuni a evenimentelor despre care cred că este adevărată”.

Există în carte un capitol în care este descrisă modalitatea de demitere a șefului FBI James Comey, despre care Trump spunea că este “un șobolan trădător”, urmând să vă prezint în numărul următor, al revistei, părerea fostului șef al al FBI, James Comey în cartea sa “Loialitatea pusă la încercare: adevăr, minciuni și etica puterii”.

Despre Donald Trump, Henry Kissinger spunea câteva lucruri surprinzătoare: “Donald Trump este un fenomen pe care țările străine nu l-au văzut până acum. Trump pune America și poporul său pe primul loc. Acesta este motivul pentru care oamenii îl iubesc și acesta este motivul pentru care va rămâne la conducere mult timp. Nu există nici un lucru în neregulă cu el și oamenii trebuie să-și deschidă ochii”.

Prezentată de Cornel VAIDA

Loialitate pusă la încercare: adevăr, minciuni și etica puterii

Autor: James COMEY

Editura: RAO, 2018

James Comey a fost director al FBI din 2013 până în 2017, fiind numit în funcție de președintele Barack Obama. Anterior a fost procuror general al Districtului Sudic al New Yorkului și asistent al procurorului general, în timpul administrației lui George Bush. De la urmărirea și condamnarea Mafiei și a Marthei Stewart la schimbarea politicilor administrației Bush privind tortura și supravegherea electronică, la supravegherea investigării e-mailului lui Hilary Clinton, precum și a legăturilor dintre campania prezidențială a lui Donald Trump și Rusia, Comey a fost implicat în unele din cazurile cu cea mai mare miză politică din istoria recentă.

Autorul spune că a considerat că orice carte scrisă pe baza experienței de viață poate părea un exercițiu de vanitate, dar a simțit că există un motiv foarte important, acela datorat faptului că SUA trece printr-un moment de pericol: “cu un mediu politic unde adevărurile factuale sunt puse în discuție, adevărurile fundamentale sunt atacate, minciuna devine normalitate, iar comportamentele lipsite de etică sunt ignorate, scuzate sau chiar răsplătite. Povestea asta nu petrece doar în capitala națiunii noastre și nu doar în Statele Unite. Este vorba de o tendință îngrijorătoare, care a atins multe instituții de pe teritoriul american și din restul lumii - consiliile de administrație ale marilor companii, redacțiile de presă, campusurile universitare, industria de entertainment și chiar și sportul profesionist și cel olimpic”.

James Comey a avut mai multe discuții cu președintele Donald Trump, care i-a cerut loialitate, el l-a asigurat de onestitate sa, apoi după fiecare discuție a consemnat conținutul acestora, la una din discuții (14 februarie 2017) președintele s-a arătat îngrijorat de scurgerile de informații secrete, cerând “modalități mai agresive de instrumetare a cazurilor de divulgare de informații secrete”, apoi l-a îndemnat să evite investigarea consilierului pe probleme de securitate referi-

toare la discuțiile acestuia cu rușii (Sper că poți lăsa lucrurile să treacă), ceea ce făcea președintele a considerat ca fiind inadecvat, FBI-ul fiind o agenție independentă de investigații și scrie (pag.318): “În ceva mai mult de o lună scrisesem numeroase notițe despre confruntările cu Donald Trump. Știam că va trebui să țin minte acele conversații, atât datorită conținutului lor, cât și datorită faptului că aveam de a face cu un șef al executivului care ar putea minți în legătură cu afirmațiile făcute”.

La 9 mai 2017, aflat la Los Angeles, a aflat de la TV: “COMEY DEMISIONEAZĂ”, după această veste s-a întors acasă ca simplu cetățean, știind că poate fi demis de președinte din anumite motive sau chiar fără motiv.

Prezentată de Cornel VAIDA

Directorul FBI demis de Donald Trump iese la rampă

LOIALITATE PUSĂ LA ÎNCERCARE

ADEVĂR, MINCIUNI
ȘI ETICA PUTERII

JAMES COMEY

Constantin IACOBÎĂ -

Director și Editor al Pulsului Geostrategic
Președinte-Director General INGEPO Consulting

A preluat pozițiile în martie 2019.
Este absolvent de studii tehnice și economice (relații economice internaționale).

A servit ca diplomat militar în SUA (1998-2002 și 2014-ian. 2019), Iordania (2004-2008) și Marea Britanie (2011-2014).

Dumitru CHICAN

Ambasador, profesor universitar,
Director pentru Orientul Mijlociu la
Pulsul Geostrategic

O întreagă carieră activă în diplomația românească, cu misiuni permanente în numeroase țări arabe. Alte misiuni externe punctuale, ca emisar al Șefului Statului Român. Unul dintre cei mai buni cunoscători ai limbii, culturii și lumii arabe din România. Autor a numeroase lucrări și traduceri în și din limba arabă, publicate în țară și străinătate. Una din ultimele sale cărți, apărută în Emiratele Arabe Unite, a fost declarată cea mai bună apariție editorială a Târgului Internațional de carte de la Sharjah și a anului 2008.

Doctor Octavian DUMITRESCU

Director pentru zona extinsă a Mării Negre la Pulsul Geostrategic.

Cornel VAIDA

Director INGEPO Consulting

“PULSUL GEOSTRATEGIC” - fondat de Corneliu PIVARIU în anul 2007

Buletin lunar bilingv, editat de
INGEPO Consulting - Brașov
www.ingepo.ro; Tel: +4-0268 47 00 70
J08/2898/2006, CUI RO19298677/2006

Director și Editor Coordonator:
Constantin IACOBÎĂ

Editorial: Constantin IACOBÎĂ

Actualitatea geostrategică mondială:

Reza SHAHRESTANI, Emilian M. DOBRESCU,
Dinu COSTESCU

Situația din Orientul Mijlociu:

Dumitru CHICAN, Dinu COSTESCU,
Munir SALAMEH, Maher NABOULSI

Serviciile de informații și probleme de securitate:

Mihaiu MĂRGĂRIT, Stan PETRESCU

Tehnologii și echipamente militare: Cornel VAIDA

Apariții editoriale: Cornel VAIDA

Tehnoredactare: Ionuș PARASCHIV

Tiparul executat de: S.C. YOLANS S.R.L. Brașov

ISSN: 1843-701X

Coperta: Incredibila Norvegie (<http://1.bp.blogspot.com>)

ABONAMENTE (un an - 12 numere)

Versiunea PDF prin e-mail = 1.198,00 RON/ 239,50 Euro/ 299,50 USD

Ediția tipărită = 1.255,20 RON/314,00 Euro/ 390,00 USD

În prețul abonamentului beneficiați gratuit de toate materialele suplimentare editate (Semnal, Comentarii, Suplimente și altele). Prețurile includ TVA, iar pentru ediția tipărită și taxele de expediție prin curier rapid (în România), Par-Avion în străinătate.

Abonamentele includ accesul la site-ul www.ingepo.ro unde pot fi găsite toate numerele publicate, începând cu Martie 2007 (peste 11.000 de pagini) și alte informații de interes.

Anunțuri - Publicitate

Anunțuri și publicitate în cadrul buletinului, pot fi inserate în spațiul disponibil, sau pe pagină/pagini separate.

Pentru detalii și eventuale alte condiții rugăm contactați Departamentul marketing,

la tel. 0268-470076 sau e-mail: office@ingepo.ro.

Ne rezervăm dreptul de a nu da curs unor solicitări care credem că nu corespund profilului acestui buletin.

Acest buletin nu poate fi multiplicat și reprodus fără acordul scris al INGEPO Consulting. Este permisă folosirea unor materiale sau citate cu păstrarea exactității și titlului original, precum și cu menționarea expresă a sursei.

Opiniile exprimate în articole prezintă punctul de vedere al autorilor, care își asumă deplina răspundere asupra conținutului, și nu reflectă în mod obligatoriu pe acelea ale INGEPO Consulting.

Parteneri:

STOCKHOLM INTERNATIONAL PEACE RESEARCH INSTITUTE
The independent resource on global security

Stockholm
Beijing
Washington

Academia Română

Institutul de Științe Politice și Relații Internaționale (ISPRI)

World Security Network

NETWORKING A SAFER WORLD

MEDNARODNI INŠTITUT ZA BLIŽNJEVZHODNE IN BALKANSKE ŠTUDIJE
INTERNATIONAL INSTITUTE FOR MIDDLE-EAST AND BALKAN STUDIES

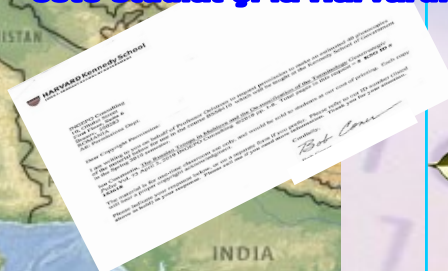
RIEAS Research Institute for
European and American Studies

DIPLOMAT
MAGAZINE
By / For Diplomats
www.diplomatmagazine.nl

**Pulsul Geostrategic
este studiat și la Harvard!**

Pulsul Geostrategic a fost accesat, în ultima perioadă, în aproape 100 de țări (în ordinea numărului de accesări): România, SUA, China, Australia, India, Turcia, Spania, Iran, Siria, Israel, Rusia, Bangladesh, Germania, Moldova, Chile, Austria, Franța, Marea Britanie, Georgia, Azerbaidjan, Camerun, Venezuela, Argentina, Ucraina, Ungaria, Irlanda, Serbia, Armenia, Italia, Grecia, Liban, Qatar, Polonia, Filipine, Indonezia și altele.

**Începând cu Decembrie 2010 PULSUL GEOSTRATEGIC
este înregistrat în catalogul internațional
INDEX COPERNICUS JOURNAL MASTERS LIST**